

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE SOSYAL BECERİ DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Duhan KILIÇ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK

BARTIN-2019

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ ÖĞRENCİLERİN BEDEN
EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE SOSYAL BECERİ
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Duhan KILIÇ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK

BARTIN-2019

KABUL VE ONAY

Duhan KILIÇ tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 17. /01/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/oy çokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Metin YAMAN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi ALİ ÖZKAN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞAR TORU

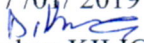
Bu tezin kabulü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun /01/2019 tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK danışmanlığında hazırlamış olduğum “Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı Yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

17/01/2019

Duhan KILIÇ

ÖNSÖZ

Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK hocama her konuda ve her aşamada destek olarak yardımını esirgemediği için çok teşekkür ederim.

Tez sürecinde büyük katkısı olan Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ Hocama, Öğretim Üyesi Prof. Dr. Metin YAMAN Hocama, Kırıkkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Halil SAROL hocama, tez savunma jüri üyesi Ali ÖZKAN Hocama, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ'ye, Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu idari personeline, İstanbul Özel Aydın Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Aydın KARAÇAM'a desteğini her zaman yanımda olarak gösteren değerli aileme çok teşekkür ederim.

Duhan KILIÇ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Duhan KILIÇ

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜK

Bartın-2017, Sayfa: XIII+ 93

Çalışmanın amacı, ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve sosyal beceri düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Çalışmanın evreni, Ankara ili, Yenimahalle İlçesindeki 10 Anadolu Lisesi'nden müteşekkildir. Toplamda 7398 öğrenci kapasitesine sahip bu evrenden 500 Ortaöğretim öğrencisine ulaşılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgilerinin belirlenmesi için kişisel bilgi formu yer almaktadır. Veri toplama aracının ikinci bölümünde öğrencilerin sosyal beceri düzeyini ölçmek amacıyla Matson, Ratatory ve Helsel (1983) tarafından geliştirilen ve Erdoğan (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (MESSY) yer almaktadır. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla Pehlivan (1997) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Tutum Ölçeği yer almaktadır. Verilerin değerlendirilmesi için SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmıştır. Puanların normallik sınavında Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır Ölçek ve alt boyut puanlarının cinsiyet, yaş ve ailede spor yapan bireyin varlığına göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örneklem t testinden; okuduğu sınıf, anne ve baba öğrenim düzeyi, anne ve baba mesleği, okuldaki başarı durumu, ailenin spor yapmasına izin verme durumu ve beden eğitimi dersleri dışında düzenli olarak katıldığı etkinlik değişkenlerine göre karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalar için LSD post hoc testinden yararlanılmıştır. Ölçek ve alt boyutlar arası ilişki analizi için Pearson korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

Anahtar kelime: Tutum, Sosyal beceri, Beceri

ABSTRACT

Master's Thesis

Investigation of the Relationship between the Attitudes of the Students in Secondary Education Institutions towards Physical Education and Sport Course and Social Skill Levels

Duhan KILIÇ

Bartın University

Institute of Educational Sciences

Physical Education and Sports Teacher Education Department

Thesis Advisor: Asst. Assoc. Dr. Fatih YAŞARTÜRK

Bartın-2017, Page: XIII + 93

The aim of this study was the observation group attitudes towards physical education and sports lessons; social skills, age, gender, demographic information, such as through family education level; evaluate, students' interest in physical education and sports lessons and requests to determine how a level. At the same time in the light of the data obtained to produce Physical Education and Sport Course in the direction of the increasing interest and desire for solutions. The universe, Ankara is composed of 10 Anatolian High School District in Yenimahalle. with a total capacity of 7398 students has reached 506 secondary school students from this universe. The questionnaire used as data collection tool in this study consists of three sections. personal information for determining the personal information of participants in the first part of the form is located. Data collection tool Matson to measure the social skills of students in the second part, Ratatory and Helsel (1983) and was developed by Erdogan (2002) adapted to Turkish Matson Children Social Skills Rating Scale (MESSY) is located. physical education students to assess their attitudes towards the course Wrestler (1997) is located Physical Education Attitude Scale developed by. SPSS 21 statistical software package for the evaluation of the data is used. Rate of normality test in Keystone (Skewness) coefficient was used Scale subscale scores and gender, age and family sports two independent samples t test for comparison engaged by the existence of an individual; class he read, his mother and father's educational level, parents profession, success in school, the family let him do sports status and physical education classes are one-way analysis of variance for comparison according to the event regularly attended outside variables (ANOVA) was used. The difference is statistically significant difference seen between the groups in the ANOVA test to determine which groups that have benefited from the LSD post hoc test for pairwise comparisons. The scale and dimensions for analysis of the relations between Pearson correlation analysis was utilized. Analysis 0.05 level of significance ($p < 0.05$), respectively.

Keyword: Attitude, Social skills, Skill

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BEYANNAME	III
ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar LİSTESİ	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ	XI
EKLER LİSTESİ	XII
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Sayıtlılar	3
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM: LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	4
2.1. Tutum	4
2.1.1. Tutumun Öğeleri	4
2.1.2. Tutumun Oluşmasını Etkileyen Faktörler	5
2.1.3. Tutumun Davranış İlişkisi	6
2.1.4. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	6
2.2. Beceri	8
2.3. Sosyal Beceri	8
2.4. Yurt İçi Çalışmaları	14
2.4.1. Tutum ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	14
2.4.2. Sosyal Beceri ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	19
2.5. Yurt Dışı Çalışmaları	27
2.5.1. Tutum İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	27
2.5.2. Sosyal Beceri ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Evren ve Örneklem	33
3.3. Veri Toplama Araçları	33
3.4. Verilerin Analizi	34
3.5. Ölçeklerin Güvenirlik ve Geçerlik Analizleri	36
3.5.1. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	36
3.5.2. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	42
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR	47
4.1. Betimsel Bulgular	47
4.2. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular	49
4.3. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular	58
4.4. Çocuklarda Sosyal Beceri ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular	65
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER.....	67
5.1. Tartışma ve Sonuç	67
5.2. Öneriler	76
KAYNAKÇA	77
EKLER	86
ÖZ GEÇMİŞ.....	92

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
1. Model Uyum İndeksleri.....	35
2. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği İlk Açımlyıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	37
3. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği İkinci Açımlyıcı Faktör Analizi Sonuçları	38
4. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Üçüncü Açımlyıcı Faktör Analizi Sonuçları	39
5. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Model Uyum İndeksleri	40
6. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Son Açımlyıcı Faktör Analizi Sonuçları	41
7. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği DFA ve Madde Analizi Sonuçları	42
8. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği İlk Açımlyıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	43
9. Beden Eğitimi Tutum Ölçeği Son Açımlyıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	44
10. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Model Uyum İndeksleri.....	45
11. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği DFA Ve Madde Analizi Sonuçları	46
12. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	47
13. Ölçeklere Ait Betimsel İstatistikler	48
14. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait T Testi Sonuçları.....	49
15. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait T Testi Sonuçları	50
16. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	51
17. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	52
18. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	53

19. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Anne Mesleğine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	54
20. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Baba Mesleğine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	55
21. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları	56
22. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Ailede Spor Yapan Bireyin Olmasına Göre Karşılaştırılmasına Ait T Testi Sonuçları.....	56
23. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Beden Eğitimi Dersi Dışında Düzenli Katıldığı Etkinliğe Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	57
24. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait T Testi Sonuçları.....	58
25. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait T Testi Sonuçları.....	59
26. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	60
27. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	61
28. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	61
29. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Anne Mesleğine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	62
30. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Baba Mesleğine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	62
31. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları	63
32. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Ailede Spor Yapan Bireyin Olmasına Göre Karşılaştırılmasına Ait T Testi Sonuçları	63
33. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Beden Eğitimi Dersi Dışında Düzenli Katıldığı Etkinliğe Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	64
34. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları	65

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No	Sayfa No
1. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Yamaç Birikinti Grafığı	36
2. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Son DFA Diyagramı	40
3. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Yamaç Birikinti Grafığı	43
4. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Son DFA Diyagramı	45

EKLER LİSTESİ

Ek	Sayfa
No	No
1. Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu Onay Belgesi.....	87
2. Araştırma İzin Yazısı.....	88
3. Kişisel Bilgi Formu.....	89
4. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği	90
5. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği.....	91

BÖLÜM I

GİRİŞ

Modern toplumda insanı bütün özellikleriyle değerlendirdiğimizde eğitimin insan yaşamında büyük önemi vardır. Disiplinli ve sistemli bir yaşam tarzında fiziksel, zihinsel ve psikolojik olarak programlı bir eğitim içerisinde hayatını idame ettirmektedir. İnsan kendi özelliklerinin ilgi ve yeteneklerinin doğrultusunda vücudunun neler yapabileceğini görmesi yolunda bazı etkinlikleri barındıran eğitimden geçer. Bu eğitimin içeriğinin oluşmasında yeteneğin, becerilerin ve karakteristik özelliklerin ortaya çıkmasına spor sebep olur. Diğer derslere göre kıyaslandığında beden eğitimi dersi kişinin kinestetik çalışmalarla fiziksel gelişimini sağlarken; öte taraftan zihinsel, toplumsal ve duyuşsal gelişimine de oldukça katkı sunmaktadır. Algı ve yönelimlerimiz duyuşsal alanın gelişimiyle yakından ilişkilidir. Bu bakımdan olumlu algılara sahip olduğumuz alanlara yönelik tepki ve davranışlarımızda artış gözlemlenir. Dolayısıyla kişilerin beden dersine ilgi duymasını sağlamak ve yönlendirmek için tutum ve algılarını olumlu yönde etkileyecektir (İnceoğlu, 2004).

Toplumumuzda insanın ilgi ve alakalarını artıran ve azaltan olumlu veya olumsuz davranışlara yön veren tutumlar vardır. Tutumlar sporun içerisinde varlığını gösterdiği gibi beden eğitimi derslerine ilgi ve istek yönünden öğrenciler üzerinde etkisini gösterebilir. İnsan zamanla gelişen bir varlık olduğundan fizyolojik ve psikolojik olarak gelişimini tamamlarken kendisini şekillendiren tutumlar, kişinin bireysel özellikleri olan beceri, sosyal beceri, yaş, cinsiyet vb. bilgilerle ilişkili olarak birbirini olumlu ve olumsuz etkileyebilir. Ülkemizde beden eğitimi çalışmalarına yeterince ilgi gösterilmemekle beraber kişilerin düzenli spor yapma alışkanlıkları da yeterli düzeyde değildir. Bireyler sporun yararlarını bilmekte fakat rutin spor çalışmalarına katılmakta isteksiz davranmaktadır. Spora ilişkin algıların bu durumun oluşmasında önemli olduğu vurgulanmaktadır (Özyalvaç, 2010).

Modern toplumda, spora ve çeşitli egzersizlere günlük hayatın akışı içinde yeterince zaman ayıramamakta bununla birlikte çeşitli bedensel ve ruhsal problemler baş göstermektedir. Bundan ötürü insanı küçük yaşlardan itibaren spora ve hareket eğitimine katmalıyız. Spor için en önemli araç da beden eğitimi dersleridir kişi sporu formal anlamda

ilk olarak beden eğitimi dersleriyle tanımaya başlar. Bu yüzden beden eğitimi dersleri sporu tanıtan unsur olarak da değerlendirilebilir (Balyan, 2009).

Dolayısıyla öncelikle öğrenciye beden eğitimi dersine ilişkin olumlu bir tutum kazandırılması öğrencinin bireysel ve toplumsal gelişimine katkı sağlayacağı düşünülebilir. Sosyal beceri birçok değişkenden etkilenebileceği gibi, beden eğitimine ilişkin tutumdan ve beden eğitimi dersi ile ilgili etkinliklerden de etkilenebilir. Öğrencilerin, beden eğitimi dersine yönelik etkinliklerle grup çalışmalarına katılarak kendilerini ifade etmeleri onların sosyalleşmesinde olumlu etki yaratacaktır (Güven, 2017).

Bu tez çalışması ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını, sosyal beceri, yaş, cinsiyet, aile öğrenim durumu gibi demografik bilgiler üzerinden beden eğitimi ve spor dersine yönelik ilgilerinin ve isteklerinin nasıl bir seviyede olduğunu tespit etmeyi hedeflemiştir. Bu nedenle hedef öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları dikkate alınarak sosyal beceriyle ilişkisini yaş, cinsiyet, yaşadığı yer vb. değerlerle karşılaştırarak beden eğitimi ve spor dersine ilgi ve alakanın artırılması yönünde nasıl bir yol izleneceğini planlamaktır.

1.1 Problem

“Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu tez çalışması yapılmıştır. Elde edilmekte olan bilimsel verileri ölçüsünde ortaya sunulması bakımından önemli bir çalışmadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, gözlem grubunun beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını; sosyal beceri, yaş, cinsiyet, ailenin öğrenim durumu gibi demografik bilgiler üzerinden; değerlendirmek, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik ilgilerinin ve isteklerinin nasıl bir seviyede olduğunu tespit etmektir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Yapılan bu çalışmada sağlanacak olan verilerle; ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişki incelenerek; öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını, bu tutumların sosyal beceriyle ilişkisini, yaş, cinsiyet, yaşadığı yer vb.

değerlerle karşılaştırarak öğrencilerin çoğunluğu üzerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik ilgi ve alakanın nasıl arttırılabileceğine ışık tutmaktadır.

1.4 Sayıtlar

1. Etkinlik için seçilen öğrenciler benzer sosyo – kültürel çevreden oluşmaktadır.
2. Etkinliğe katılan öğrenciler gönüllü olarak katılmıştır.
3. Deney ve kontrol grubuna uygulanan ölçme aracındaki soruları samimi bir şekilde cevapladıkları kabul edilmiştir.

1.5 Sınırlılıklar

Çalışma öğrenciler üzerinde gerçekleştirildiğinden, Milli Eğitim Müdürlüğü başta olmak üzere resmi kurumlardan ve velilerden alınan izinler araştırmanın sınırlarını daraltmıştır. Ayrıca araştırmacının yaşadığı konum, çalışma ve zaman koşulları ve maddi durumu gibi etkenler de kapsamda sınırlılıklar meydana getirmiştir.

1.6 Tanımlar

Beceri: Kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği, maharet (Koç, 2006).

Sosyal beceri: kişinin çevresi ile olumlu ilişkiler kurması, duygularını uygun bir biçimde anlatabilmesi, haklarını savunabilmesi, olumsuz koşulları reddedebilmesidir (Cüceloğlu, 2003).

Tutum: Belli nesnelere, olaylara, kişilere karşı belli biçimde davranma yolunda toplumsal olarak kazanılmış eğilim ya da yönelim (Tavşancıl, 2002).

Bilişsel öge: Bilişle ilgili, zekânın işleyişiyle ilgili, kognitif (Binbaşoğlu, 1995).

Duyuşsal öge: Sevgi, saygı ve takdir ile desteklenmeyi arzulayan davranış biçimi (Baysal ve Tekarslan 1996).

Davranışsal Öge: Tutumlarıyla dış dünyaya açılan insanın bir aktiviteye ilişkin hareketleri davranışsal öge ile açıklanabilir (Binbaşoğlu, 1995).

BÖLÜM II

LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Tutum

Genel anlam bakışı içinde tutum öğrenme ile birlikte elde edilen, kişinin tutum ve davranışını yönlendiren, kararını kesinleştirme aşamasında taraf tutmasına sebebiyet veren bir oluşumdur (Tavşancıl, 2002). Eren (2001) tutum; kişinin şahsi dünyasına ilintili olarak, kesin olarak gelenek, görenek ve inancına istinaden meydana gelen arzu ve tanımlama süreç durumlarıdır.

2.1.1. Tutumun Öğeleri

Kişilerin algı ve tutumlarını oluşturan içsel ve dışsal faktörler vardır. Kişi bir durum veya nesneye çeşitli faktörlerin bileşenleriyle tepkide bulunmaktadır. Tutumlarımızı belirlemede; zihinsel, duyuşsal ve davranışsal yönelimlerimizin etkisi vardır (Özlu, 2001).

a) Bilişsel Öge: Birey algı ve tutumlarıyla evreni ve nesnelere yorar. Bu durumun oluşmasında nesne veya duruma ilişkin edindiği bilgiler tutumlarımızın bilişsel ögesini oluşturur (Binbaşioğlu, 1995).

b) Duyuşsal Öge: İnsanlarda tutumların oluşumu bireyden bireye değişiklik gösterir. Bu anlamda kişilerin davranışlarının açıklamasında nitel araştırmalar ön planda tutulmalıdır. Kişinin ilgi duyup duymamasını gerçeklikle açıklamak mümkün değildir. Bu anlamda nesne veya duruma yönelik duygusal bağların oluşması tutumun duyuşsal ögesini ihtiva etmektedir. Kişinin bir işi yapmaktan ziyade o işe olumlu duygular beslemesi, zevk alması yaptığı işle arasındaki bağı güçlendirecektir. Kişi yapmaktan hoşlandığı bir işin zorluk veya kolaylığına bakmadan o işi yapabilir. Beden eğitimi dersinden hoşlanan özellikle voleybolu seven öğrenci çalışmalara katılmaktan çok büyük mutluluk duyar (Baysal ve Tekarslan 1996).

c) Davranışsal Öge: Tutumlarıyla dış dünyaya açılan insanın bir aktiviteye ilişkin hareketleri davranışsal öge ile açıklanabilir. Kişi olumlu bir algı ve tutum geliştirdiği nesneye yaklaşır ve hareketler sergiler. Basketbola ilişkin olumlu tutum geliştiren öğrenci basket topuna yaklaşır, topa oynar ve baskete ilişkin hareketleri sergiler; aksi durumda basket topundan uzaklaşır oynamak için herhangi bir harekette bulunmaz (Binbaşioğlu, 1995).

2.1.2. Tutumun Oluşmasını Etkileyen Faktörler

a) Kişinin özellikle ilk yıllarındaki hayatı: Aile içindeki çocuk ve bireyler yaş olarak olgunlaştıkça ebeveynlerin çocuklar üzerindeki etki gücü azalma kaydetmekte ve özellikle ergenlik dönemine girişle evin dışındaki durumu çevresel nedenlerin sahip olduğu etki giderek daha da önem kazanmakta ve bireyin üzerindeki etkisi her gün biraz daha artmaktadır. Kişinin sahip olduğu davranışların büyük bir çoğunluğu 12 ile 30 yaşına gelinceye kadarki dönemde olgunluğa ulaşmakta ve sonraki süreçte çok az değişme arz etmektedir. Davranışların sertleştiği bu aşama, çok önemli bir evre olarak isimlendirilmektedir (Tavşancıl, 2002).

b) Kişinin önceki süreçte kazanmış olduğu önyargı, yıkılmaz kazanımlar, maddi ve manevi kazanımların etkisi: Önyargının herhangi bir sosyolojik ya da bilimsel temele dayanmaksızın tam ve doğru olmayan malumata istinat edilen düşüncelerin tümüdür. Olumsuz bir davranış şekli olarak karşımıza çıkmaktadır (Tavşancıl, 2002).

c) Ferdin içinde bulunduğu grup ve toplum içindeki konumu: Toplumsal bir varlık olarak birey bulunmuş olduğu toplum içinde bir konuma sahiptir. Bulunmuş olduğu toplumsal konumdaki yerin önem ve dercesine göre tutum ve davranışlar ortaya koyar. Üyesi olduğu katmanın, ilk başlarda olmasa bile zaman içerisinde o grubun normlarını benimser (Tavşancıl, 2002).

d) Ferdin "benlik duygusu'nun" etkileri: Ferdin mevcut statüsü, gelecekte gelmek elde etmek istediği statü ve etrafında ne şekilde bilindiği ile ilgili farkındalığın mevcut durumudur. Fert bahsi geçen oluşumlar doğrultusunda davranışlarında farklılıklara gidebilir (Tavşancıl, 2002).

e) Öğrenim esnasında kazanılmış bilgilerin etkisi: Öğrenme esnasında fert, bir sürü malumat ve yeteneklerle değişik kazanımlar elde eder. Bu kazanımlar davranışın bilgi ve düşünce özelliklerinin kazanılmasını meydana getirir. Bu kazanımlarda evrimleşme elde edildikçe davranışlarda da değişimler oluşması meydana gelmektedir (Tavşancıl, 2002).

2.1.3. Tutum Davranış İlişkisi

Tutumda da bir dizi psikolojiye bağılı olarak meydana gelen değişimlerle dolaylı olarak tetkik edilip ölçülebilen bir değişimdir. Bu açıdan tutumların barındırdığı, dahası da başka bir söyleyişle takınan tavır ve hareketin kişinin davranışlarını yönlendiren bir farklılaşma olarak karşımıza çıkmakta ve davranışların ölçmedeki önem arz etmesini daha da tezyit ettirmektedir. Tutumların ölçülmesi olasılığı davranış ile ilgili fikir beyan edebileceği tahmini, davranışla ilgili yapılması istenilen tarafa doğru bir değişimin meydana çıkarılmak istenildiği vakit ilk aşamada tutumların değiştirme düşüncesine doğru bir değer kattığı görülmektedir. Bugüne değin tutumla alakalı yapılan çalışmaların duruş ve eylem arasındaki ilinti arasında önemli bir benzerlik olup olmaması meydana çıkarmak bakımından ehemmiyet kazanmaktadır. Duruşlarla eylemler arasında benzer özelliklerin var olması, ölçme açısından zor olan bazı davranışların ölçülmesinin yapılmasında kolaylık sağlamaktır. Benzer bir durumda belli bir seviyede bir davranışın benzer açıdan bir davranışın öngörülmesinde bir vasıta olma ihtimali yüksektir. Bir nesneye karşı takınan tutum o nesneyle ilgili yalnızca bir tutum ve davranış değil birçok tutum ve davranışın belirtisi dahi sosyo-eğitim bilimler bakımından da önem arz etmektedir (Özmenteş, 2006).

2.1.4. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum

Sporda tutumlar ve algılar çok önemlidir. Bundan dolayı beden eğitimi veya hareket eğitimi dersine yönelik algı ve tutumlar, kişilerin hafızalarında var olan pozitif ve negatif durumlardan ibarettir. Bu doğrultuda, çalışmanın maksatlarından birisi de deneklerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve sosyal beceri seviyeleri arasındaki ilişkileri gözlemlemektir. Bireyin takındığı davranış; tecrübe ve kazanmış olduğu becerilerin düzenlenmesi ve planlanması ile meydana gelmektedir. Bu düzenlenme bazı işleyiş aşamaları ile ilintili olduğundan dolayı, ismi geçen tecrübe ve edinim şekil değiştirip değişime uğramış olduğundan tutum ve davranışta da değişim meydana gelebilmekte ve zaman içerisinde yeniden elde edilebilmektedir. Bu başkalaşım aynı şekilde his, maddi ve manevi kutsiyetlerde de bazı değişimleri meydana getirmektedir. Negatif takıntıları ortadan kaldırma en değerli sebeplerin başında kendini ona güdülemeden meydana gelir. Fertler meydana gelen durum ve vakalara kendi iç dünyalarına göre değerlendirmeye tabi tutarlar ve bundan sebep bireysel takıntıları, bireysel değerlendirmelerini meydana getirir. Beyinsel bir edinimin neticesi olarak meydana gelen tutum sergileyen alışkanlıkların aynısı gibi, akli ve mantıki usulde olduğ u gibi ussan seçeneklere birçok defa imkân vermez (Tavşancıl, 2002).

Bazı durumlarda, fert sahip olduğu reel tutumunu öngöremez. Kişisel takıntı ve davranışları yönlendiren vukuat hayatının çeşitli dönemlerinde maruz kalmış olduğu olay zincirlerinin bütününden meydana gelmektedir. Kişinin sahip olduğu tutum, daha önce başından geçmiş deneyimlerin büyük oranda tesirinde kaldıkları göz önünde bulundurulursa, yeniden bir çeşit başkalaşımına ve dönüşümlere gitmek şartıyla cılızlaştırmak ve daha da ileri gidilerek bütünüyle değiştirmek mümkün olabilmektedir (Eren, 2001).

Beden eğitimi veya hareket eğitimi çalışmaları üzerinde önemle durulması gereken hususlardan biri de programlardır. Programlarda da kişilerin çalışmalara, spor alanlarına olumlu tutum geliştirmeleri temel amaç olarak görülmektedir (Siedentop ve Tannehill, 2000). Programlar dâhilinde uygulanacak tutum değerlendirme çalışmaları, tutum iyileştirme çalışmalarının alt basamağı olarak tasarlanabilir.

Ölçekler bazında baktığımızda öğrencilerin tutumları oluşmamışsa “nötr” dür. Beden eğitimi dersinden hoşlanmıyor ve dersi sevmiyorsa “olumsuz” beden eğitimi dersine katılmaktan haz alıyor ve istekliyse “olumlu” dur. Beden eğitimi derslerinde çalışmalar yapılırken tutum ölçekleri çok önemlidir eğitimciler bu ölçekleri dikkate alarak çalışmalarını yaparlarsa öğrencilerin motivasyonunu artırıcı bir güç elde ederler. Olumlu tutuma sahip öğrenciler başarılı olurken olumsuz tutum sergileyen öğrenciler başarısız olur ve tutumlarında olumsuz yönde bir yükseliş gözlenir. Tutumlardaki bu farklılıklar öğrenme- öğretim sürecini kolaylaştırıp zorlaştırabilmektedir. Bu bilgiler ışığında öğretmenin çalışmalarında tutumları olumlu yöne evirecek çalışmaları yapması gerekecektir (Pehlivan, 1997).

Eğitimin tüm alanları dikkate alındığında beden eğitimi dersi kapsayıcı ve diğer dersleri tamamlayıcı bir konumda yerini almaktadır. Önemi her geçen gün biraz daha artan sporun kapı aralayıcısı konumunda olan beden eğitimi dersleri diğer alanların ayrılmaz bir parçasıdır. Fiziksel aktivitenin en önemli unsur olduğu beden eğitimi dersi programlarında da en önemli gaye öğrencilerin spor, hareket kavramlarına ve bu disipline olumlu algı ve tutum oluşturmaktır. Bu tutumun oluştuğu öğrenciler derse ilgi duyar, hareketleri yapar derslerinde başarılı olur ve kişilik gelişimlerine de dolaylı olarak katkı sunarlar (Özyalvaç, 2010).

Tutum, ilgi, yönelim ve algıların kilit konumunda olduğu fiziksel aktivitelerde araştırmacılar ve eğitimciler tutumları inceleme ve olumsuz tutumları rehabilite etme çalışmalarına yönelmişlerdir (Çelik ve Pulur, 2011).

Algı ve tutumların önemli olduğu diğer hususlar okula ve okul ortamına ilişkin tutumlar, öğrencinin çevresi ve arkadaşlarına yönelik tutumlar, öğretmenlerine yönelik tutumlardır. Algıları olumlu öğrenciler okula severek gelir çevresiyle iletişim kurar, öğretmenlerine saygı duyar dolayısıyla öğrenme öğretme sürecine de tüm bu tutumları ışık tutarak başarının artırılmasını sağlar (Hünük ve Deniz, 2006).

Beden eğitimi dersine yönelik olumsuz tutumlar dersin asıl amacına gölge düşürür fiziksel aktiviteleri olumsuz yönde etkiler. Kişi spora ve spor disiplinlerine de olumsuz duygu beslemeye başlar. Bu durum kişinin hayatı boyunca etkili olabilir (Güllü ve diğerleri, 2009).

2.2. Beceri

Kısa süre içerisinde, güç hareketleri öğrenebilme ve değişik durumlarda amaca uygun ve çabuk şekilde tepki gösterebilme yeteneğidir. Prof. Dr. K.Meinel ise, beceriyi bütün vücudun motorik özelliklerinin iyi bir koordinasyon içerisinde çalışır durumda olması şeklinde tanımlıyor. Bir başka tanıma göre beceri, sporcunun hareketlerini doğru hedefli ve daha az bir güç ile uygulayabilmesini, yeni ve her an değişkenlik gösteren oyun akışı içerisinde en uygun çözüm yolunu bulabilmesi yeni hareketleri en kısa zaman içerisinde öğrenmesini mümkün kılan bir özelliktir (Koç, 2006).

2.3. Sosyal Beceri

Bireyler toplum içinde birtakım rollere bürünürler bu rollerde zihinsel, duyuşsal ve devinimsel alanların harmanlanmasını görmemiz mümkündür. Ancak bu gelişim alanlarının temelinde kişinin duygusal yönü çok önemli bir konumda bulunmaktadır (Cüceloğlu, 2003). Bireylerin duygusal yönünün gelişimi ise bir takım değişkenlerle etkileşim kurabilir.

Kişilerin toplumda etkin olarak rol oynamalarında yeteneklerinin, çalışmalarının önemli olduğu bilinmektedir. Bir sanat veya spor dalı kişinin sosyalleşmesine çok önemli katkılar sunmaktadır. Kişilerin uğraştığı sanat, zanaat veya spor dalları da kişinin ileriki yaşlarında neler yapacağına ilişkin bizlere ipuçları sunmaktadır. Spordaki mücadele ruhu, kurallar, ekip halinde hareket etme gibi beceriler sosyal hayatı kolaylaştırmakta ve kişinin içtimai hayata oryante olmasını tetiklemektedir (Lee, 1997).

Sosyal hayatın temeli aile ile atılır birey kendilik kavramını, birlikte olmayı sıcak ilişkileri, paylaşmayı fedakârlığı ilk olarak ailede öğrenir. Dolayısıyla ailede kişi sosyal hayatın stajını yapmaktadır. Kişi yaptıkları başardıkları ile sürekli gelişip değişmektedir.

Toplumsal değer yargılarını aileyle oluşturur. Toplum içindeki pozisyonunu gün geçtikçe geliştirir (Rıza, 1996).

Sosyalleşmeyi; kişinin aileyle birlikte tohumlarını attığı topluma uyma ve toplumda birtakım referanslar elde etme olarak da anlayabiliriz. Geçmişten günümüze toplumların getirdikleri maddi ve manevi değerler bütünüyle birlikte oluşan kişilik gelişimini sosyalleşme olarak niteleyebiliriz (Cachay ve Thiel, 2000). Birey biriciktir fakat bir başına değildir, sosyalleşme ile toplumun bir parçasıdır sonucuna ulaşılabilir. Diğer bir deyişle; tarihsel süreç içerisinde kişinin maddi ve manevi değerleri geçmişle günümüz arasında harmanlayarak insanlarla iç içe olma durumu olarak da sosyalleşmeyi almamız mümkündür. Birey kişiliğini oluştururken içinde yaşadığı toplumun tüm değer yargılarından faydalanabilmekte kodlarını kendisi oluşturduğu yepyeni bir renk ortaya çıkarabilmektedir (Heinemann, 2007).

Sosyalleşme kişinin çevresindeki insanlara ve kurallara entegre olması sürecinde formal ve informal öğrenmelerinin tümünü kapsamakla beraber diğer insanlarla ortak davranma sürecidir. Nesnel anlamda geçmişten günümüze getirilen değerlerin kişinin hayatına sirayet etmesi ve kişinin bu değerlerle birlikte kendine has bir yaşam şekli oluşturma süreci olarak da söylenebilir (Fichter, 1990).

Sosyalleşme kavramı milletten millete, toplumdaki topluma hatta aileden aileye değişiklik arz eden bir kavramdır. Toplumlar bireyler aracılığı ile kültürlerini, değer yargılarını yaşam biçimlerini ve birtakım ritüellerini nesilden nesile aktarma olanağı bulmaktadırlar. Toplumların bireylerin sosyalleşmelerindeki rolü ve önemi çok büyüktür. Kişilerin; karakter, tutum, algı, ilgi, değer yargılarının oluşumunda tetikleyici unsurdur. Sosyalleşmede çevre faktörünün yanı sıra genetik de önemlidir. Biyolojik olarak aktarılan yapıyla birleşerek kişilerin dolayısıyla toplumların karakterleri ihtiva edilmektedir. Aileden sonra çocuklar okul aracılığı ile sosyalleşirler. Okullar devletin ve toplumun değer felsefesini yansıtır. Okullarda çeşitli sosyal çevrelerden gelen kişiler bulunur. Bunlar birleşerek ortak bir sosyal değer sistemi üretirler. Bu bağlamda okulları küçük toplumlar olarak ele alabiliriz (Rıza, 1996).

Bireylerin aileden sonra karşılaştıkları ilk sosyal kurum okullardır. Bu kurumlar toplumun ve devletin istedik programlarını uygulayarak kişilerin benlik kültürünü geliştirir. Böylece kişilerin sosyalleşmesini ve toplumda istedik davranışlar sergilemesini isterler. Kişiler de bu kültürlenmenin etkisiyle toplum içinde kendine has bir kimlik kazanırlar. Okullarda amaç sadece bilişsel anlamda gelişimi sağlamak değildir. Kişinin iyi

bir yurttaş ve toplumun bir bireyi olmasını da desteklemekle mükelleftirler (Yavuzer, 1993).

Eğitim yuvalarında başarılı kendiyile ve toplumuyula barışık, sağlıklı, toplum kurallarına uyum sağlayan bireyler yetiştirilmek istenmektedir. Toplumla barışık bireylerin yetişmesi adına eğitimin ilk yıllarında tutum konusuna ayrıca dikkat edilmesi gerekmektedir (Barış, 2008). Tutumun doğru inşası, kişiliğin sağlıklı oluşmasındaki temel taşlardan biri olarak tasvir edilebilir.

Kişiler toplumda kabul görmek isterler bu da sosyal becerilerin gelişmişliğine bağlıdır olumlu okul ikliminde çocuklar sosyal becerilerini etkin kullanarak birey olma erdemine ulaşırlar. Bu durum da verilecek eğitimin kalitesini artırmakla birlikte toplumda rol model kişilerin sayısını oldukça artıracaktır. Kişiler yaptıkları karşısında mutlu olacakları sosyal becerileri tercih ederler okul iklimi oluşturulurken rol model davranışlar üzerinde dikkatle durulması gerekmektedir. Birey başkalarıyla etkileşime açık olmakla beraber sosyalleşme hususunda da örnek olmalıdır. Toplumun değerli bir üyesi olma bilinci kişinin akademik başarılarını tetiklemektedir. Sosyal becerisi yüksek insanlar sosyalleşmeye daha yatkındır. Diğer bireylerle iletişim ve etkileşimi artıran bir güce sahip olan sosyal beceriler Gardner'in sosyal zekâ kuramıyla da yakından ilişkilidir (Yüksel, 2001).

Sosyal davranışlar öğrenilmiş davranışlardır. Sosyal beceri kişinin yaşadığı toplum tarafından kabul görmesi ve onaylanması olarak değerlendirilebilir. Toplum ve kendisi için faydalı işler yapma olarak da anılabilir (Riggio, 1986).

Diğer bir deyişle sosyal becerisi yüksek bireyler kendilerini çok iyi tanımakla birlikte diğer bireylerin duygu düşünce ve davranışlarını da çok iyi bilir ve anlarlar. Bu kişilerde duygudaşlık becerisi de yüksektir (Yüksel, 2001).

Tepkisel normlarla baktığımızda olumlu pekiştireç elde edilen davranışların sıklığı artmakta bireyler arası ilişkiler gelişmekte ve sosyal becerisi yüksek kişiler olarak toplumun bir parçası olmaktadır (Kelly, 1982).

Michelson ve ekibi inceledikleri tüm sosyal beceri kavramlarında şu 6 ortak noktaya dikkat çekmişlerdir:

1. Sosyal beceri öğrenme ile sağlanan bir süreçtir.
2. Sözel ve sözel olmayan süreçleri içermektedir.
3. Tepki ve davranışları başlatmada etkilidir.
4. Farklı birey ve çevrelerden gelen pekiştireçleri artırır.

5. Gerekli zaman yönetimi ve kişiler arası ilişki becerisidir.

6. Diğer kişilerin statüsü, yaşı, cinsiyeti gibi faktör durumlarından etkilenmesi görülür (Michelson ve diğerleri, 1981).

Cartledge ve Milburn sosyal beceri tanımlarını incelediklerinde 4 ortak nokta üzerinde hemfikir olmuşlardır:

1. Başkaları tarafından kabul görecekt ve başkalarının olumsuz olduğunu düşündüğü davranışları engelleyecek ve bu davranışlardan kaçınacak ve kişilerle etkileşimi sağlayan toplumca kabul edilen davranışlara sosyal beceri denir.

2. Çevrede iz bırakmış olan amaca yönelik bir davranış durumu tanımlanır.

3. Duruma göre ve sosyal içeriğe göre değişen sosyal beceriler

4. Gözlenmesi mümkün olan ve bilişsellik durumunu gösteren, duyuşsal ve motorsal davranışlar olarak tanımlanır (Cartledge ve Milburn, 1983).

Araştırmacıların yıllar süren çalışmalarına baktığımızda birçok ortak noktada hemfikir olduklarını görmekteyiz. Ancak bilim dünyasında en çok kabul edilen ve aktüel olarak kullanılan bazı kavramlar vardır. Bu konuda en çok kabul gören de Riggio'nun Sosyal Beceri Envanteri'dir. Sosyal beceriyi ihtiva eden yapılar şu şekilde ele alınmıştır.

1. Duyussal anlatımcılık (emotional expressivity): Fertlerin söze dayanmayan iletişim yeteneklerini dile getirmektedir.

2. Duyussal duyarlık (emotional sensitivity): Diğer bireylerin söze dayalı olmayan iletilerini sağlama ve anlam yükleme yeteneğini ima eder.

3. Duyussal kontrol (emotional control): Fertlerin duyumsal ve söze dayalı bir durum göstermeyen tepkimelerini sıralama ve hâkim olma yetenekleriyle alakalıdır.

4. Sosyal anlatımcılık (social expressivity): Fertlerin kendi aralarında kurmuş oldukları sos-iletişim ve iletişime iştirak etme yeteneklerini söylemektir.

5. Sosyal duyarlık (social sensitivity): Diğerler bireylerin konuşma ile iletişimini alma, algılama ve bunu yorumlayabilme yeteneğini ihtiva etmektedir.

6. Sosyal kontrol (social control): Toplumsal rol icra etme ve ferdin toplumsal açıdan şahsını kanıtlama yeteneklerini beyan etmektedir. Sucuoğlu ve Çiftçi (2001).’ ye göre sosyal beceriler; Toplumsal yetenekler; umumiyetle öteki fertlerin incelenmesi, incelenen hareketlerin örnek alınması ve kendi üzerinde uygulanması yoluyla elde edilmekte; bulunmuş olduğu ortamdan alınmış olan feedback (geri bildirim) ile devamlı şekilde dönüşmektedir. Bugün çoğu ileri ülkelerde, toplumsal yeteneklerin ehemmiyeti üzerinde durulmakta ve eğitmeye yönelik program ve çalışmalarında toplumsal yetenek

eğitimine yer ayrılmaktadır. Bu şekilde çeşitli yaş ve özellikte olan çocuk ve olgun bir yaşa ulaşmış gruplar için çeşitli toplumsal yetenekleri kazandırma kursları planlanmakta; icra edilen çalışmalarda bu kursların etki yapısı ve fertlerin toplumsal yetenekleri kazanma ve onları uygulama seviyeleri üzerinde etkili olan faktörler ortaya koyulmaya çaba sarf edilmektedir (Riggio, 1986).

Bunlar; Yong ve West toplumsal yetenekler yapabilirliklerine göre beş aşamada sınıflandırılabilir:

1. Sosyal beceri etkileşimi artırabilir: ötekileri ile selamlaşma, onları ortak bir eğlence ortamına davet etme, onların kendisine olan eğlence ya da oyun tekliflerini olumlu karşılamak, sorular sormak, paylaşımcı olmak, başka kişilere yardımcı olmayı teklif etme, başkalarını yüceltme ve onların hoşuna gidecek sözler sarf etmek, minnet belirtmek, ricada bulunmak, izahat talep etmek, arkadaşça davranma, malumat önerme, kolaylık sağlamak (Balyan, 2009).

2. Toplumsal yetenek uygun olmayan vaziyetlerde durumun üstesinden gelmemizi sağlayabilir: Dilekleri geri çevirme, hoş olmayan isimler takma ve bununla başa çıkmaya çalışma, negatif feedback sağlamak, yaşıtlarının baskılarına direnç sağlama, üzüntüsünü beyan etme, şikâyetçi olma, teessüflerini ibraz etme (Balyan, 2009).

3. Bazı toplumsal yetenekler problemlere el atmayı veya çözüme kavuşturmayı amaç edinir: Uzlaşma, yüzleşme, sorun halletme (Balyan, 2009).

4. Öteki toplumsal yetenekler: henüz vuku bulmuş toplumsal yakınlaşmayı berdevam etmemizi sağlar (Balyan, 2009).

5. Enerjik hareketler sıklıkla toplumsal yetenekler olarak tasnif edilir: Hissiyatını belirtmek, arzuyu yenileme, hoşgörüyü açıklık getirme, olumsuz cevap verme, özür dileme yoluyla baskın çıkmak, alakadar olmak Campbell ve Siperstein (1994). mevzuyu toplumsal yetenekler ve toplumsal hareketler olarak iki farklı başlık altında izah etmektedir (Balyan, 2009).

a) Sosyal Beceriler: Toplumsal yetenekler: gelen herhangi bir yardımı makbul karşılama, bir etkinlik ya da oyunu sona erdirmek, kelam etme, yardım talep etme, bir grup içerine girmeye çalışma, arkadaşlık ilişkilerini devam ettirme, yaşıtlarının tesiriyle başa çıkma, net bir şekilde geri çevirme yoluyla üste çıkma, küçük düşürme hareketlerine karşı savunma durumuna geçip karşı duruş sergileme, teşrik-i mesai yapmak, içinde bulunmuş olduğu grubu terk etme, kapsamlı bir grup ile iş yapma. Sıkılganlık yapılarına karşı mücadele etmek, dargrup ile beraber mesai etmek, özgür bir şekilde çalışma sınıf içerisindeki bir gruba dâhil olma, gruptaki münakaşa ve münazaraya iştirak etme,

akademik bir etkinliği neticeye vardirmek, dışarıda bir gruba dâhil olmak, sosyal olmak, arkadaşlar edinme, münakaşa ortamından uzak durma, ortak bir oyunda yer edinebilme, guruba dâhil edilen yeni üyeleri kabul etme, kapsamlı bir toplumsal grupta oynama, ve bir şahıs ile birlikte mesai yapma (Balyan, 2009).

b) Sosyal Davranışlar: Tebessüm, gözle ilişki kurma, göz bakışı ile bağlantıyı devam ettirme, başkalarına selam vermek, muhabbet kurma, muhabbeti devam ettirme, karşısındakine kendisini tanıttırma, dinleme, yardım dileme, yapılan yardımı uygun karşılamak, baş ile ilişki kurma, imbikten çekme makbul karşılama, izin talep etme, sıraya geçme, övölme ve senayı kabullenmek, güzel ve nazik sözler söyleme, barışma, malzemeleri üleşmek, kuyruğa geçme, özeleştiriye açık olma, güvenilir olma, sır tutma, iyiliğe istekli olmak, sert ve halkın tefekkürü görmemezlikte, kendi sırasına göre hareket etme, malzemelerine itina gösterme, hareketli olmak, gayrının hukukuna karşı hoş görölü olma, başkalarını terk etme, el ve ayaklarına sahip çıkma, teklifte bulunma durumudur (Akkök, 1999). İse, toplumsal yetenekleri altı alt başlık altında bir araya getirmiştir.

1. İlişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri: istirahat etmek, muhabbeti başlatıp ve devam ettirme, sual etme, memnuniyetini ibraz etme, tanışma, başkalarını tanıştırma, sena etme, yardım talep etme, üzgün olduğunu dile getirme ve ikna edebilme yeteneklerini ihtiva etmektedir (Balyan, 2009).

2. Grup ile birlikte bir eyleme gerçekleştirme yetenekleri: Grup içerisinde iş departmanına uyma, grup içerisindeki görevini ifa etme, ötekilerinin düşüncelerini idrak etmeye çabalama yeteneklerini ihtiva etmektedir (Balyan, 2009).

3. Duygularla ilgili yetenekler: Bireyin kendi ve başkalarının hislerini idrak etme, hislerini beyan etme, karşısındakinin öfkesi ile baş edebilme, sevgi ve muhabbeti iyi bir şekilde gösterebilme, korkusunu yenebilme, kendisini ödüllendirme yeteneklerini ihtiva etmektedir (Balyan, 2009).

4. Becerileri saldırgan hareketlerle baş edebilme yetenekleri: müsaade isteme, üleşme, diğerlerine yardımcı olma, anlaşma, öfkesini kontrol altına alma, hukukunu muhafaza etme, geri durma, dalga geçmeye karşı durma ve kavga ve dövüşten kendini alma yeteneklerini ihtiva etmektedir (Balyan, 2009).

5. Stresli durumlarda nasıl baş edilebileceği yetenekleri: Başarısızlıkla sonuçlanan bir vaziyet ile baş edebilme, grubun etkisiyle baş edebilme, utanmaya sebep olan durumlarla baş edebilme, yalnızlığa terk edilme ile baş edebilme yeteneklerini ihtiva etmektedir (Balyan,2009).

6. Planlama ve sorunları halletme yetenekleri: Yapacağı herhangi bir işe karar kılma, problemin kökenine inme, gaye edinme, malumat bir araya getirme, karar kılma ve herhangi bir işe dikkatini verme yeteneklerini ihtiva etmektedir.

Ergen ve çocukların hayatlarında idrak edilen bireysel akademik yeterlilik ve idrak edilen toplum içindeki bireysel yeterlilik ehemmiyetli yer meşgul etmektedir. Sosyal kendi kendine yeterlilik bağları ilerletmek ve devam ettirebilme, ötekilerle beraber iş yapabilme ve sosyal bir grup olarak problemleri vaziyetlerin altından kalkabilme yeterliliğine sahip olma inanca denk gelmektedir. Akademik kendi kendine yeterlilik ise öğrenme çabalarının altından kalkabilme, farklı akademik mevzuları becerebilme, bireysel ve ailevi akademik beklentilerle öğretmenlerin akademik beklentilere cevap verebilme oranına hissedilen güveni barındırmaktadır. Kuvvetli bir kendi kendine yeterlilik düşüncesini destekleyecek ilişkiler, akademik başarı ve sorunlu hareketin ortadan kaldırılması kadar, adı geçen alanlarda vukua gelebilecek problemlerin altından kalkabilmekte kolaylık sağlamaktadır (Bandura, 1999).

2.4. Yurt İçi Çalışmaları

2.4.1. Tutumla ilgili Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar

Alparlan (2008) yaptığı çalışmada, lisedeki bireylerin bu dersin antrenörlerinin ortaya çıkardığı davranışlarına yönelik duyuşsal becerileri ve bu alana yönelik oluşan tutumları incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın örneklemini meslek lisesi niteliğinde olmayan ortaöğrenim kurumlarında öğrenimlerini sürdüren ve beden eğitimi dersi alan 9. 10. ve 11. sınıfta okuyan toplam 697 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilere, Beden Eğitimi Öğretmen Davranışları Gözlem Formu ve Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği ölçme araçları olarak uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarında öğretmen davranışlarını algılama boyutunda kız öğrenciler erkek öğrencilere göre öğretmen davranışlarını daha olumlu karşıladığını göstermektedir. Araştırmaya katılan gençlerin bu ders ve alana karşı olan algı düzeylerinin kız- erkek durumuna bakıldığında bir anlam ifade etmediği belirlenmiştir. Öğrencilerin okul kademeleri yükseldikçe, beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine kişilerin bu derse ilişkin algı skorlarının kişilerin bu alanda ihtisas yapıp belgelendirip belgelendirmeme durumlarına göre belgeli kişilerin belgesiz kişilere nazaran bu derse karşı olumlu algılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılması yüksektir.

Görücü (2007) yaptığı çalışmanın amacı, ilköğretim 7. kademe spor eğitiminde kuantum öğrenmenin Gardner'in kuramının öğretimde kişinin işini severek yapmasına ve

dersi sevme durumunda artış gözlenmiştir. Bu vesileyle aldığı bilgiyi uzun süre kullanabilmiştir. Deneysel olarak gerçekleştirilen araştırma, 2005-2006 öğretim yılının birinci yarıyılında, Selçuklu ilçesinde bulunan Özel Konya Esentepe İlköğretim Okulu'nda birbirine denk iki sınıfta öğrenim gören toplam 34 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Sınıfların denklikleri, öğretmenlerle yapılmış olan görüşmeler sonucunda elde edilmekte olan bilgilerin ve bir önceki yıla ait ders notları ile belirlenmesi görülmüştür. Bu sınıflar deney ve kontrol grubu olarak atanmıştır. İncelemede deney grubunda bulunan öğrencilere işbirliğine dayalı öğrenim yöntemi (takım oyun- turnuva) etkinlikleri ve çoklu zekâ kuramı uygulamalarında meydana gelen 16 saatlik bir eğitim programı uygulanması yapılırken, kontrol grubu içerisinde bulunan öğrencilerin de geleneksel öğretimle yine 16 saatlik bir eğitim programı uygulanması yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla öğrencilere, devinışsel alan gözlem formu ve beden eğitimi ders testi verilmiştir. Ölçekler öğrencilere araştırmanın başında ön test, araştırma sonunda ayrıca bir uygulama yapılmıştır. Araştırmadan 8 hafta sonra da gözlem formu, kişilere apayrı bir uygulama verilmiştir. Çalışmaların bitiminde kişilerle görüşülmüş elde edilen bulgular işlenmiş ortaya çok farklı bilgiler çıkmıştır.

1. İşbirliğine dayalı öğrenim destekli çoklu zekâ kuramı uygulamalarının gerçekleştirilmiş olduğu deney grubu ile geleneksel eğitimin uygulanmış olduğu kontrol grubunun öntest-sontest sonuçlarına göre, öğrencilerin voleybol temel becerileri arasında anlamlı fark bulunması görülmemiştir.

2. İşbirliğine dayalı öğrenim destekli çoklu zekâ kuramı uygulama yapılarının gerçekleştirilmiş olduğu deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulanmış olduğu kontrol grubu içerisinde, öğrencilerin kalıcılık düzey yapılarını ölçmek için yapılmış olan testin sonuç verilerinde anlamlı fark bulunması görülmemiştir.

3. İş birlik yapılarına dayalı öğrenim destekli çoklu zekâ kuramı uygulama yapılarının gerçekleştirilmiş olduğu deney grubu ile geleneksel eğitimin uygulanmış olduğu kontrol grubunun öntest-sontest sonuç yapılarına göre, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum yapıları arasında, deney grubu açısından anlamlı fark elde edilmesi görülmüştür.

Güllü (2007) yaptığı araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılmasını amaçlamıştır. Araştırma grubunu, genel lisede öğrenim gören 1200 öğrenci ile 4 meslekî ve teknik lisede öğrenim gören 300 öğrenci olmak üzere toplam 1500 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler 9. 10. ve 11. sınıflarda rastgele seçilmişlerdir. Araştırmada veri toplama aracı olarak üç bölümden meydana gelen anket

formu kullanılmıştır. Birinci bölümünde, öğrencilerin kişisel bilgi ve özellik yapılarını içermekte olan 14 sorudan; ikinci bölümünde, Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinden; üçüncü bölümünde ise de spor eğitimcilerinin mesleki ve kişisel özellik yapılarını içermekte olan 10 sorudan oluşmuş olan bir durumdur. Anketin ikinci bölümünü oluşturmakta olan Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği, 600 öğrenciye uygulanması yapılarak geliştirilen bir durumdur. Araştırma sonuç yapısında;

1. Ortaöğretim öğrencilerinin spor eğitimi dersine göre tutumlarının olumlu bir yapıda olduğu görülen bir durumdur.

2. Ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyet yapılarına, sınıflarına, okul tür yapılarına, yakınlarının eğitim düzey yapılarına, üniversite hazırlık kurlarına gitme durumlarına, boş zamanlarında kas rahatlama hareketleri ve spor yapma sıklıklarına ve bir spor kulübünde spor yapmalarına göre beden eğitimi dersine göre tutumları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür.

3. Ortaöğretim öğrencilerinin yaşlarına, kardeş sayılarına, akrabalarına, hayatta olma durumlarına, akrabalarının meslek yapılarına ve ailelerinin aylık ortalama gelir yapılarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark bulunamamıştır.

4. Ortaöğretim öğrencilerinin spor öğretmenlerin kişisel ve meslek yapı özellik durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde farkların bulunduğu görülmüştür.

Altay ve Özdemir (2006) gerçekleştirmiş oldukları araştırmalarında, ilköğretim mekteplerinde okuyan 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin bedensel eğitim dersleriyle ilgili takıntılarını muvazene etmişlerdir. Gerçekleştirilen bu araştırmalarında, talebelerin tutumları taban alınarak yapılmak istenen ölçümler Demirhan (2006) çabalarıyla geliştirilmesi mümkün olan, Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği icra edilmiştir. Çalışmadan sonra talebelerin bedensel eğitim derslerine karşı davranışlarının pozitif olduğu, bayan talebelerin tutum puanları bay talebelere oranla daha iyi olduğu ve sınıf seviyesinin artmasının tersine olarak başarı puanlarında bir düşüşün olduğu görülmüştür.

Holoğlu (2006) gerçekleştirmiş olduğu çalışmasında, Bursa, Kocaeli, Bingöl ve Sivas illerinde ilköğretimin ikinci kademesinde eğitim gören bayan talebelerin bedensel eğitim ve spor dersleriyle ilgili tutumlarını ortaya koymayı amaç edinmiştir. Çalışma boyutunun ismi geçen bu illerdeki ilköğretim 2. Aşamadaki bayan talebeler meydana getirmektedirler. Çalışmaya, bu topluluktan örnekleme olarak geliş güzel örnekleme biçimiyle kabul edilen 9 ilköğretim mekteplerinden 8. Sınıf; 323, 7. sınıf; 388 ve 6. Sınıf

394 talebe seçilmek suretiyle toplamda 1105 bayan talebe çalışmaya dâhil olmuştur. Talebe tutumlarının muvazene edilmesi bakımından Demirhan (2006) geliştirmiş oldukları Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği icra edilmiştir. Bayan talebelerin tutum ölçüm başarıları farklı değişkenlerin özelliklerine göre (iller, mektepler, derslikler, çalışma yerleri doğdukları bölgeler, ebeveynlerin eğitim seviyeleri bu derse giren eğitmenin sahip olduğu cinsiyet, uzun süre boyunca ikamet ettiği bölge ve yer) Kruskall Wallisve Mann Whitney U'un testlerinin neticelerini baz alarak değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bayan talebelerin tutum ölçüm puanlamaları ile iller, mektepler, hizmet etmiş oldukları yerler, dünyaya gelmiş oldukları bölgeleri, ebeveynlerin eğitim seviyeleri ve uzun dönem ikamet ettikleri mahal değişkenlikleri içerisinde önemli bir ilintinin olduğu saptanmıştır.

Hünük ve Deniz (2006) yaptığı çalışmada başkent Ankara ve İlçelerindeki MEB'e bağlı eğitim merkezlerinde öğrenim görmekte olan ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin sınıf düzey yapıları, cinsiyetleri, öğretmenlerinin cinsiyeti ve spora aktif katılımları (lisanslı sporcu olup olmama) açısından beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını karşılaştırmayı amaçlamıştır. Araştırmaya, örneklem olarak rasgele örnekleme yöntemi ile seçilen, 22 ilköğretim okulu 6. sınıfta öğrenim gören 180 kız ve 199 erkek; ilköğretim 7. sınıfta öğrenim gören toplam 246 kız ve 155 erkek; ilköğretim 8. sınıfta öğrenim gören toplam 212 kız ve 268 erkek olmak üzere toplam 1260 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır.

Sönmez (2006) yaptığı çalışmada; lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinin genel amaçlarının gerçekleşmesi düzeyine ilişkin görüşlerini almayı amaçlamıştır. Araştırmanın evreni üç farklı devlet lisesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Normallik sınıma durumlarına göre, normal dağılım göstermekte olan verilerin durumlarına göre parametrik testlerden One – Way ANOVA, normal dağılım göstermeyen verilerin durumuna göre nonparametrik testlerden Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Cinsiyetlerin değişkenler bakımından karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. İstatistik analiz sonucunda beden eğitimi dersi genel amaçları konusunda lise okullarında okumakta olan kız ve erkek öğrencilerinin görüş ve düşünceleri arasında ve liselerdeki Türkçe-matematik, sosyal bilimler, fen bilimleri ve spor bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu tespitine varılmıştır. Sonuç olarak araştırmaya katılan liselerde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi genel amaçlarından Amaç 2, 3, 4, 5, 6 ve 9 için verilen cevaplara bakıldığında erkek öğrencilerin ortalama değerleri kız öğrencilerin ortalama değerlerine göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Devlet liselerinde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrenciler arasında

beden eğitimi dersi genel amaçlarından Amaç 7, 10 ve 13 için spor bölümü ortalama değerleri, Türkçe-matematik ve fen bilimleri bölümleri ortalama değerlerine, Amaç 14 için Türkçe-matematik, sosyal bilimler, spor bölümleri ortalama değerleri, fen bilimleri bölümü ortalama değerlerine göre daha olumlu olduğu gözlenmiştir. Devlet liselerinde bölümlerde öğrenim gören öğrenciler arasında beden eğitimi dersi genel amaçlarından Amaç 4 için Spor Bölümü ortalama değerleri, Türkçe-matematik bölümü ortalama değerlerine, Amaç 5 ve 6 için spor bölümü ortalama değerleri, Türkçe-matematik ve fen bilimleri bölümleri ortalama değerlerine göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Devlet liselerinde bölümlerde öğrenim gören öğrenciler arasında beden eğitimi dersi genel amaçlarından Amaç 1 ve 17 için spor bölümü ortalama değerleri, Türkçe-matematik ve fen bilimleri bölümleri ortalama değerlerine göre daha olumlu olduğu gözlenmiştir.

Kangalgil ve diğerlerinin (2004) yaptığı çalışmada Ankara'ya bağlı ilçelerde ilköğretim, lise ve üniversite derecelerinde öğrenimlerini icra eden talebelerden spor ile alakalı olan ve olmayan bay ve bayan talebelerin bedensel eğitim ve spora karşı tutum ve davranışlarının saptanması ve karşılaştırmaları amaç alınmıştır. Çalışmaya genel olarak 2630 talebe (İlköğretim okulu 8. Sınıf talebelerinden 376 kadın ve 415 erkek; lise 1. Sınıf talebelerinden 321 kadın ve 322 erkek; üniversitede eğitimlerini devam ettiren ve gönüllü olarak bu dersi alan 235 kadın ve 207 kadın, ilköğretim derecelerinde devam eden ve sporla alakadar olup sporu icra eden 112 kadın ve 128 erkek; orta öğretimde devam eden ve sporunu icra eden 84 kadın ve 178 erkek; Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenimini sürdüren ve beden eğitimi dersini alan 150 kadın ve 102 erkek) iştirak etmiştir. Öğrenci tutumlarını ölçebilmek için Demirhan (2006) geliştirmiş oldukları, Beden Eğitimi ve Spor Tutum ölçeğini yapmış oldukları çalışmalarında kullanmışlardır. Sonuçların değerlendirilmesinde birbirinden ayrı topluluklar için iki faktörlü değişken değerlendirmeleri (Two-Way Anova) onlar tarafından kullanılmıştır. Değerlendirmeye tabi tutulan anlamlılık seviyesi 0,05 şeklinde hesaplanmış olup farklılığı barındırmış olan grubu bulmak amacıyla Turkey Testinden faydalanılmıştır. Çalışma verilerinin neticelerine göre, bütün katılımcı gruplar elde etmiş oldukları ortalama tutum puanlarının baya yüksek olduğu görülmüş, talebelerin cinsiyet ve eğitim seviyelerinde gruplar arası matematiksel olarak önemli farkların olduğu saptanmıştır.

Koca ve Demirhan (2004) yaptıkları çalışmada, cinsiyet ve spora katılım açısından lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ölçmeyi amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmaya 440'ı sporcu, 427'si ise sporcu olmayan toplam 867 lise öğrencisi katılmıştır. Öğrenci tutumlarının ölçülmesi için Demirhan ve Altay

(2006) tarafından geliştirilen 24 maddelik tutum ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, sporcu katılımcıların sporcu olmayan lise öğrencilerine göre tutumlarının önemli derecede yüksek olduğu, çalışmada düzey yükselince bayan öğrencilerin tutum puanlarında düşüş gözlenirken; erkeklerin tutum puanlarında bir artış ortaya çıkmıştır.

2.4.2. Sosyal Beceri ile İlgili Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar

Özçep (2007) yaptığı çalışmada beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerini dal, cinsiyet ve deneyim değişkenlerine göre farklılaşım farklılaşmadığının belirlenmesini amaçlamıştır. Çalışmaya 31 bayan ve 55 erkek toplam 86 beden eğitimi ve 31 kadın 55 erkek toplam 86 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık, sosyal anlatımcılık ve toplam sosyal beceri puanında istatistiksel anlamda beden eğitimi öğretmenleri lehine fark gösterirken, sosyal beceri puanlarının cinsiyet ve cinsiyet x dal değişkenlerine göre değişmediği bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin mesleki deneyimlerine göre duyuşsal anlatımcılık alt boyutunda fark bulunurken, diğer alt boyutlarda ise fark bulunamamıştır. Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin meslek deneyimi ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Karahan ve diğerleri (2007) yaptıkları çalışmada, araştırmada stresle başa çıkma konusu ele alınmış olup üniversitede öğrenim gören bireylerin stresle başa çıkma tarzlarının sosyal beceri düzeylerine ve mutluluk algılarına göre anlamlı bir değişikliğin olup olmadığı araştırma konusu olmuştur. Araştırmada Küme Örneklem Yöntemi kullanılmış örneklemler 1276 öğrenciden oluşmuştur.

Bir diğer araştırmada da Anadolu Lisesi ve Meslek Lisesi öğrencilerinin problem çözme becerileri ile sosyal becerileri karşılaştırılmıştır. Araştırma örneklemi Anadolu Lisesi ve meslek lisesinden toplam 400 öğrenciden oluşmuştur. Anadolu Lisesi öğrencileri ile meslek lisesi öğrencilerinin problem çözme becerileri arasında herhangi bir farklı bir durum göze çarpmamıştır. Anadolu Lisesi öğrencileri ile meslek lisesi öğrencilerinin sosyal beceri ölçeği toplam puanı duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal kontrol, sosyal anlatımcılık ve sosyal kontrol boyutları arasındaki oluşmakta olan farklılık gözlemlenmesine rastlanmamıştır. Lise öğrencilerinin cinsiyet, kardeş sayısı, ailenin kaçınıcı çocuğu olma durumu ve ailenin sosyo-ekonomik durumları açısından problem çözmelerinde farklı bir durum gözlenmesine rastlanılmamıştır. Lise öğrencilerinin cinsiyet farklılığı açısından sosyal beceri yapılarında farklı bir duruma gözlemlenmiştir. Sosyal Beceri ölçeğinin

duyuşsal kontrol boyutunda ise erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre sözel olmayan mesajları, duyguları düzenleme ve kontrol etme becerisi açısından daha yetkin bir yapıda olduklarını gösteren bir durum sergilenmektedir. Lise öğrencilerinin kardeş sayıları açısından sosyal becerilerinde farklılaşma gözlemlenmemiştir. Lise öğrencilerinin ailenin kaçınıcı çocuğu olma durumu açısından sosyal becerilerinde farklı bir durumun yaşanmadığı gözlenen bir durumdur. Lise öğrencilerinin ailenin sosyo-ekonomik durumu açısından sosyal becerilerinde fark olduğu gözlemlenmiştir. Sosyal beceri ölçeği duyuşsal kontrol ve sosyal duyarlılık boyutunda öğrencilerin ailenin sosyo-ekonomik durum yapılarına göre aralarında farkın olmadığı gözlemlenmiştir.

Vural (2006) gerçekleştirmiş olduğu çalışmasında ailelerin de katılarak geliştirdiğı toplumsal yetenek eğitimi programındaki amaç ailelerin de yardım etme amacıyla okul öncesi eğitim alan 6 yaş grubundaki çocuklar için önemli sosyal yeteneklerinin desteklenip ve geliştirmektir. Çalışmanın örneği son ve ön test kontrolüne tabi grup desenli deney olarak ifade edilmiştir. Mevcut desen doğrultusunda, deneye ve kontrole tabi olacak toplulukları belirtilmenin akabinde her iki topluluğun eğitimcilerinin eliyle, toplumsal yetenekleri değerlendirme ölçeği, okul öncesi eğitim gören çocuklar için psikolojik gözlemeleme form kâğıtları yazdırılmış, çocukların ebeveynlerine de Aile Katılım Ölçeği ile bireysel bilgilendirme formu tatbik edilmiştir. Deney topluluğunda bulunan çocuklar iki ay boyunca toplamda 43 katılımcıya “Aile Katımlı Sosyal Beceri Eğitimi” tatbik edilmiştir. Kontrol topluluğunda gün içerisindeki eğitim ve öğretim çalışmalarına bir karışma olmamıştır. İki aylık bu programın uygulanması neticesinde deney ve kontrol topluluklarına benzer ölçekler son test şeklinde tatbik edilmiş ve elde edilen analizler yeniden tatbik edilmiş ve elde edilen analizler incelenerek değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Yapılan bu çalışma neticesinde:

- Aile Katımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının uygulanmış olan grup içerisinde yer alan çocuklar, Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin; Bireyler arasındaki ilişkiler, söz ile izah etme yetenekleri, dinlemedeki yetenekleri ve kendi kendini kontrol edebilme yetenekleri alt ölçümlerinden almış oldukları son-test puan neticelerin kontrol topluluğunda var olan kişilerin benzer ölçümden almış oldukları son- test puanlamalarına göre önemli bir oranda bir artışın meydana geldiğı saptanmıştır.

Deney topluluğunda var olan bireylerin(çocuklar) ön ve son-test puanlamalarının muvazene edilmesi neticesinde ölçümün her aşaması için önemli bir değişiklik gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra kontrol topluluğunda var olan bireylerin(çocuklar) ön ve

son-test puanlamalarının muvazenesinde sağlanan verilerin neticesine göre ölçümün Kendini Kontrol Etme yetenekleri alt aşamasında önemli bir farklılık gözlemlenirken öbür üç aşamada önemli kabul edilebilecek bir farklılık saptanmamıştır.

Yıldırım (2006) yapılan çalışmada, utangaç olma düzeyleri yüksek olan üniversite 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerine verilmekte olan grupla sosyal beceri eğitiminin öğrencilerin utangaçlık seviye düzey yapılarını nasıl bir etki yaratacağını araştırmıştır. Çalışmanın örneklemini, Üniversite 2. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerden utangaçlık düzeyi yüksek olan 30 kişi ile yapılmıştır. Araştırmada, utangaçlık seviyesi, Cheek (1990) tarafından geliştirilen 13 maddelik “Shyness Scale”in Güngör (2001) tarafından Türkçe ‘ye çevrilme uyarlama ve geliştirme çalışmaları yapılmış olan “Utangaçlık Ölçeği (UÖ)” ile belirlenmiştir. Çalışmada deney grubuna, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan sosyal beceri eğitimi programı uygulanması yapılırken; kontrol grubuna hiçbir faaliyette bulunulmamıştır. Deney ve kontrol grubunun utangaç durumlarının seviye düzey yapılarının arasında anlamlı bir farkın varlığı veya yokluğunun tespiti için Mann-Whitney U-testi, grupları kendi içerilerinde karşılaştırma yapmak için ise Wilcoxon işaretli-sıralar testi uygulanmıştır. Analizler sonucunda, sosyal beceri eğitiminin (SBE) gruba katılmakta olan öğrencilerin utangaç seviye düzey yapılarında anlamlı bir azalmanın sağlamış olduğu bir durum bulunmuştur. Araştırmada yapılan deneyler gruplarının utangaçlık seviye yapısında azalma durumunun değişik olmanın sosyal beceri eğitim yapısı planlanması ile ilişki içerisinde olmuş olduğu değerlendirilmesi yaşanmıştır.

Elde edilen veriler, bireylerin bireysel ve grup raporları, e-posta, sohbet, forum gibi BDOÖ araçlarının kayıtları ve araştırmada öğrencilerin sosyal beceri düzey yapılarını belirlemek için Kocayörük (2000) tarafından geliştirilmiş olan Sosyal Beceri Ölçeği (SBÖ) kullanılması görülmüştür.

Akfırat (2004) gerçekleşmiş olduğu araştırmasında, dramının yaratıcılığı yöntemiyle yapılan toplumsal yetenek eğitim programı ile duyma engelli kişilerin toplumsal yeteneklerinin gelişim üzerindeki tesirini ortaya koymayı amaç edinmişlerdir. Çalışmada ön ve son-test kontrollü grup üzerinde deneye dayalı desen uygulamışlardır. Deneye dayalı araştırmalarda ehemmiyetli bir karıştırıcı değişici olan “Hawthome etkisinin kontrole tabi tutulması ehemmiyetlidir ve bu tesiri kontrol edilmesi için plasebo kontrol topluluğu uygulanmıştır. Duyma engelli bireylerin Okulu’ndan elde edilen çalışma topluluğu, 10-12 yaş Aralığındaki (10 kişilik gruplar halinde kadın ve erkek) 4. 5. Ve 6. Sınıfta hala okuyan duyma engelli bireylerden meydana gelmiştir. Deney ve kontrol toplulukları meydana getirilirken kişiler cinsiyet bazlı tarafsız yerleştirme yöntemi

uygulanmış, 10 öğrenci deneye, 10 öğrenci de kontrole tabi gruplara dâhil edilmişlerdir. Bu çalışma amacına hizmet eden veri ve bilgilerin bir araya getirilmesinde sosyal becerileri değerlendirme ölçeği (SBDÖ) uygulanmıştır. Bu ölçek Akçam Mete ve Avcıoğlu (1999) eliyle geliştirilmesi sağlanmıştır. Deneye tabi gruba drama yöntemiyle sağlanan toplumsal yetenek programına tabi tutulurken, kontrol grubuna dâhil edilmiş olan denek elemanlarla, deneye tabi gruptaki kişilerle çalışma süresiyle eş değerli olan dramının dışında kalan çeşitli etkinlikler uygulanmıştır. Ölçüm eğitmenler eliyle, uygulama bittikten 7 gün ve 14 hafta sonra bilgilerin analiz edilmesi amacıyla yeniden cevaplandırılmaya tabi tutulmuştur. Bilgilerin analiz edilmesinde, tek taraflı kovaryans analizinin yapılması ilgili örneklemle t etkisi uygulanmıştır. Verilerin analiz edilmesi neticesinde yaratıcı drama yöntemiyle sağlanan toplumsal yetenek eğitimindeki programda 10-12 yaş aralığındaki duyma engelli kişilerin, “İlk tanışmış olduğu bireylere kendini tanıtır” ve “Kendisine yardım etmeleri durumunda teşekkür etmeyi ihmal etmez” yeteneklerini öğrenmesinde yardımcı olması, gözleme araştırmasında da bu tesisin devam ettiği ortaya konulmuştur.

Deniz (2003) yaptığı çalışmada lise öğrenci bireylerin sosyal beceri düzey yapılarının değişik korelasyon değişken durumları ile incelenmesini amaçlamıştır. Çalışmaya Selçuk Üniversitesinden rastgele seçilmiş olan 486 öğrenci katılmıştır. Sınıf değişkeni açısından bakıldığında duyuşsal anlatımcılık ve sosyal duyarlık alt ölçeklerinde anlamlı bir değişkenliğin varlığı görülüp edilirken; beden memnuniyeti, sosyal öğretmen yakınlığı, düş gücünde sosyallik toplumsal yetenek oto kontrol ve özgüven hususlarında genel olarak değişkenliğin varlığına ulaşılmamıştır. 12.sınıfların duyuşsal anlatımcılık puan ortalamaları 9. sınıftaki bireylerden farklıdır. 9.sınıftakilerin sosyal öğretmen yakınlık skorları ortalamaları da 12. sınıftakilerin bireylerden olumlu seviyede fazladır. Liseye gitmekte olan öğrencilerin sosyal öğretmen yakınlığı, fiziksel doyum, özgüven testlerinden aldıkları puanlar liselere yerleşme puanı açısından ciddi farklı bir durum alırken; sosyal öğretmen yakınlık toplumda beden farkındalığı sosyal gerçeklik, özgüven konularında aldıkları puanlar liselere geçiş puanı olarak ele alındığında farklı düzeyde anlamsız bir durum oluşmuştur.

Kalkan ve Sardoğanın (2003) Bu yıllarda bu alanla ilgili çalışmaların azlığından yakınlık özellikle beden eğitimi dersiyle sosyalleşmenin anlamlı farklılığını ortaya koymak istemişlerdir. Bu nedenle sosyal varlık olan insanın insanlarla ilişkilerine bağlı bir programın o örnekte yer alan kişilerin sosyal iletişim ve sosyal ilişkilerine etkisi incelenmiştir çalışmada öncelikle iki grup oluşturulmuş deney grubu ve kontrol grubu bu ekip toplamda 80 kişidir. Çalışmada grup üyeleri bir ön teste tabi tutulmuş çalışmadan

sonra da son teste tabi tutulmuş. Gruplarda sosyal öğretmen yakınlığı düzeyi incelenmiş bu bağlamda sosyal öğretmen yakınlığı düzeyinde anlamlı bir farklılık olmuştur. Daha sonra geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları da olumlu geçen çalışmada insanların sosyal yetenekleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Karakuş, 2006).

Uzbaş (2003) yaptığı araştırmaya baktığımızda kişilerin sosyal yetenekleri beceri ve okul uyumlarıyla okul içi ve aile içinde ilişkilerde yaşadıkları stres durumları incelemektedir. Çalışma sonuçları, kişilerin yetenek gelişiminde sosyallik düzeylerinin, sosyo-ekonomik düzey ve kardeş sıralamasına göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Öğrencilerin gerek sosyal beceri ve okul uyumları, gerekse depresyon düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişkiler olduğu araştırma bulgularıyla ortaya konmuştur.

Deniz (2002) yılında “Üniversite Öğrencilerinin karar verme Stratejilerine Sosyal Beceri Düzeylerinin TA-Baskın Ben Durumları ve Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” isimli çalışmasında öğrencilerin, sosyal beceri düzeyleri ve karar verme stratejileri üzerinde etkili olan bazı değişkenleri incelemiştir. Araştırma bulgularına göre, üniversite öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık, duyuşsal kontrol, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlılık ve sosyal kontrol alt ölçek puanlarının baskın ben durumlarına göre farklılaştığını göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri genel ortalamalarının ve alt ölçeklerinin genel ortalamalarının, sınıf düzeyi, cinsiyet ve üniversiteye giriş puan türüne göre anlamlı şekilde değiştiği görülmektedir.

Altunbaş (2002) yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin sosyal etkinliklere katılma durumu ve sosyal beceri düzeylerine göre sosyal destek algı düzeylerinde farklılaşma olup olmadığını araştırmıştır. Bu amaçla 2001-2002 eğitim-öğretim yılında Anadolu, Ankara, Hacettepe ve Uludağ Üniversitelerinde öğrenim gören 454 öğrenci, araştırma grubunu oluşturmuştur. Araştırmada; öğrencilerin aileden ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek düzeyleri Eskin (1993) tarafından Türkçe ‘ye uyarlanan "Aile ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği", sosyal beceri düzeyleri Yüksel (1998) tarafından Türkçe ‘ye uyarlanan "Sosyal Beceri Envanteri" ve sosyodemografik özellikleri de araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ile toplanmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde, kadın öğrencilerin aileden ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek düzeyleri, erkek öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek görünmektedir. Diğer bir bulguda ise yurttan kalan öğrencilerin hem sadece arkadaşlardan algılanan sosyal destek, hem de aileden ve arkadaşlardan algılanan toplam sosyal destek düzeyleri diğer ikamet

durumunda olan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Araştırma sonucunda, yüksek sosyal beceriye sahip olan öğrenciler düşük ve orta düzey sosyal beceriye sahip olan öğrencilere göre daha fazla aileden ve arkadaşlarından sosyal destek algıladıkları ortaya çıkmıştır.

Avcıoğlu (2001) “İşitme Engelli Çocuklara Sosyal Becerilerin Öğretilmesinde İşbirlikçi Öğrenme Yaklaşımı ile Sunulan Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi” isimli doktora tezi bitirme araştırmasında, kolektif öğrenim bazlı olarak yapılmış olan toplumsal yetenek öğretim yönteminin, duyma engelli talebelerin ana toplumsal yetenekler, beraberliği başlatma ve devam ettirme yetenekleri ve toplulukla bir çalışmayı devam ettirme yeteneklerinin farkına varmalarında ve bu yetenekleri umumileştirebilmelerinde bir etkiye sahip olup olmadığı ya da etki oranını meydana çıkarmayı amaç edinmiştir. Araştırmayı yürüten kişi, yol olarak bir denek ile inceleme yönteminden biri olan denekler arasında çoklu yoklama yöntemini uygulamıştır. Çalışmanın örnekleme özel bir eğitim sınıfında eğitimini sürdüren duyma engelli 9 öğrenci ile normal sınıflarda eğitimlerini sürdüren duyma problemi olmayan 27 öğrenci olmakla birlikte bütünüyle 36 öğrencidir.. Araştırmayı yürüten kişi tarafından geliştirilmiş olan kolektif öğrenmenin etkisine dayalı toplumsal yetenek öğretim programına tabi tutulmuştur. Çalışmada Sosyal Becerileri Değerlendirme ölçeği uygulanmıştır. Çalışmanın neticesinde, kolektif edinim yöntemine yönelik geliştirilip kullanılan toplumsal yetenek öğretim programının toplamda 9 duyma engelli öğrencinin amaç toplumsal yetenekleri kazanmalarında ve bu yetenekleri umumileştirmelerinde etkiye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Uzamaz (2000) Ortaokul öğrencileriyle yapılan araştırmada sosyal beceri çalışmalarının ortaokul öğrencilerinin ilişki seviyelerine etkisinin incelendiği araştırmada 14 kişiden oluşan deney grubuna 90 dakika ara ile 9 bölümden eğitim uygulanmış kontrol grubuna eğitim programı uygulanmamıştır. Çalışma sonucunda da bu eğitimi alan öğrenciler arasında sosyal ilişkilerde anlamlı ve olumlu ilerlemeler kaydedilmiştir.

Şahin (1999) yaptığı çalışmada yurt dışı yaşantı tecrübesinin öğrencilerin sosyal beceri düzeyine etkisini incelemiştir. Araştırmada sosyal beceri düzeyi belirlemek amacı ile Riggio tarafından geliştirilen ve Yüksel (1997) tarafından Türkçe ye uyarlanan “Sosyal beceri envanteri” kullanılmıştır. Yurt dışı yaşantısı geçiren öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin sosyal becerinin alt alanlarından duyusal anlatıcılık, sosyal duyarlılık, sosyal kontrol düzeyleri bakımından yurt dışı yaşantısı geçirmeyenlere oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Buna rağmen, yurt dışı yaşantısı geçiren ve geçirmeyen

öğrencilerin duyuşsal duyarlılık, duyuşsal kontrol ve sosyal anlatımcılık bakımından ise sosyal beceri düzeyleri arasında önemli bir fark bulunmamıştır.

Çakıl (1998) grupla sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri üzerindeki kısa ve uzun süreli etkilerini incelemiştir. 13’u deney, 12’si kontrol gurubu olmak üzere, 25 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada, deney gurubuna 10 haftalık sosyal beceri eğitimi programı uygulamıştır. Öğrencilerin yalnızlık düzeyleri, UCLA Yalnızlık Ölçeği ile belirlenmiştir. Yapılan çalışma sonucunda, grupla sosyal beceri eğitiminin bitiminde ve üç aylık izleme dönemi sonunda, deney grubundaki öğrencilerin yalnızlıklarında kontrol grubundaki öğrencilere kıyasla anlamlı düzeyde bir azalma görülmüştür. Yüksel (1998) Gazi Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Meslek Bilgisi sertifika programına devam eden üç yüz öğrenci üzerinde yaptığı araştırmada öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmıştır. Araştırmada sosyal beceri düzeyi belirlemek amacı ile Riggio tarafından geliştirilen ve Yüksel (1997) tarafından Türkçe ‘ye uyarlanan “Sosyal beceri envanteri” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde “t” testi ve “tek yönlü varyans analizi” kullanılmıştır. Analiz sonucunda sosyo-ekonomik düzey ile sosyal beceri arasında bir ilişki bulunamamıştır.

Yüksel (1997) eliyle yapılmış olan başka bir çalışmada, üniversitede eğitim gören talebelere uygulanan toplumsal yetenek eğitiminin talebelerin toplumsal yetenek seviyelerine tesiri incelemeye konu edilmiştir. Çalışma deneye tabi 33 ve kontrol grubuna tabi 33 birey olmakla birlikte toplamı 66 talebe üzerinde uygulanmıştır. Deneye tabi gruptaki talebelere 2 ay bir hafta toplumsal yetenek eğitimi uygulanmıştır. Öğrencilerin toplumsal yetenek seviyeleri araştırmayı yürüten kişi tarafından Türk diline uygulanan Riggio’nun Sosyal Beceri Envanteriyle ölçülmesi sağlanmıştır. Araştırmada sağlanan sonuçlar toplumsal yetenek eğitimi; talebelerin toplumsal yetenek seviyelerini pozitif yönde değiştirdiğini ispat etmiştir. Aynı durumda, toplumsal yetenek eğitiminin, toplumsal yeteneğinin bir alt aşaması kabul görmüş ve işitsel hassasiyet seviyesi üzerinde bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır. Fakat toplumsal yetenek eğitimi, toplumsal yeteneğin öbür alt aşaması olarak görülen; işitsel anlatım, işitsel kontrol, toplumsal anlatımcılık, toplumsal hassasiyet ve toplumsal kontrol seviyeleri etki meydana getirmediği saptanmıştır. Elde edilen bu sonucun, kısmi olarak eğitim süresindeki yetersizlik ve uygulamaların kâfi gelmediği ile izah edilmiştir.

Uysal (1996) okul öncesi eğitimini sürdüren 5-6 yaş aralığındaki talebelerde yaratıcı drama araştırmalarının toplumsal gelişmişlik departmanına tesirlerini çalışmıştır.

Uysal, araştırmasında bir önceki aşamada drama eğitime sahip olmadığı bilinen 48 çocuk ile çalışmayı yapmıştır. Çocukların 24'er kişilik kabilelere bölünerek deneye ve kontrole dayalı gruplara ayrılmıştır. Deney grubu 3 aylık yaratıcı drama çalışması yapılmıştır. Uygulama öncesinde ve sonrası süreçte deneye ve kontrole tabi kabilelerin her birinde yer alan çocuklar için öğretmenlerin eliyle Portage Erken Çocukluk Dönemi Eğitim Programı Kontrol listesinde 61 ve 62. Ayda toplumsal ilerlemeyle ilgili inceleme forumlarına veriler girilmiştir. Bu veriler değerlendirmeye tabi tutulması neticesinde deneye ait kabilede yer alan çocuklarda toplumsal ilerleme alanında dramının pozitif bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır.

Aydın (1985) toplumsal başarı eğitimiyle toplumsal yetenek eğitiminin çocuklar üzerinde edinilmiş çaresizlik hareketinin izale edilmesi üzerine tesiri ortaya koymaya çalışmıştır. Çalışmadan birçok farklı ilkokullardan 4. ve 5. Sınıflarda eğitim gören 233 erkek ve 239 kadın öğrencilerden meydana gelen toplamda 472 denek üzerinde edinilmiş çaresizlik ölçümü ve sosyometrik teste tabi tutulmuştur. 472 deneğin arasında çaresizlik puanlaması yüksek (çaresizlik), sosyometrik puanlaması aşağı (başarısız) 30 (15 erkek, 15 kadın) deneğin puan sıralamasına göre alınmıştır. Alınan bu 30 deneğin yetenek eğitimi, başarı eğitimi ve kontrole tabi kabile olmak üzere toplamda 10 kişiden meydana gelen 3 grup şeklinde sınıflandırılmışlardır. On aşamalı eğitim neticesinde son test tatbik edilmiş ve neticeler toplumsal yetenek eğitiminin edinilmiş çaresizliğe has bindirme şeklini izale etmekte ve arkadaşlarla olan ilişkilerde başarı sağlamada, toplumsal başarı eğitiminde daha etkili olduğu saptanmıştır.

2.5. Yurt Dışı Çalışmaları

2.5.1. Tutumla İlgili Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Forrester ve diğerleri (2006) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin mezun olduktan sonraki sağlık aktiviteleri ve spora karşı tutumları incelenmek istenmiştir. 718 üniversite öğrencisi arasında yapılan araştırmada katılım, memnuniyet, katılımcılığın yararları ve sporların yararlarıyla mezun olduktan sonraki sağlık aktivitelerinin arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda genci yaşlısı insanlar düzenli fiziksel aktivite yapmanın bilincinde oldukları halde düzenli spor yapmayanların oranı yüksek bulunmuştur. Ayrıca spor yapmaya kadınlar, kampüs sakinleri, mezun olanlar daha az istekli oldukları belirlenmiştir.

Flintoff ve Scraton (2001) Araştırmada yöntem olarak niteliksel çalışma ele alınmış olup; kadın öğrencilerin beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımına yönelik algı ve

tutumları incelenmiştir. Çalışmada 14 yaşında 25 kadın öğrenciyle görüşmeler yapılmış kadın öğrencilerin okul içi ve okul dışındaki fiziksel aktiviteye katılım amacını, doğasını ve tecrübelerini incelemeyi amaçlamışlardır. Ayrıca, genç kadınların devinışsel çalışmalara katılımlarında seçimlerini ne şekilde yaptıkları araştırılmıştır. Sonuçlar göstermiştir ki, her ne kadar farklı kadınların bireysel seçimlerinde niteliksel farklar ortaya çıksa da, birçoğu kendi cinsleri ile anlaşma yapmışlardır. Kadınların beden eğitimi aktivitelerinden kaçtıklarına dair olan yaygın kanının aksine, bu çalışmada kızlar okul dışındaki fiziksel aktiviteye katılım konusunda oldukça yüksek bir dağılım göstermişler ve kendilerini “aktif” olarak tanımını yapmışlardır. Bununla birlikte spor egzersizlerinin yararları konusunda ve sağlıklı vücut konusunda anlatılanlardan etkilendikleri tespit edilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine yönelik tutumları incelenmiş 1807 öğrenci ile yaptığı çalışmada beden eğitimi ve spor dersinin seçiminde kadın ve erkek öğrencilerin 5. sınıftan 9. sınıfa ulaştığında ciddi bir şekilde azaldığını göstermiştir. Katılımcıların beden eğitimi dersini seçmemeleri, dersin bir bölümünden hoşlanmadıkları(%64) spordan hoşlanmadıkları (%42),etkinlik ve aktivitelerde eğlenmedikleri (%40) eğitimciden hoşlanmadıkları (%39) belirtmiştir. Seçmeli dersi almaktan vazgeçen %80’i beden eğitimi dersini program ve eğitmen değişikliği olursa tekrar alabileceklerini belirtmişlerdir. Bu çerçevede program içeriği ve eğitmen kişiler tarafından tercih sebebini oluşturmuş. En önemli faktör de bu iki unsur olmuştur.

2.5.2. Sosyal Beceri ile İlgili Yurtdışına Yapılan Çalışmalar

Sergin ve diğerleri (2007) yaptıkları çalışmada; sosyal becerilerin, fiziksel sağlığın stresle başa çıkmadaki rolünü araştırmışlardır. Araştırmadaki varsayımlar olarak; depresyon belirtilerinin azaltılması ve hayattaki memnuniyet, sosyal becerilerin iki göstergesi olduğu, sosyal becerilerin stresin azaltılmasıyla da ilgili olduğu ve stresin azaltılması hipotezi sosyal beceri ve huzuru açıklamak için ortaya atılmıştır. Ölçme araçları olarak; depresyon düzeyini ölçmek için Radloff’un 1977 yılında geliştirdiği Depresyon Ölçeği, stresi ölçmek için Cohen ve arkadaşlarının 1983 yılında geliştirdiği Algılanmış Stres Ölçeği, sosyal becerileri ölçmek için Riggio tarafından geliştirilen (1986) Sosyal Beceri Envanteri ve hayat memnuniyetini ölçmek amacıyla da Diener ve arkadaşlarının geliştirdiği (1985) Hayatla Memnuniyet Ölçeği kullanılmıştır. Bu varsayımlar yaşları ortalama 21 olan toplam 500 öğrenci üzerinde test edilmiştir. Sonuçlara göre stres hayatımızda ne kadar az olursa sosyal becerin, ruh sağlığımıza ve hayattan aldığımız tada etkisi o kadar yüksek olmaktadır.

Kathleen ve diğeri (2003) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin çalıştıkları alan ve sınıf düzeyi ile birlikte demografik yapılarına bağlı olarak, öğrencilerden bekledikleri davranışları tanımlamışlardır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin sosyal becerileri sınıf başarısı için temel olarak gördükleri ortaya koyulmuştur. İlkokul I. ve II. kademe öğretmenleri, işbirliği ve kendini kontrol ile ilgili becerileri sınıf başarısı için temel olarak almaktadırlar. Hakkını arama davranışı, temel olarak bu dönemde daha önemsiz bulunmuştur. Sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri hakkını savunma ve kontrol becerilerinde de benzer sonuçlar ifade etmişlerdir. Fakat sınıf öğretmenleri başarı için işbirlikçi çalışmayı, özel eğitim öğretmenlerine göre daha önemli görmektedirler.

Kimmel (2002) "Zihinsel yeteneği yüksek 6. ve 7. sınıf öğrencilerinde toplumsallaşma ve sosyalleşmeyi yükseltme" araştırmasına baktığımızda zihinsel olarak akranlarına göre ileri düzeyde olan ancak sosyal uyum ve sosyalleşme açısından zayıf 6. ve 7. sınıf talebelerine yönelik sosyal yetenek ve uyumu geliştirmeye yönelik bir çalışma tertiplenmiştir. Asıl amaç olarak da toplumdan soyutlanmış toplumsal anlamda deneyimlerden yoksun hayatın içinde birey olarak var olamayan sürekli kalabalıklar içinde yalnızlığı yaşayan bireylerin sosyalleşmelerini sağlama amaçlı yapılan çalışmadır. Çalışma öncesinde çalışma yıllık plan, müfredat; öğrencilerde dostluk, yardımlaşma sırdışıklık problem çözme becerisi, otokontrol, sosyal yakınlık, olumsuz durumları kontrol etme, krizi yönetebilmeyle ilişkili yöntem teknikler verilmiştir. Son test çalışması niteliğinde bu bilgiler programdan sonra test edilmiştir. Program sonrası beklenen bütün hedefler sağlanmıştır. Çalışmanın nihayete ermesiyle beraber kişiler oto kontrol gücünü elde etmiş, benlik bilinci gelişmiş kendini tanıyarak farklı varlık ve canlıları tanımış empati becerisi gelişmiş sosyal farkındalık oluşmuş. Birey böylece sosyal bir varlık olduğunu insanlarla birlikte yaşamının kolaylaştırılmasını öğrenmiştir.

Powless ve Eliot (2002) Afrika'daki dezavantajlı öğrenci ve kişilere uyarlayıp hazırladıkları sosyal beceri programını, toplam 100 anaokulu öğrencisinden oluşan gruba, uygulamışlardır. Çalışma sonucunda yapılan ölçümler verilen eğitimin istendik sosyal davranışların (yardımlaşma, işbirliği, hoşgörü, empati) görülmesinde etkili olduğunu göstermiştir.

Kramer ve Radey (1997) yaptıkları çalışmada, çocuklardan oluşan küçük gruplara (n=21) yardımsever kardeş davranışları hakkında eğitim vermek için sosyal beceri eğitiminin doğrudan kullanıldığı kardeşlik ilişkilerini geliştirmeye yönelik yeni bir yaklaşımı değerlendirmişlerdir. Sosyal beceri eğitimi sonunda deney grubundaki değişiklik kontrol grubuyla (n=21) karşılaştırılmıştır. Deney grubundaki çocuklardaki değişiklik anne

ve babadan alınan geri bildirimlerle ilişkilendirilmiş ve ortaya çıkan sonuçlar: (1) artan sıcakkanlılık; (2) rakipliğin azalması; (3) saldırganlık ve rekabet düzeyinde tutarlılık; (4) daha az sayıda kardeş sorunları ; (5) kardeşler arasındaki statü/güç farklılığının azalması olarak tespit edilmiştir. Deney grubuna verilen sosyal beceri eğitiminin küçük yastaki çocuklara olumlu yönde katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Chung ve diğerleri (1995) Güney Koreli çocukların ilgi, istidat ve kabiliyetlerine göre uyarladıkları toplumsal iletişim çalışmasını ortaokula giden 80 kişiye 9 kurluk bir süre denenmiştir. Maddî – manevî beceriler, iletişim becerileri, kişiler arası etkileşim, sosyalleşme ve sosyal yakınlık, problem durumu irdeleme, empati becerisi geliştirme konularında eğitim verilmiş ve bu eğitimlerin sonunda kişilerde benlik kavramı gelişmiş olup sosyal yakınlık algısı gelişmiş kişi toplumda kendine yer edinebilip sosyal becerileri üst seviyelere çıkmıştır.

Reed (1994) depresyon ve sosyal beceri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, sosyal beceri eğitiminin, erkekler için istenen amaçları gerçekleştirebildiği fakat kızlar için bu çalışmanın aynı ölçüde başarılı olmadığını bulmuştur. Bunun sebebinin ise kızların ve erkeklerin ergenlik dönemindeki sosyal ilişkilerindeki farklılaşmadan kaynaklanmış olabileceği açıklanmıştır. Bu dönemde erkek davranışlarının değişimi, sosyal yargı, kişilerarası beceriler ve kendilik değerleri kavramları içinde, akademik başarı ve sosyal statünün gelişmesine öncülük eder. Erkek davranışlarındaki bu değişimin çoğunluğu akran ve yetişkinlerin her ikisinden alınan geribildirimlerle şekillenmektedir. Bu yüzden erkekler sosyal statülerini kişisel ilişkilerini kullanarak geliştirmişlerdir. Bunun tersine kızlar, daha az yapılandırılmış ve daha tutarsız bir durum gösterdiğini belirtmektedir. Onların, ergenlik sırasındaki en büyük amaçları kişiler arası ilişkileri geliştirmek ve cinsel kimlikleri ve fiziksel görünüşleriyle barışık olmaktır. Sosyal program uygulanan kızların bu olgunlaşma sırasında elbiseleri ile ilgili, kendine çeki düzen vermekle ilgili ve fiziksel durumuyla ilgili problemler yaşadıkları görülmüştür. Aynı zamanda kızlar istenilen amaca ulaşmak için alay edebilmekte ve çıkma davranışlarını, iletişim memnuniyetsizliğinin bir yolu olarak veya arzulanan amaçları elde etmek için kullanmaktadırlar. Reed, bu yüzden verilecek eğitimin kadın ve erkeklerin davranış kalıplarına uygun olarak farklı içeriğe sahip olması gerektiğini belirtmiştir (Kalafat, 2006).

Sosyal yetenekleri içeren toplumsal beceriler ile bedensel veya fiziğin getirdiği karizmatiklik, çekicilik ilişkisini ortaya çıkarma amaçlı bir çalışma yapılmıştır. Toplumdan izole olmayı ve insanlar arası ilişkilerde zayıflığı yenme amaçlı bir programa 36 bayan ve 28 baydan oluşan toplam 64 kişilik gruba cinslerin karşı cinslerle etkileşimini incelemek

üzere 6 görümsetme izletilmiş bunların 3'ü karşı cinsle ilgili iletişim etkileşim durumları için; 3'ü de atılgan bireylerin davranışlarını içeren kliplerden oluşmuştur. Çalışma sonunda kızların bulunduğu ortamlarda kızların; erkeklerin bulunduğu ortamlarda ise erkeklerin tavır ve davranışları fazla çekici gelmemiştir. Yakışıklılık ve güzellik durumunun da sosyal davranış becerileri iyi durumdaki gruplarda etkili olduğu; sosyal davranış seviyesi düşük gruplarda pek etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Argyle (1990) 63 yetişkin üzerinde sosyal beceriler ve mutluluk arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu anlamda mutluluk, dışadönüklük, sosyal yeterlik ve iş birliği boyutları ölçülmüştür. Araştırmada sosyal yeterlilik ve dışadönüklük, mutluluk ile olumlu yönde ilişkili iken, işbirliği ile mutluluk arasında ise olumlu bir ilişki bulunamamıştır.

Jupp ve Griffiths (1990) bireyler arası ilişkileri zayıf gençlerde birkaç sosyal davranış programının kıyaslandığı çalışmada sosyal yetenek programlarının kişinin öz güvenine etkisi incelenmiştir. Bireylere çalışma öncesi bir test yapılmış; program sonunda da bireyler tekrar bir teste tabi tutulmuşlardır eğitim yüksek okuluna devam eden öğrenciler arasından her iki cinsten de 30 kişi alınmıştır. Bireylerin 20si farklı bir teknikle belirlenmiş olup 10 öğrenci beceri düzeyi düşük öğrenciler arasından belirlenmiştir. Bu grubun özgüvenleri ve kendilerini nasıl algıladıklarına yönelik test yapılmış. Kişiler random yöntemi ile 2 deney 1 kontrol grubu şeklinde örgütlenmiş olup kümeler 10 ar kişi ile oluşturulmuştur. İlk gruba sosyal problemlere ve geleneğin sosyalleşmesiyle ilgili bir tartışma yaptırılmıştır. Sonraki gruba sosyal bir durumu, probleme çevirerek canlandırmaları istenmiş sonuncu gruba da hiçbir şey yaptırılmamıştır. Her hafta 2 saat süren eğitim 15 hafta uygulanmıştır. Çalışma sonunda gözlem raporları ve öz benlik puanlarına bakılmış çalışmada her iki grupta da gelişmeler yaşandığı gözlemlenmiş. Elde edilen bulgular ışığında rol oynayan grubun sosyal davranışları, öz güven benlik algı düzeyi durumlarında gelişmenin daha fazla olduğu saptanmıştır.

Riggio ve diğerleri (1990) araştırmalarında sosyal davranış düzeyi ve kişilik algısı arasındaki ilişkiye dikkat çekmek istemiştir. Çalışmada sosyal öğretmen yakınlığı, öz güven beceri düzeyi sosyal davranış ölçeği ile yordanmaya çalışılmış kişilerin bilişsel, duyuşsal ve fiziksel olarak iyi olma durumu irdelenmiş. İçten denetimli veya dıştan denetimli olma özelliği ön planda tutulmuş.121 yüksek lisans öğrencisinin katılımıyla bu çalışmalar yapılmıştır. Sonuçlarda sosyal yetenek düzeyi ile öz saygı arasındaki ilişkiye bakılmış. Bu açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Yaptıkları çalışmada, sosyal beceri ile Analiz sonuçlarına göre öz saygı –sosyal yetenek arasında 57,benlik öz saygı arasında 26 korelasyon katsayısı bulunmuştur. Öte yandan Sosyal Beceri Envanteri toplam puanı ile -

.52, sosyal fobi ilişkisinde -.51 içten denetimlilik arasında -.28 skorları tespit edilmiştir (Riggo, 1990).

Weissberg ve Elias (1990) 6. ve 7. sınıfta bulunan öğrencilerin sosyal iletişim becerilerini ilerletmek için bir eğitim uygulanmıştır. Çalışmanın ne yönde etki edeceğine ilişkin önce kontrol grubu sonra da deney grubu oluşturulmuştur. Deney grubuna hazırlanan program, kontrol grubuna ise normal ders programı uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubu karşılaştırılırken likert tipi ölçekler, öğrenci ve öğretmen görüşlerinden faydalanılmıştır. Çalışma neticesinde kişilerde problem durumlarında kriz durumlarında beceri artışı sosyal ortamlara girme ve kendine bu ortamlarda güvenerek hareket etmede artış. İnsanlar tarafından ilgi duyulmada artış çatışma durumlarında çözüm üretme gücünde artış gözlemlenmiştir. Böylece kişilerin sosyal beceri durumlarında ciddi iyileşmeler öne çıkmıştır (Akt: Salman, 2005).

Vaughn ve Lancelotta (1990) Aile toplum ve çevresi tarafından daha az kabul gören ve davranışları onaylanan öğrencilere insanlar arası sosyal yetenek ve yeterlilik testi uygulanmıştır. Program 30 dakika haftada da iki defa uygulanmıştır. Toplamda da 18 kur yapılmıştır. Çalışmada iki grup da deney grubu olarak tespit edilmiş tek bir grup da kontrol de yer almıştır. İlkine fiziksel aktiviteler yapılmış sonraki gruba yetkin kişilerce sosyal ve kişiler arası etkileşim ve iletişim becerisi verilmiştir. Son grupta hiçbir işlem uygulanmamıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında bireyler arası ve sosyal yeterliliğin eğitiminin etkililiği ortaya konmuştur.

Verduyn ve diğerleri (1990) yaptıkları çalışmada sosyal etkileşimdeki güçlükleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada yaşları 10-13 arasında olan toplam 365 öğrenciye bir tarama çalışması yapılmıştır. Taramadan sonra deney ve kontrol grubu olmak üzere toplam 34 öğrenci ile sosyal beceri eğitiminin çocukların davranışlarına ve sosyal durumlarına etkisi araştırılmıştır. Deney grubuna uygulanan 12 haftalık grup çalışmasının ardından bu gruptaki çocukların sosyal etkinliklerinde, kendilerine olan güvenlerinde artma, davranış problemlerinde ise azalma olduğu görülmüştür.

Riggio ve diğerleri (1989) çalışmasında 171 ortaokul okuyan öğrencilerden (96 kız-75 bay) oluşan grupta bireyler arası ilişkiler ve duygudaşlık içerisindeki ilişki incelemesi görülmüştür. Çıktılara bakıldığında, duygudaşlık ve sosyal beceri düzeyleri ilişkisi pozitif bir ilişkinin olduğu görünmektedir. Bireyler arası ilişki testinin tüm verilerine bakıldığında duygudaşlık ilişkisinde farklı bir durum göze çarpmış farklılık anlamlılık yönünde yükselmiştir. Kadın- erkek durumu çerçevesinde de kadınlarda duygusal duygudaşlık ilişkisinin çok yüksek düzeyde çıktığı saptanması görülmüştür (Yıldırım, 2006).

Clements ve Avery (1984) utangaç öğrenci ve bireyler için olumlu katkı sunması adına bu envanter ölçeği geliştirilmiş ve bu program 12 kişilik bir grupta (6 kız, 6 erkek) 9 hafta süresince uygulanmıştır. 12 kişilik diğer bir grup ise kontrol grubuna seçilmiştir. Kişileri bu alandaki çalışmalara katmadan onlara birtakım testler uygulanmış benlik bilinci, öz saygı kendine güven, iletişim kurma gibi alanlarda test yapılmış; eğitimden sonra bu alanlarda tekrar bir test yapılmıştır. Sonuçta deneye katılan gruplarda anlamlı ve olumlu gelişmelerin olduğu sonucuna varılmış olup olumlu yönde önemli derecede farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Eğitim sonucunda a) öz saygıda yükselme b) pozitif düşüncede artma c) Kişiler arası iletişimde gelişme ve artma ise artışın meydana geldiği görülmüş (Clements ve Avery 1984).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, üç aşamalı veri toplama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın evreni ve örneklem grubu belirlenmiştir. Örneklem grubu üzerinde 3 bölümden oluşan anket uygulaması gerçekleştirilmiş ve bu anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek tablo grafik haline getirilmiştir. Grafikler üzerinden veri sonuçları değerlendirilerek ve yapıcı öneriler sunulmuş çalışmada neticelendirilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Yapılan bu araştırmanın evreni, 2017-2018 eğitim öğretim yılı içerisinde Ankara ili, Yenimahalle İlçesindeki 10 Anadolu lisesinin toplamda 7398 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırmanın örnekleme ise 2017-2018 eğitim öğretim yılı içerisinde Ankara ili Yenimahalle İlçesindeki Anadolu liselerinde öğrenim görmekte olan toplam 7398 öğrenciden kısıtlılıklar ve olanaklar doğrultusunda ulaşılan 500 lise öğrencisinden meydana gelmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada üç bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, anne ve baba öğrenim düzeyi, anne ve baba mesleği, başarı durumu, ailedeki bireylerin spor yapma durumu, ailenin spor yapmasına izin verme durumu ve beden eğitimi dersleri dışında düzenli olarak katıldığı etkinlikler sorularından oluşan demografik bilgi formu yer almaktadır.

Veri toplama aracının ikinci bölümünde öğrencilerin sosyal beceri düzeyini ölçmek amacıyla Matson, Ratatory ve Helsel (1983) tarafından geliştirilen ve Erdoğan (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (MESSY) yer almaktadır. Ölçek beşli likert tipinde (1: kesinlikle katılmıyorum, 5: tamamen katılıyorum), 5 alt boyut ve 47 maddeden oluşmaktadır. Veri toplama aracının üçüncü bölümünde öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla Pehlivan (1997) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Tutum Ölçeği yer almaktadır. Ölçek beşli likert tipinde (1: kesinlikle katılmıyorum, 5: tamamen katılıyorum),

3 alt boyut ve 22 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar Bilişsel tutum, Duyuşsal tutum, Davranışsal tutumlardır.

3.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada ölçeklerin geçerlik çalışmaları kapsamında açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri; güvenilirlik çalışması kapsamında madde analizi kullanılmıştır. Açımlayıcı (açıklayıcı) faktör analizi birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni bir araya getirerek, kavramsal olarak anlamlı daha az sayıda yeni değişkenler bulmayı, keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistik olarak tanımlanabilir (Çokluk ve diğerleri, 2010). Açımlayıcı faktör analizinde, değişkenler arasındaki ilişkilerden hareketle faktör bulmaya yönelik bir işlem gerçekleştirilir. Maddelerin ait oldukları faktördeki yük değerleri, diğer faktörlerdeki yük değerleri ve birden fazla faktördeki yükler arasındaki fark incelenmiştir. Faktör analizinde aynı yapıyı ölçmeyen maddelerin ayıklanmasında faktör yük değerlerinin yüksek olmasına (0,45 ya da daha yüksek olması iyi bir ölçü olmakla birlikte bu oran 0,30'a kadar indirilebilir) ve maddelerin tek bir faktörde yüksek yük değerine, diğer faktörlerde düşük yük değerine sahip olmasına (her maddenin en yüksek faktör yüküne sahip olduğu faktör dışındaki faktörlerle faktör yük farkının en az 0,10 olmasına) dikkat edilmiştir (Büyüköztürk, 2011).

Doğrulayıcı faktör analizi, gizil değişkenler ile ilgili kuramların test edilmesine dayanan ve ileri düzey araştırmalarda kullanılan oldukça gelişmiş bir tekniktir. Daha önceden tanımlanmış ve sınırlandırılmış bir yapının, bir model olarak doğrulanıp doğrulanmadığının test edildiği bir analizdir. Doğrulayıcı faktör analizi yapısal eşitlik modellerinden biri olup yapısal eşitlik modellerinde model uyumunun değerlendirilmesinde yaygın olarak “Ki-kare istatistiğinin serbestlik derecesine oranı” (X^2/sd), “bireysel parametre tahminlerinin istatistiksel anlamlılığı” (t değeri), “kalıntılara dayanan uyum indeksleri” (SRMR, GFI), “bağımsız modele dayanan uyum indeksleri” (NFI, NNFI, CFI) ve “yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA)” olarak sınıflandırılan uyum indeksleri kullanılır (Çokluk ve diğerleri 2010). Model uyum indeksleri için beklenen katsayılar Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Model Uyum İndeksleri

Uyum İndeksleri	Kabul Edilebilir	Referans
X^2/sd	< 5	Tabachnick and Fidell, 2001
RMSEA	$\leq 0,10$	Kelloway, 1989; Tabachnick and Fidell, 2001
SRMR	$\leq 0,08$	Hu and Bentler, 1999; Brown, 2006
GFI	$\geq 0,90$	Kelloway, 1989; Schumacker and Lomax, 1996; Sümer, 2000; Hooper, Coughlan and Mullen, 2008
NFI	$\geq 0,90$	Kelloway, 1989; Schumacker and Lomax, 1996; Sümer, 2000; Tabachnick and Fidell, 2001 Thompson, 2004
NNFI	$\geq 0,90$	
CFI	$\geq 0,90$	Hu and Bentler, 1999; Sümer, 2000; Thompson, 2004
Standart hata (min-max)	0,05 – 0,45	Bollen, 1989
Faktörler arası korelasyon	0,30 – 0,85	Tabachnick ve Fidell, 2001

Madde analizi yöntemlerinden Cronbach Alpha tekniği test puanları arasındaki tutarlığı incelemek amacıyla kullanılır. Diğer bir madde analizi yöntemi olan madde toplam korelasyonu test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla kullanılır ve her iki test maddelerin benzer davranışları örneklediğini ve testin iç tutarlığının yüksek olduğunu gösterir. Her iki test, test maddelerinin ayırt ediciliğini gösterir. Madde-toplam korelasyonunun pozitif ve yüksek olması, maddelerin benzer davranışları örneklediğini gösterir ve testin iç tutarlığının yüksek olduğunu gösterir. Genel olarak madde-toplam korelasyonu 0,30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği; 0,20-0,30 arasında kalan maddelerin gerektiğinde teste alınabileceği söylenebilir. Cronbach Alpha iç tutarlığı göstermekte olup genellikle 0,70'in üzerinde olması beklenir (Büyüköztürk, 2011).

Verilerin analizinde SPSS 21.0 paket program kullanılmıştır. Puanların normallik sinamasında Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık katsayısının (Skewness) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Normal dağılım göstermeyen puanların karekök, logaritmik veya ters döndürme yöntemleriyle normal dağılımları sağlanarak parametrik testler kullanılabilir gibi non-parametrik testler de kullanılabilir (Büyüköztürk, 2011). Ölçek ve alt boyut puanlarının cinsiyet, yaş ve ailede spor yapan bireyin varlığına göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örneklem t testinden; okuduğu sınıf, anne ve baba öğrenim düzeyi, anne ve baba mesleği, okuldaki başarı durumu, ailenin spor yapmasına izin verme durumu ve beden eğitimi dersleri dışında düzenli olarak katıldığı etkinlik değişkenlerine göre karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizinden (ANOVA)

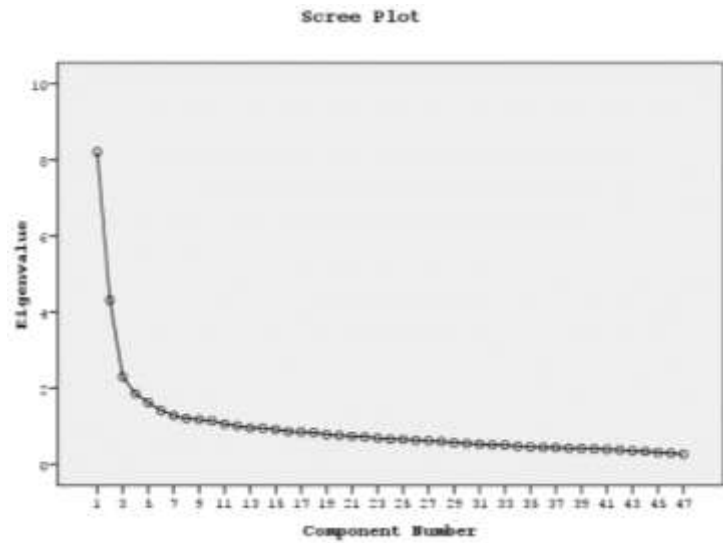
yararlanılmıştır. ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalar için LSD post hoc testinden yararlanılmıştır. Ölçek ve alt boyutlar arası ilişki analizi için Pearson korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

3.5. Ölçeklerin Güvenirlik ve Geçerlik Analizleri

3.5.1. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Açımlayıcı Faktör

Analizi Sonuçları

Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin açımlayıcı faktör analizinde KMO 0,87; Bartlett's küresellik testi anlamlılık düzeyi ise $p < 0,01$ olarak ölçüldü. 500 örneklem ile açımlayıcı faktör analizi yapılmasının uygun olduğu gözlemlendi. Yamaç birikinti grafiği incelendiğinde beşinci faktörden sonra eğimin yataya döndüğü ve ölçeğin beş boyutlu yapısının daha uygun olduğu görülmektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçeği yamaç birikinti grafiği

Tablo 2: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği İlk Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	F1	F2	F3	F4	F5	Madde	F1	F2	F3	F4	F5
m1	-0,12	0,36	0,07	0,25	0,01	m25	0,53	0,04	0,01	0,10	0,27
m2	0,66	-0,05	0,12	-0,03	0,22	m26	0,06	0,46	0,19	0,21	0,19
m3	-0,38	0,01	0,01	-0,03	0,37	m27	0,00	0,32	0,05	0,35	0,00
m4	-0,34	-0,09	-0,08	-0,14	0,09	m28	0,06	0,41	0,08	0,08	0,05
m5	0,45	0,13	-0,01	0,04	0,15	m29	-0,44	0,02	-0,17	0,02	0,05
m6	0,52	0,12	0,06	0,00	0,16	m30	0,01	0,36	0,04	0,11	0,12
m7	0,07	0,34	0,09	0,30	0,06	m31	-0,33	0,02	-0,25	-0,10	0,16
m8	0,00	0,24	0,05	0,55	0,05	m32	-0,49	-0,02	-0,33	0,06	0,10
m9	0,61	0,00	0,05	-0,01	0,26	m33	-0,48	0,01	-0,12	0,03	0,02
m10	0,17	0,68	0,05	0,00	0,05	m34	0,01	0,21	0,24	0,06	0,02
m11	0,11	0,65	0,06	0,15	0,09	m35	0,13	0,43	0,35	0,05	0,01
m12	0,62	0,08	0,09	0,08	0,30	m36	-0,12	0,23	0,23	0,14	0,01
m13	0,54	0,16	0,04	0,14	0,09	m37	-0,04	0,23	0,29	0,31	0,01
m14	0,24	0,53	0,07	0,08	0,02	m38	-0,16	-0,03	-0,36	-0,22	0,00
m15	0,41	0,14	0,05	0,16	0,28	m39	0,12	0,23	0,32	-0,10	0,07
m16	0,03	0,54	0,09	0,16	0,12	m40	0,01	0,21	0,32	0,43	0,09
m17	-0,52	-0,14	-0,05	-0,01	0,05	m41	-0,49	0,00	-0,47	-0,06	0,21
m18	-0,60	-0,05	-0,01	0,01	0,05	m42	-0,34	0,07	-0,42	-0,08	0,03
m19	-0,01	0,23	0,04	0,54	0,17	m43	0,04	0,21	0,55	0,06	0,06
m20	0,20	0,46	0,19	0,16	0,24	m44	0,04	0,33	0,52	0,13	0,03
m21	0,17	0,03	0,05	0,61	0,25	m45	0,26	-0,03	0,56	0,05	0,16
m22	0,13	0,25	0,06	0,06	0,29	m46	0,02	0,22	0,57	0,09	0,01
m23	0,16	0,17	0,08	0,56	0,18	m47	0,35	-0,01	0,51	0,02	0,04
m24	-0,61	-0,19	-0,14	-0,01	0,09						
Özdeğer							1,42	1,28	1,21	1,18	1,14
Varyans (%)							11,31	7,52	6,21	4,71	2,21
Toplam (%)								31,96			

Açımlayıcı faktör analizi ilk sonuçlarına göre ölçekte 13 maddenin (madde 1, 3, 4, 7, 22, 27, 30, 31, 34, 36, 37, 38, 39) faktör yükünün 0,40'tan düşük olduğu; 3 maddenin (madde 35, 41, 42) birden fazla faktörde yüksek faktör yükü ve faktörler arasındaki yük farkının 0,10'dan düşük olduğu tespit edilmiştir. Faktörlerin açıkladıkları varyanslar sırasıyla %11,31 – %7,52 – %6,21 – %4,71 ve %2,21 olmak üzere açıklanan toplam varyans %31,96 olarak tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 3: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği İkinci Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	F1	F2	F3	F4	F5	Madde	F1	F2	F3	F4	F5
m2	0,68	-0,07	0,08	-0,02	-0,24	m21	0,15	0,04	0,06	0,63	0,20
m5	0,45	0,13	0,02	0,07	0,15	m23	0,13	0,18	0,10	0,59	0,10
m6	0,55	0,14	0,05	0,02	0,14	m24	-0,61	-0,17	-0,15	-0,06	0,01
m8	-0,02	0,25	0,05	0,50	-0,05	m25	0,53	0,07	0,05	0,14	0,22
m9	0,59	0,01	0,01	0,00	-0,22	m26	0,05	0,46	0,23	0,23	0,09
m10	0,14	0,76	0,03	0,00	-0,06	m28	0,04	0,38	0,10	0,10	0,10
m11	0,08	0,73	0,05	0,13	0,04	m29	0,43	0,05	0,12	-0,02	0,02
m12	0,63	0,05	0,08	0,11	-0,39	m32	0,41	0,00	0,38	0,35	0,11
m13	0,52	0,19	0,00	0,17	0,12	m33	0,47	0,02	0,07	-0,03	0,00
m14	0,23	0,49	0,10	0,11	0,01	m40	0,00	0,19	0,30	0,41	0,07
m15	0,42	0,16	0,06	0,21	0,27	m43	0,03	0,22	0,57	0,07	0,01
m16	0,02	0,49	0,14	0,19	0,07	m44	0,06	0,25	0,56	0,16	0,10
m17	0,53	0,11	0,06	0,05	0,03	m45	0,25	0,05	0,50	0,02	0,14
m18	0,60	0,03	0,02	0,03	-0,04	m46	0,03	0,14	0,62	0,12	0,05
m19	-0,04	0,20	0,06	0,59	-0,29	m47	0,37	-0,01	0,48	0,04	0,02
m20	0,20	0,46	0,22	0,22	0,11						
Özdeğer							6,49	3,34	1,83	1,62	1,25
Varyans (%)							14,45	8,46	6,22	5,96	2,16
Toplam (%)							37,25				

Ölçekte kriterlere uymayan 16 madde çıkarılarak tekrarlanan ikinci açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen yeni yapıda 2 maddenin (madde 28 ve 32) faktör yükünün 0,40'ın altında olduğu tespit edilmiştir. İkinci açımlayıcı faktör analizinde faktörlerin açıkladıkları varyanslar sırasıyla %14,45 – %8,46 – %6,22 – %5,96 ve 2,16 olmak üzere açıklanan toplam varyans %37,25 olarak tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 4: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Üçüncü**Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları**

Madde	F1	F2	F3	F4	F5	Madde	F1	F2	F3	F4	F5
m2	0,75	-0,08	0,09	0,13	0,00	m20	0,09	0,53	0,24	0,20	0,20
m5	0,25	0,14	0,01	0,54	0,00	m21	-0,01	-0,01	0,05	0,37	0,68
m6	0,33	0,12	0,06	0,58	-0,04	m23	0,02	0,13	0,09	0,27	0,66
m8	-0,02	0,21	0,02	0,03	0,63	m24	-0,54	-0,19	-0,17	-0,34	0,03
m9	0,73	0,06	-0,01	0,02	0,02	m25	0,32	0,04	0,07	0,57	0,10
m10	0,12	0,78	0,04	0,04	0,01	m26	-0,11	0,51	0,26	0,22	0,20
m11	0,02	0,76	0,05	0,10	0,13	m29	0,45	0,02	0,16	0,16	0,04
m12	0,77	0,07	0,07	-0,02	0,15	m33	0,48	-0,01	0,08	0,23	0,05
m13	0,43	0,24	-0,03	0,39	0,14	m40	0,05	0,16	0,33	-0,10	0,54
m14	0,22	0,65	0,06	0,06	0,08	m43	0,00	0,23	0,68	-0,01	0,05
m15	0,15	0,16	0,06	0,60	0,16	m44	0,10	0,25	0,63	-0,09	0,20
m16	-0,05	0,62	0,11	0,07	0,16	m45	0,11	-0,01	0,64	0,28	0,01
m17	0,48	0,13	0,05	0,32	0,03	m46	0,02	0,15	0,70	-0,03	0,13
m18	0,61	0,05	0,00	0,25	0,02	m47	0,35	-0,05	0,58	0,15	0,05
m19	0,10	0,17	0,03	-0,20	0,72						
Özdeğer							6,42	3,28	1,83	1,58	1,21
Varyans (%)							13,04	9,96	8,58	8,14	8,00
Toplam (%)							47,72				

Ölçekte kriterlere uymayan 18 madde çıkarılarak gerçekleştirilen üçüncü açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen son yapıda tüm maddelerin faktör yükünün 0,40'ın üzerinde olduğu; birden fazla faktörde yük farkının 0,10'dan düşük olmadığı tespit edilmiştir. Son açımlayıcı faktör analizinde faktörlerin açıkladıkları varyanslar sırasıyla %13,04 – %9,96 – %8,58 – %8,14 ve %8,00 olmak üzere açıklanan toplam varyans %47,72 olarak tespit edilmiştir (Tablo 4).

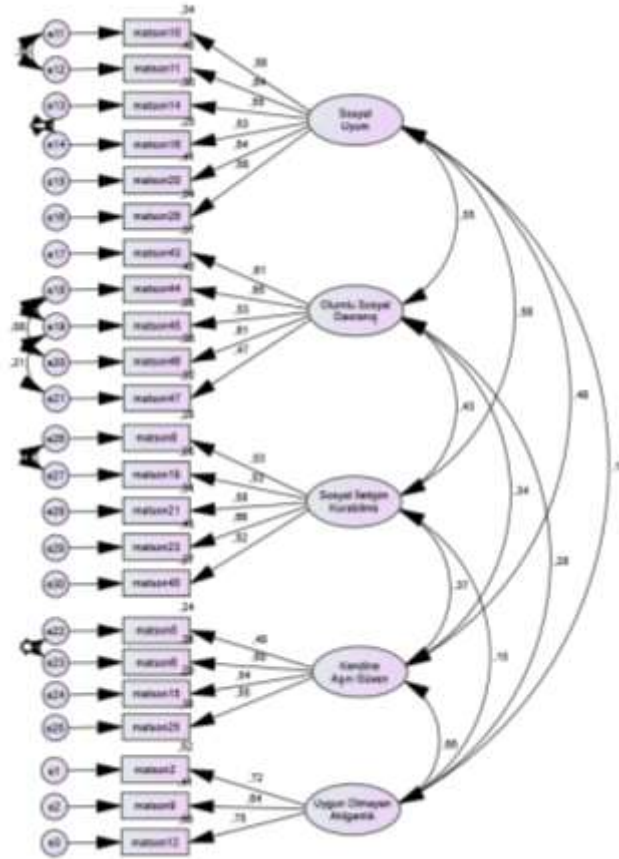
Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinde açımlayıcı faktör analizi sonucu kalan 30 madde ile yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeks değerleri Tablo 3.5'te gösterilmiştir. İlk doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre faktör yüklerinin 0,40'ın üzerinde olduğu ancak modifikasyon önerilerine uygun kovaryans bağlantılarına rağmen model uyum indekslerinin yeterli olmadığı ve faktörler arası korelasyonun 0,85'in üzerinde olduğu tespit edildiğinden öncelikle en düşük faktör yüküne sahip ve faktörler arası yüksek korelasyona neden olan maddeler aşamalı olarak ölçekten çıkarılıp modifikasyon önerilerine uygun kovaryans bağlantıları kurularak Tablo 3.5'teki sonuçlar elde edildi.

Tablo 5: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Model Uyum İndeksleri

Model Uyum İndeksleri	İlk DFA 29 madde*	Son DFA 23 madde*
X ² /sd	2,65	2,25
RMSEA	0,06	0,05
SRMR	0,06	0,05
GFI	0,87	0,92
NFI	0,76	0,84
NNFI	0,82	0,88
CFI	0,83	0,90
Faktör yükü (min/max)	0,44 / 0,66	0,47 / 0,75
Standart hata (min/max)	0,07 / 0,14	0,09 / 0,18
Faktörler arası korelasyon (min/max)	0,23 / 0,91	0,15 / 0,66

*Kovaryans bağlantılarıyla

Sorunlu maddelerin aşamalı olarak çıkarılması sonucunda model uyum indekslerinin genel olarak iyi düzeye çıktığı (Tablo 5) hata varyansı ve faktör yüklerinin uygun aralıklarda ve t değerlerinin 0,01 düzeyinde anlamlı olduğu görüldü (Şekil 2, Tablo 7).

Şekil 2. Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçeği son DFA diyagramı

Tablo 6: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği Son Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	F1	F2	F3	F4	F5	Madde	F1	F2	F3	F4	F5
m10	0,79	0,04	0,04	0,06	0,10	m8	0,21	0,01	0,65	0,01	0,01
m11	0,77	0,05	0,16	0,12	0,01	m19	0,15	0,03	0,72	-0,17	0,16
m14	0,64	0,11	0,08	0,08	0,19	m21	-0,03	0,05	0,68	0,36	0,05
m16	0,62	0,12	0,18	0,06	-0,07	m23	0,12	0,09	0,67	0,29	0,05
m20	0,52	0,24	0,21	0,24	0,05	m40	0,14	0,34	0,54	-0,09	0,05
m26	0,50	0,27	0,21	0,21	-0,12	m5	0,15	0,00	-0,01	0,58	0,21
m43	0,21	0,70	0,05	0,00	-0,04	m6	0,13	0,04	-0,05	0,63	0,32
m44	0,24	0,63	0,21	-0,08	0,10	m15	0,15	0,09	0,14	0,64	0,08
m45	-0,02	0,64	-0,03	0,31	0,06	m25	0,03	0,08	0,09	0,65	0,19
m46	0,13	0,71	0,12	-0,01	0,03	m2	-0,07	0,09	-0,02	0,25	0,76
m47	-0,06	0,60	0,03	0,19	0,31	m9	0,06	0,02	-0,02	0,15	0,75
						m12	0,07	0,09	0,12	0,14	0,80
						Özdeğer	5,02	2,51	1,74	1,58	1,19
						Varyans (%)	12,21	10,76	10,45	9,47	9,46
						Toplam (%)		52,35			

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen son yapı açımlayıcı faktör analizi ile tekrar kontrol edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda kalan 23 madde ile gerçekleştirilen açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre ölçekte kalan maddelerin faktör yüklerinin uygun olduğu, her maddenin ait olduğu faktörde yüksek yük değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Faktörlerin açıkladıkları varyanslar sırasıyla %12,21 – %10,76 – %10,45 – %9,47 ve %9,46 olmak üzere açıklanan toplam varyans %52,35 olarak tespit edilmiştir tespit edilmiştir (Tablo 6).

Tablo 7: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği DFA ve Madde Analizi Sonuçları

Faktör	Madde	Std. β	t	r	α
F1 (Sosyal Uyum)	m10	0,58		0,42	0,774
	m11	0,64	12,80**	0,45	
	m14	0,55	8,88**	0,43	
	m16	0,53	8,72**	0,38	
	m20	0,64	9,95**	0,51	
	m26	0,58	9,39**	0,44	
F2 (Olumlu Sosyal Davranış)	m43	0,61		0,38	0,714
	m44	0,55	8,69**	0,44	
	m45	0,53	8,08**	0,36	
	m46	0,61	8,82**	0,39	
	m47	0,47	7,79**	0,38	
F3 (Sosyal İletişim Kurabilme)	m8	0,53		0,34	0,708
	m19	0,53	8,86**	0,33	
	m21	0,58	8,28**	0,37	
	m23	0,66	8,68**	0,43	
	m40	0,52	7,76**	0,38	
F4 (Kendine Aşırı Güven)	m5	0,48		0,32	0,639
	m6	0,60	8,73**	0,36	
	m15	0,54	7,17**	0,40	
	m25	0,55	7,22**	0,35	
F5 (Uygun Olmayan Atılganlık)	m2	0,72		0,30	0,741
	m9	0,64	11,58**	0,28	
	m12	0,75	12,38**	0,39	

r: Madde Toplam Korelasyonu **p<0,01

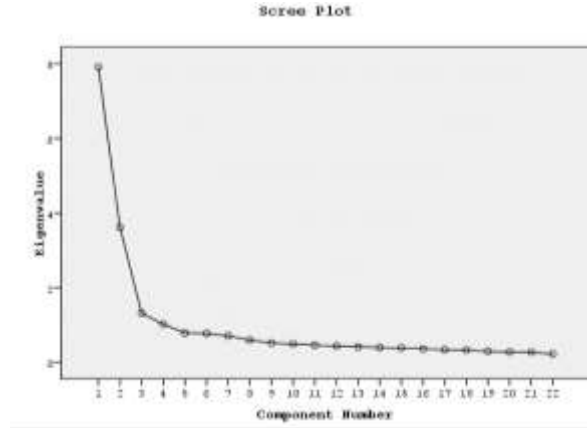
Tablo 7'deki madde analizi sonuçlarına göre ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,83; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları 0,77 – 0,71 – 0,71 – 0,64 ve 0,74; ölçekteki tüm maddeler için madde-toplam korelasyonu 0,20'den yüksek (0,28 ile 0,51 aralığında) olduğu tespit edildi (Tablo 7).

Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonuçlarına göre ölçeğin 23 madde ve 5 boyut ile güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu tespit edildi.

3.5.2. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinin açımlayıcı faktör analizinde KMO 0,93; Bartlett's küresellik testi anlamlılık düzeyi ise p<0,01 olarak ölçüldü. 500 örneklem ile açımlayıcı faktör analizi yapılmasının uygun olduğu gözlemlendi. Yamaç birikinti grafiği

incelendiğinde üçüncü faktörden sonra eğimin yataya döndüğü ve ölçeğin üç boyutlu yapısının daha uygun olduğu görülmektedir (Şekil 3.3).

Şekil 3. Beden eğitimi dersi tutum ölçeği yamaç birikinti grafiği

Tablo 8: Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği İlk Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	F1	F2	F3	Madde	F1	F2	F3
m1	-0,32	0,29	0,66	m12	-0,39	0,33	0,62
m2	0,45	-0,15	-0,42	m13	-0,08	0,80	0,12
m3	-0,06	0,79	0,04	m14	0,57	-0,12	0,12
m4	-0,12	0,75	0,15	m15	-0,02	0,78	0,10
m5	0,78	-0,08	-0,24	m16	0,77	-0,04	-0,22
m6	0,75	-0,04	-0,26	m17	-0,05	0,76	0,05
m7	-0,22	0,31	0,73	m18	0,71	-0,05	-0,05
m8	0,74	-0,15	-0,16	m19	-0,13	0,74	0,22
m9	<i>0,41</i>	<i>-0,25</i>	<i>0,42</i>	m20	0,72	0,02	-0,14
m10	-0,07	0,68	0,31	m21	-0,30	0,40	0,55
m11	0,81	-0,10	-0,21	m22	0,77	-0,08	-0,19
Özdeğer					7,91	3,62	1,32
Varyans (%)					25,95	20,97	11,47
Toplam (%)						58,40	

Açıklayıcı faktör analizi ilk sonuçlarına göre ölçekte 1 maddenin (madde 9) birden fazla faktörde yüksek faktör yükü ve faktörler arasındaki yük farkının 0,10'dan düşük olduğu tespit edilmiştir. Faktörlerin açıkladıkları varyanslar sırasıyla %25,95 – %20,97 ve %11,48 olmak üzere açıklanan toplam varyans %58,40 olarak tespit edilmiştir (Tablo 8).

Tablo 9: Beden Eğitimi Tutum Ölçeği Son Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	F1	F2	F3	Madde	F1	F2	F3
m1	-0,24	0,26	0,72	m13	-0,06	0,79	0,18
m2	0,34	-0,08	0,59	m14	0,63	-0,16	0,14
m3	-0,05	0,79	0,09	m15	-0,02	0,78	0,09
m4	-0,11	0,74	0,19	m16	0,75	-0,04	-0,29
m5	0,72	-0,05	-0,38	m17	-0,06	0,77	0,06
m6	0,70	-0,02	-0,37	m18	0,74	-0,07	-0,06
m7	-0,14	0,28	0,75	m19	-0,11	0,73	0,26
m8	0,69	-0,12	-0,31	m20	0,76	-0,02	-0,10
m10	-0,06	0,69	0,30	m21	-0,24	0,39	0,59
m11	0,78	-0,09	-0,31	m22	0,76	-0,08	-0,25
m12	-0,34	0,32	0,64				
Özdeğer					7,85	3,61	1,22
Varyans (%)					24,44	21,25	14,70
Toplam (%)						60,39	

Ölçekte kriterlere uymayan 1 madde çıkarılarak tekrarlanan ikinci açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen yeni yapıda tüm maddelerin faktör yükünün 0,40'ın üzerinde olduğu; birden fazla faktörde yük farkının 0,10'dan düşük olmadığı tespit edilmiştir. Son açımlayıcı faktör analizinde faktörlerin açıkladıkları varyanslar sırasıyla %24,44 – %21,25 ve %14,70 olmak üzere açıklanan toplam varyans %60,39 olarak tespit edilmiştir (Tablo 9).

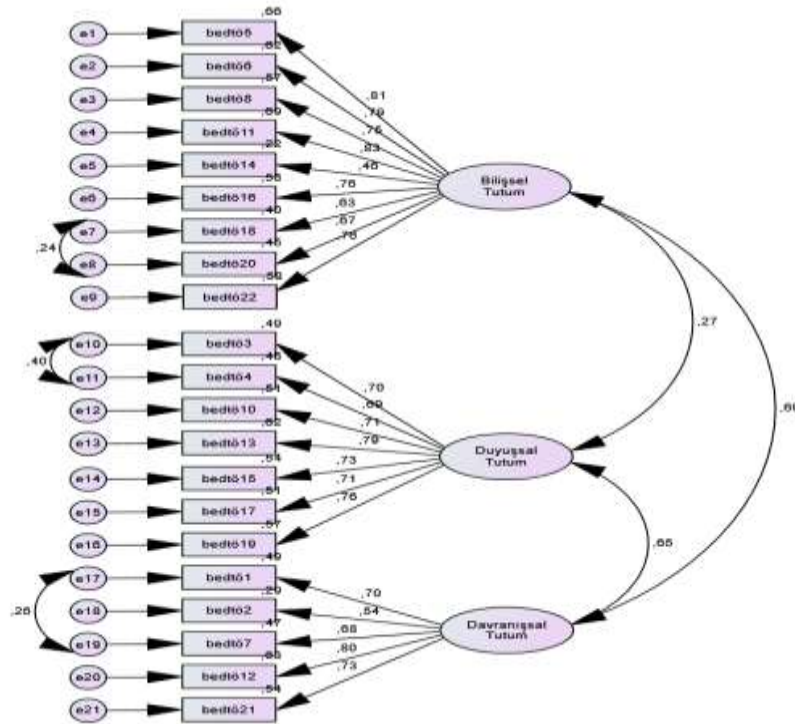
Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinde açımlayıcı faktör analizi sonucu kalan 21 madde ile yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeks değerleri Tablo 3.10'da gösterilmiştir. İlk doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre faktör yüklerinin 0,40'ın üzerinde olduğu ancak uyum indeksleri yeterli olmadığından öncelikle modifikasyon önerilerine uygun kovaryans bağlantıları kurularak Tablo 3.10'daki sonuçlar elde edildi.

Tablo 10: Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Model Uyum İndeksleri

Model Uyum İndeksleri	İlk DFA 21 madde*	Son DFA 21 madde*
X ² /sd	3,30	2,70
RMSEA	0,07	0,06
SRMR	0,05	0,05
GFI	0,89	0,91
NFI	0,89	0,92
NNFI	0,91	0,94
CFI	0,92	0,94
Faktör yükü (min/max)	0,47 / 0,83	0,47 / 0,83
Standart hata (min/max)	0,05 / 0,06	0,05 / 0,07
Faktörler arası korelasyon (min/max)	0,26 / 0,67	0,25 / 0,69

*Kovaryans bağlantılarıyla

Modifikasyon önerilerine uygun kovaryans bağlantıları sonucunda model uyum indekslerinin genel olarak iyi düzeye çıktığı (Tablo 10); hata varyansları ve faktör yüklerinin uygun aralıklarda olduğu ve t değerlerinin 0,01 düzeyinde anlamlı olduğu görüldü (Şekil 4, Tablo 11).

Şekil 4. Beden eğitimi dersi tutum ölçeği son DFA diyagramı

Tablo 11: Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği DFA ve Madde Analizi Sonuçları

Faktör	Madde	Std. β	t	r	α
F1 (Bilişsel Tutum)	m5	0,81		0,63	
	m6	0,79	19,80**	0,59	
	m8	0,75	18,69**	0,61	
	m11	0,83	21,41**	0,65	
	m14	0,46	10,49**	0,36	0,91
	m16	0,76	18,99**	0,59	
	m18	0,63	14,98**	0,48	
	m20	0,67	16,14**	0,49	
	m22	0,76	18,86**	0,60	
F2 (Duyuşsal Tutum)	m3	0,70		0,48	
	m4	0,69	18,44**	0,54	
	m10	0,71	14,51**	0,54	
	m13	0,79	15,88**	0,53	0,89
	m15	0,73	14,89**	0,46	
	m17	0,71	14,48**	0,45	
	m19	0,76	15,32**	0,57	
F3 (Davranışsal Tutum)	m1	0,70		0,62	
	m2	0,54	11,04**	0,51	
	m7	0,68	16,12**	0,59	0,82
	m12	0,80	15,66**	0,68	
	m21	0,73	14,65**	0,63	

r: Madde Toplam Korelasyonu **p<0,01

Tablo 11'deki madde analizi sonuçlarına göre ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,91; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları 0,91 – 0,89 ve 0,82; ölçekteki tüm maddeler için madde-toplam korelasyonu 0,20'den yüksek (0,36 ile 0,68 aralığında) olduğu tespit edildi (Tablo 11).

Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonuçlarına göre ölçeğin 21 madde ve 3 boyut ile güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu tespit edildi.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Betimsel Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin demografik bilgileri ve ölçeklere ilişkin betimsel bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 12’de öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımlarına ait frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 12: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Erkek	221	44,2
	Kadın	279	55,8
Yaş	14-15	215	43,0
	16-17	285	57,0
Okuduğu sınıf	9. sınıf	228	45,6
	10. sınıf	110	22,0
	11. sınıf	137	27,4
	12. sınıf	25	5,0
Anne öğrenim düzeyi	İlkokul/ortaokul	181	36,2
	Lise	201	40,2
	Üniversite	118	23,6
Baba öğrenim düzeyi	İlkokul/ortaokul	115	23,0
	Lise	177	35,4
	Üniversite	208	41,6
Anne mesleği	Ev hanımı	357	71,4
	Serbest meslek	33	6,6
	İşçi/memur	110	22,0
Baba mesleği	Çalışmıyor	25	5,0
	Serbest meslek	200	40,0
	İşçi/memur	275	55,0
Okul başarısı	Zayıf	36	7,2
	Orta	204	40,8
	İyi	202	40,4
Ailede spor yapan	Çok iyi	58	11,6
	Var	274	54,8
	Yok	226	45,2
Beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinlik	Tiyatro	47	9,4
	Sinema	118	23,6
	Resim	109	24,8
	Müzik	226	45,2

Çalışmaya katılan 500 öğrencinin %44,2'si erkek, %55,8'i kadın. Öğrencilerin %43'ü 14-15 yaş, %57'si 16-17 yaş aralığındadır. Öğrencilerin %45,6'sı 9. sınıfta, %22'si 10. sınıfta, %27,4'ü 11. sınıfta, %5'i 12. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %36,2'sinin annesi ilkokul/ortaokul, %40,2'sinin annesi lise, %23,6'sının annesi üniversite düzeyinde öğrenim görmüştür. Öğrencilerin %23'ünün babası ilkokul/ortaokul, %35,4'ünün babası lise, %41,6'sının babası üniversite düzeyinde öğrenim görmüştür. Öğrencilerin %71,4'ünün annesi ev hanımı, %6,6'sının annesi serbest meslek sahibi, %22'sinin annesi işçi/memur olarak çalışmaktadır. Öğrencilerin %5'inin babası çalışmıyor, %40'ının babası serbest meslek sahibi, %55'inin babası işçi/memur olarak çalışmaktadır. Öğrencilerin %7,2'sinin okul başarısı zayıf, %40,8'inin orta, %40,4'ünün iyi, %11,6'sının çok iyi düzeydedir. Öğrencilerin %54,8'inin ailesinde spor yapan birey bulunmaktadır. Öğrencilerin %9,4'ü beden eğitimi dışında düzenli olarak tiyatro etkinliğine katılmakta, %23,6'sı sinema, %21,8'i resim, %45,2'si müzik etkinliğine katılmaktadır.

Tablo 13'de ölçek ve alt boyutlarına ait ortalama, standart sapma ve çarpıklık (Skewness) istatistiklerine yer verilmiştir.

Tablo 13: Ölçeklere ait betimsel istatistikler

Ölçek ve Alt Boyutlar	N	\bar{X}	SS	Skewness
Sosyal Uyum	500	4,22	0,66	-0,73*
Olumlu Sosyal Davranış	500	4,18	0,74	-0,86*
Sosyal İletişim Kurabilme	500	3,91	0,77	-0,71
Kendine Aşırı Güven	500	1,58	0,63	0,73*
Uygun Olmayan Atılganlık	500	1,74	0,85	0,95*
Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme¹	500	4,19	0,47	-0,84
Bilişsel Tutum	500	3,91	0,96	-0,92
Duyuşsal Tutum	500	3,00	1,07	0,15
Davranışsal Tutum	500	3,60	1,06	-0,40
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	500	3,54	0,81	-0,15

¹: Olumsuz maddeler ters kodlanmıştır

*: Karekök ve logaritmik dönüşüm sonrası

Matson çocuklarda sosyal beceri değerlendirme ölçeğinden alınabilecek en düşük (1) ve en yüksek (5) puanlar dikkate alındığında ölçeğin toplam (4,19±0,47) ve sosyal uyum (4,22±0,66), olumlu sosyal davranış (4,18±0,74), sosyal iletişim kurabilme (3,91±0,77) alt boyut puanları yüksek düzeyde; kendine aşırı güven (1,58±0,63) ve uygun olmayan atılganlık (1,74±0,85) puanları çok düşük düzeyde tespit edilmiştir (Tablo 4.2).

Beden eğitimi dersi tutum ölçeğinden alınabilecek en düşük (1) ve en yüksek (5) puanlar dikkate alındığında ölçeğin toplam ($3,54 \pm 0,47$) ve bilişsel ($3,91 \pm 0,96$) ve davranışsal ($3,91 \pm 0,77$) alt boyut puanları orta düzeyde; duyuşsal alt boyut puanı ($3,00 \pm 1,07$) düşük düzeyde tespit edilmiştir (Tablo 13).

4.2. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Tablo 14'te Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının öğrencilerin cinsiyetine göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 14: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Sosyal Uyum	Erkek	221	4,12	0,69	-3,12	0,002
	Kadın	279	4,30	0,63		
Olumlu Sosyal Davranış	Erkek	221	4,01	0,78	-5,03	0,000
	Kadın	279	4,32	0,66		
Sosyal İletişim Kurabilme	Erkek	221	3,92	0,79	0,25	0,801
	Kadın	279	3,90	0,76		
Kendine Aşırı Güven	Erkek	221	1,72	0,73	4,37	0,000
	Kadın	279	1,47	0,52		
Uygun Olmayan Atılganlık	Erkek	221	1,89	0,91	3,75	0,000
	Kadın	279	1,62	0,78		
Sosyal Becerileri Değerlendirme	Erkek	221	4,08	0,49	-4,55	0,000
	Kadın	279	4,27	0,44		

Sosyal iletişim kurabilme puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 14).

Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçeği toplam puanı ($t=-4,55$; $p<0,05$), sosyal uyum ($t=-3,12$; $p<0,05$), olumlu sosyal davranış ($t=-5,03$; $p<0,05$), kendine aşırı güven ($t=4,37$; $p<0,05$) ve uygun olmayan atılganlık ($t=3,75$; $p<0,05$) puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 14). Erkek öğrencilerin kendine aşırı güven ve uygun olmayan atılganlık puanları kadın öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kadın öğrencilerin sosyal uyum ve olumlu sosyal davranışlar puanları erkek öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Kadın öğrencilerde genel olarak sosyal beceri düzeyi erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 15’te Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 15: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş Grupları	N	\bar{X}	SS	t	p
Sosyal Uyum	14-15 yaş	215	4,23	0,64	0,20	0,839
	16-17 yaş	285	4,21	0,68		
Olumlu Sosyal Davranış	14-15 yaş	215	4,17	0,77	-0,12	0,901
	16-17 yaş	285	4,19	0,71		
Sosyal İletişim Kurabilme	14-15 yaş	215	3,99	0,72	2,00	0,046
	16-17 yaş	285	3,85	0,80		
Kendine Aşırı Güven	14-15 yaş	215	1,56	0,61	-0,57	0,566
	16-17 yaş	285	1,59	0,65		
Uygun Olmayan Atılganlık	14-15 yaş	215	1,65	0,73	-1,74	0,082
	16-17 yaş	285	1,80	0,93		
Sosyal Becerileri Değerlendirme	14-15 yaş	215	4,22	0,43	1,33	0,186
	16-17 yaş	285	4,16	0,50		

Sosyal beceri değerlendirme toplam puanı ve sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, kendine aşırı güven, uygun olmayan atılganlık alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 15).

Sosyal iletişim kurabilme puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t=2,00$; $p<0,05$). 14-15 yaş grubu öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme puanı, 16-17 yaş grubu öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 15).

Tablo 16’da Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 16: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Sınıfı	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Sosyal Uyum	9. sınıf	228	4,23	0,66	0,48	0,694	
	10. sınıf	110	4,23	0,60			
	11. sınıf	137	4,23	0,67			
	12. sınıf	25	4,05	0,86			
Olumlu Sosyal Davranış	9. sınıf	228	4,20	0,76	1,58	0,194	
	10. sınıf	110	4,16	0,62			
	11. sınıf	137	4,23	0,74			
	12. sınıf	25	3,91	0,92			
Sosyal İletişim Kurabilme	9. sınıf	228	3,98	0,75	1,38	0,249	
	10. sınıf	110	3,86	0,75			
	11. sınıf	137	3,87	0,80			
	12. sınıf	25	3,74	0,88			
Kendine Aşırı Güven	A-9. sınıf	228	1,53	0,65	4,36	0,005	B,D>A,C
	B-10. sınıf	110	1,69	0,52			
	C-11. sınıf	137	1,54	0,65			
	D-12. sınıf	25	1,79	0,82			
Uygun Olmayan Atılganlık	9. sınıf	228	1,70	0,81	1,54	0,204	
	10. sınıf	110	1,83	0,88			
	11. sınıf	137	1,70	0,89			
	12. sınıf	25	1,96	0,80			
Sosyal Becerileri Değerlendirme	9. sınıf	228	4,22	0,46	2,41	0,066	
	10. sınıf	110	4,14	0,36			
	11. sınıf	137	4,20	0,51			
	12. sınıf	25	3,98	0,69			

Sosyal beceri değerlendirme toplam puanı ve sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, sosyal iletişim kurabilme, uygun olmayan atılganlık alt boyut puanlarının okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 16).

Kendine aşırı güven puanlarının okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=4,36$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre 10 ve 12. sınıfta okuyan öğrencilerin kendine aşırı güven puanı, 9 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 16).

Tablo 17’de Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 17: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Anne Öğrenim	n	Ort.	SS	F	p
Sosyal Uyum	İlkokul/ortaokul	181	4,24	0,69	0,15	0,863
	Lise	201	4,21	0,63		
	Üniversite	118	4,22	0,68		
Olumlu Sosyal Davranış	İlkokul/ortaokul	181	4,19	0,76	0,02	0,982
	Lise	201	4,18	0,73		
	Üniversite	118	4,18	0,71		
Sosyal İletişim Kurabilme	İlkokul/ortaokul	181	3,92	0,76	0,03	0,968
	Lise	201	3,91	0,81		
	Üniversite	118	3,90	0,72		
Kendine Aşırı Güven	İlkokul/ortaokul	181	1,50	0,49	2,10	0,123
	Lise	201	1,65	0,71		
	Üniversite	118	1,58	0,69		
Uygun Olmayan Atılganlık	İlkokul/ortaokul	181	1,68	0,74	1,54	0,215
	Lise	201	1,83	0,94		
	Üniversite	118	1,68	0,83		
Sosyal Becerileri Değerlendirme	İlkokul/ortaokul	181	4,21	0,45	0,69	0,502
	Lise	201	4,16	0,49		
	Üniversite	118	4,19	0,47		

Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 17).

Tablo 18’de Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 18: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Baba Öğrenim	n	Ort.	SS	F	p
Sosyal Uyum	İlkokul/ortaokul	115	4,33	0,66	2,26	0,105
	Lise	177	4,19	0,65		
	Üniversite	208	4,19	0,67		
Olumlu Sosyal Davranış	İlkokul/ortaokul	115	4,20	0,80	2,33	0,098
	Lise	177	4,26	0,67		
	Üniversite	208	4,11	0,75		
Sosyal İletişim Kurabilme	İlkokul/ortaokul	115	3,98	0,73	1,05	0,352
	Lise	177	3,93	0,77		
	Üniversite	208	3,86	0,79		
Kendine Aşırı Güven	İlkokul/ortaokul	115	1,50	0,54	1,76	0,173
	Lise	177	1,56	0,58		
	Üniversite	208	1,64	0,72		
Uygun Olmayan Atılganlık	İlkokul/ortaokul	115	1,72	0,80	0,59	0,557
	Lise	177	1,69	0,80		
	Üniversite	208	1,79	0,92		
Sosyal Becerileri Değerlendirme	İlkokul/ortaokul	115	4,25	0,45	2,62	0,074
	Lise	177	4,21	0,43		
	Üniversite	208	4,13	0,52		

Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 18).

Tablo 19’da Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının anne mesleğine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 19: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Anne Mesleğine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Anne Mesleği	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Sosyal Uyum	Ev hanımı	357	4,20	0,66	2,56	0,079	
	Serbest meslek	33	4,46	0,57			
	İşçi/memur	110	4,22	0,67			
Olumlu Sosyal Davranış	A-Ev hanımı	357	4,12	0,78	5,06	0,007	B>A
	B-Serbest meslek	33	4,48	0,50			
	C-İşçi/memur	110	4,29	0,63			
Sosyal İletişim Kurabilme	Ev hanımı	357	3,92	0,75	1,35	0,261	
	Serbest meslek	33	4,07	0,74			
	İşçi/memur	110	3,83	0,83			
Kendine Aşırı Güven	Ev hanımı	357	1,57	0,62	0,57	0,564	
	Serbest meslek	33	1,49	0,54			
	İşçi/memur	110	1,63	0,70			
Uygun Olmayan Atılganlık	Ev hanımı	357	1,75	0,89	0,14	0,870	
	Serbest meslek	33	1,74	0,79			
	İşçi/memur	110	1,69	0,74			
Sosyal Becerileri Değerlendirme	Ev hanımı	357	4,17	0,48	2,54	0,080	
	Serbest meslek	33	4,36	0,37			
	İşçi/memur	110	4,19	0,47			

Sosyal beceri değerlendirme toplam puanı ve sosyal uyum, sosyal iletişim kurabilme, kendine aşırı güven, uygun olmayan atılganlık alt boyut puanlarının anne mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 19).

Olumlu sosyal davranış puanlarının anne mesleğine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=5,06; p<0,05). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre annesi serbest meslek sahibi öğrencilerin olumlu sosyal davranış puanı, annesi ev hanımı olan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.8).

Tablo 20’de Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının baba mesleğine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 20: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Baba Mesleğine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Baba Mesleği	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Sosyal Uyum	A-Çalışmıyor	25	4,45	0,50	3,78	0,023	A,B>C
	B-Serbest meslek	200	4,28	0,64			
	C-İşçi/memur	275	4,16	0,68			
Olumlu Sosyal Davranış	A-Çalışmıyor	25	4,42	0,61	3,23	0,040	A>B
	B-Serbest meslek	200	4,09	0,83			
	C-İşçi/memur	275	4,23	0,67			
Sosyal İletişim Kurabilme	A-Çalışmıyor	25	3,98	0,81	3,44	0,033	B>C
	B-Serbest meslek	200	4,02	0,71			
	C-İşçi/memur	275	3,83	0,80			
Kendine Aşırı Güven	A-Çalışmıyor	25	1,60	0,77	0,06	0,945	
	B-Serbest meslek	200	1,57	0,61			
	C-İşçi/memur	275	1,59	0,64			
Uygun Olmayan Atılganlık	A-Çalışmıyor	25	1,85	0,82	0,31	0,731	
	B-Serbest meslek	200	1,73	0,80			
	C-İşçi/memur	275	1,74	0,89			
Sosyal Becerileri Değerlendirme	A-Çalışmıyor	25	4,29	0,39	1,25	0,287	
	B-Serbest meslek	200	4,21	0,46			
	C-İşçi/memur	275	4,16	0,49			

Kendine aşırı güven, sosyal iletişim kurabilme alt boyut ve sosyal beceri değerlendirme toplam puanlarının baba mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 20).

Sosyal uyum ($F=3,78$; $p<0,05$), olumlu sosyal davranış ($F=3,23$; $p<0,05$) ve sosyal iletişim kurabilme ($F=3,44$; $p<0,05$) puanlarının baba mesleğine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre (Tablo 20)

- Babası çalışmayan ve serbest meslek sahibi öğrencilerin sosyal uyum puanı, babası işçi/memur olan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

- Babası çalışmayan öğrencilerin olumlu sosyal davranışlar puanı, babası serbest meslek sahibi öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

- Babası serbest meslek sahibi olan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme puanı, babası işçi/memur olan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 21’de sosyal beceri ile okul başarısı arasındaki ilişkiye ait Pearson korelasyon testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 21’de sosyal beceri ile okul başarısı arasındaki ilişkiye ait Pearson korelasyon testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 21: Sosyal Beceri ile Okul Başarısı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

	2	3	4	5	6	7
1- Sosyal Uyum	0,38**	0,41**	-0,34**	-0,14**	0,73**	0,07
2- Olumlu Sosyal Davranış	1	0,31**	-0,29**	-0,25**	0,70**	0,06
3- Sosyal İletişim Kurabilme		1	-0,22**	-0,10*	0,67**	0,11*
4- Kendine Aşırı Güven			1	0,43**	-0,62**	-0,09
5- Uygun Olmayan Atılgnlık				1	-0,50**	-0,08
6- MATSON ÇOCUKLARDA SOSYAL BECERİLERİ DEĞERLENDİRME¹					1	0,11*
7- Okul Başarısı						1

* p<0,05 **p<0,01

Okul başarısı ile sosyal iletişim kurabilme ($r=0,11$; $p<0,05$) alt boyut ve sosyal beceri toplam ($r=0,11$; $p<0,05$) arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 4.10). Okul başarısı yüksek olan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme ve genel olarak sosyal becerisi, okul başarısı düşük olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 22’de Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 22. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Ailede Spor Yapan Bireyin Olmasına Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Ailede Spor Yapan	N	\bar{X}	SS	t	p
Sosyal Uyum	Var	274	4,23	0,67	0,24	0,808
	Yok	226	4,22	0,65		
Olumlu Sosyal Davranış	Var	274	4,19	0,70	0,20	0,841
	Yok	226	4,17	0,78		
Sosyal İletişim Kurabilme	Var	274	4,00	0,76	2,75	0,006
	Yok	226	3,81	0,77		
Kendine Aşırı Güven	Var	274	1,57	0,67	-0,76	0,449
	Yok	226	1,59	0,59		
Uygun Olmayan Atılgnlık	Var	274	1,84	0,92	2,84	0,005
	Yok	226	1,62	0,73		
Sosyal Becerileri Değerlendirme	Var	274	4,20	0,47	0,53	0,594
	Yok	226	4,17	0,48		

Sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, kendine aşırı güven alt boyut ve sosyal beceri değerlendirme toplam puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 22).

Sosyal iletişim kurabilme ($t=2,75$; $p<0,05$) ve uygun olmayan atılganlık ($t=2,84$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme ve uygun olmayan atılganlık puanları, ailesinde spor yapan birey bulunmayan öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 22).

Tablo 23'te Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının beden eğitimi dışında düzenli yapılan etkinliğe göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 23: Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Puanlarının Beden Eğitimi Dersi Dışında Düzenli Katıldığı Etkinliğe Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Beden Eğitimi Dışında	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Sosyal Uyum	A-Tiyatro	47	4,05	0,87	2,67	0,047	D>A,C
	B-Sinema	118	4,22	0,62			
	C-Resim	109	4,14	0,62			
	D-Müzik	226	4,30	0,64			
Olumlu Sosyal Davranış	A-Tiyatro	47	4,12	0,74	1,21	0,306	
	B-Sinema	118	4,21	0,72			
	C-Resim	109	4,08	0,79			
	D-Müzik	226	4,23	0,71			
Sosyal İletişim Kurabilme	A-Tiyatro	47	3,82	0,84	1,01	0,388	
	B-Sinema	118	3,92	0,75			
	C-Resim	109	3,83	0,75			
	D-Müzik	226	3,97	0,78			
Kendine Aşırı Güven	A-Tiyatro	47	1,77	0,83	1,61	0,186	
	B-Sinema	118	1,53	0,55			
	C-Resim	109	1,59	0,58			
	D-Müzik	226	1,56	0,65			
Uygun Olmayan Atılganlık	A-Tiyatro	47	1,94	0,92	2,34	0,073	
	B-Sinema	118	1,66	0,80			
	C-Resim	109	1,63	0,79			
	D-Müzik	226	1,79	0,88			
Sosyal Becerileri Değerlendirme	A-Tiyatro	47	4,05	0,56	2,34	0,072	
	B-Sinema	118	4,21	0,46			
	C-Resim	109	4,14	0,47			
	D-Müzik	226	4,22	0,46			

Olumlu sosyal davranış, sosyal iletişim kurabilme, kendine aşırı güven, uygun olmayan atılganlık alt boyut ve sosyal beceri değerlendirme toplam puanlarının beden

eğitimi dışında dzenli katıldığı etkinliğe gbre anlamlı farklılık gstermediği tespit edilmiştir (Tablo 23).

Sosyal uyum puanlarının beden eğitimi dışında dzenli katıldığı etkinliğe gbre anlamlı farklılık gsterdiği tespit edilmiştir ($F=2,67$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına gbre beden eğitimi dışında dzenli olarak mzik etkinliklerine katılan oğrencilerin sosyal uyum puanı, dzenli olarak tiyatro ve resim etkinliklerine katılan oğrencilerin puanından anlamlı dzyeyde daha yksektr (Tablo 23).

4.3. Beden Eğitimi Dersine Ynelik Tutum Puanlarının Demografik Özelliklere Gbre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Tablo 24'te beden eğitimi dersine ynelik tutum oldek ve alt boyut puanlarının oğrencilerin cinsiyetine gbre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki rneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 24: Beden Eğitimi Dersine Ynelik Tutum Puanlarının Cinsiyete Gbre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Bilişsel Tutum	Erkek	221	3,88	1,06	-0,72	0,472
	Kadın	279	3,94	0,87		
Duyuşsal Tutum	Erkek	221	3,05	1,22	0,89	0,376
	Kadın	279	2,96	0,94		
Davranışsal Tutum	Erkek	221	3,72	1,10	2,28	0,023
	Kadın	279	3,51	1,03		
Beden Eğitimi Dersine Ynelik Tutum	Erkek	221	3,57	0,87	0,74	0,460
	Kadın	279	3,51	0,76		

Bilişsel ve duyuşsal tutum alt boyut ve beden eğitimi dersine ynelik tutum toplam puanlarının cinsiyete gbre anlamlı farklılık gstermediği tespit edilmiştir (Tablo 24).

Beden eğitimi dersine ynelik davranışsal tutum puanlarının cinsiyete gbre anlamlı farklılık gsterdiği tespit edilmiştir ($t=2,28$; $p<0,05$). Erkek oğrencilerin beden eğitimi dersine ynelik davranışsal tutum puanları kadın oğrencilerin puanlarından anlamlı dzyeyde daha yksektr (Tablo 24).

Tablo 25’te beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 25. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş Grupları	N	\bar{X}	SS	t	p
Bilişsel Tutum	14-15 yaş	215	3,85	1,03	-1,31	0,190
	16-17 yaş	285	3,96	0,91		
Duyuşsal Tutum	14-15 yaş	215	3,19	1,05	3,49	0,001
	16-17 yaş	285	2,86	1,07		
Davranışsal Tutum	14-15 yaş	215	3,67	1,05	1,15	0,252
	16-17 yaş	285	3,56	1,08		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	14-15 yaş	215	3,59	0,80	1,22	0,223
	16-17 yaş	285	3,50	0,81		

Bilişsel ve davranışsal tutum alt boyut ve beden eğitimi dersine yönelik tutum toplam puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 25).

Beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=3,49$; $p<0,05$). 14-15 yaş grubu öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum puanları 16-17 yaş grubu öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 25).

Tablo 26’da beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının okuduğu sınıfa göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 26: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Sınıfı	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Bilişsel Tutum	A-9. sınıf	228	3,82	1,04	2,98	0,031	B>A,D
	B-10. sınıf	110	4,09	0,84			
	C-11. sınıf	137	3,99	0,91			
	D-12. sınıf	25	3,64	0,87			
Duyuşsal Tutum	A-9. sınıf	228	3,15	1,06	2,88	0,035	A>B,C
	B-10. sınıf	110	2,88	1,15			
	C-11. sınıf	137	2,86	1,02			
	D-12. sınıf	25	2,90	1,01			
Davranışsal Tutum	A-9. sınıf	228	3,61	1,07	1,62	0,184	
	B-10. sınıf	110	3,77	1,08			
	C-11. sınıf	137	3,48	1,07			
	D-12. sınıf	25	3,49	0,85			
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	A-9. sınıf	228	3,55	0,81	0,88	0,451	
	B-10. sınıf	110	3,61	0,85			
	C-11. sınıf	137	3,49	0,79			
	D-12. sınıf	25	3,36	0,71			

Beden eğitimi dersine yönelik toplam puan ve davranışsal tutum alt boyut puanlarının okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 26).

Bilişsel tutum ($F=2,987$; $p<0,05$) ve duyuşsal tutum ($F=2,88$; $p<0,05$) puanlarının okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre (Tablo 26);

- 10. sınıfta okuyan öğrencilerin bilişsel tutum puanı, 9 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 26).

- 9. sınıfta okuyan öğrencilerin duyuşsal tutum puanı, 10 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 26).

Tablo 27’de beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 27: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Anne Öğrenim	n	Ort.	SS	F	p
Bilişsel Tutum	İlkokul/ortaokul	181	3,85	0,98	0,74	0,479
	Lise	201	3,96	0,98		
	Üniversite	118	3,94	0,91		
Duyuşsal Tutum	İlkokul/ortaokul	181	2,99	1,04	0,10	0,907
	Lise	201	3,03	1,12		
	Üniversite	118	2,98	1,05		
Davranışsal Tutum	İlkokul/ortaokul	181	3,54	1,04	2,77	0,064
	Lise	201	3,74	1,07		
	Üniversite	118	3,48	1,07		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	İlkokul/ortaokul	181	3,49	0,81	0,99	0,374
	Lise	201	3,60	0,81		
	Üniversite	118	3,51	0,79		

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 27).

Tablo 28’de beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 28: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Baba Öğrenim	n	Ort.	SS	F	p
Bilişsel Tutum	İlkokul/ortaokul	115	3,82	0,96	1,09	0,337
	Lise	177	3,99	0,90		
	Üniversite	208	3,91	1,01		
Duyuşsal Tutum	İlkokul/ortaokul	115	3,01	0,96	1,50	0,223
	Lise	177	3,10	1,08		
	Üniversite	208	2,91	1,12		
Davranışsal Tutum	İlkokul/ortaokul	115	3,58	0,98	0,54	0,581
	Lise	177	3,67	1,09		
	Üniversite	208	3,56	1,09		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	İlkokul/ortaokul	115	3,49	0,75	1,35	0,260
	Lise	177	3,62	0,83		
	Üniversite	208	3,49	0,82		

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 28).

Tablo 29’da beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının anne mesleğine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 29: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Anne Mesleğine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Anne Mesleği	n	Ort.	SS	F	p
Bilişsel Tutum	Ev hanımı	357	3,93	0,96	0,25	0,781
	Serbest meslek	33	3,93	0,96		
	İşçi/memur	110	3,86	0,99		
Duyuşsal Tutum	Ev hanımı	357	3,03	1,08	0,39	0,675
	Serbest meslek	33	2,97	1,02		
	İşçi/memur	110	2,93	1,07		
Davranışsal Tutum	Ev hanımı	357	3,65	1,04	1,79	0,169
	Serbest meslek	33	3,68	1,11		
	İşçi/memur	110	3,43	1,13		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	Ev hanımı	357	3,56	0,80	0,87	0,418
	Serbest meslek	33	3,55	0,81		
	İşçi/memur	110	3,45	0,83		

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının anne mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 29).

Tablo 30’da beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının baba mesleğine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 30: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Baba Mesleğine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Baba Mesleği	n	Ort.	SS	F	p
Bilişsel Tutum	Çalışmıyor	25	3,81	1,10	0,15	0,863
	Serbest meslek	200	3,92	0,93		
	İşçi/memur	275	3,92	0,97		
Duyuşsal Tutum	Çalışmıyor	25	3,15	1,22	0,27	0,761
	Serbest meslek	200	3,01	1,04		
	İşçi/memur	275	2,98	1,08		
Davranışsal Tutum	Çalışmıyor	25	3,88	1,02	2,17	0,115
	Serbest meslek	200	3,68	1,02		
	İşçi/memur	275	3,52	1,09		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	Çalışmıyor	25	3,61	0,89	0,31	0,737
	Serbest meslek	200	3,56	0,78		
	İşçi/memur	275	3,51	0,82		

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının baba mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 30).

Tablo 31’de beden eğitimi dersine yönelik tutum ile okul başarısı arasındaki ilişkiye ait Pearson korelasyon testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 31: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ile Okul Başarısı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

	2	3	4	5
1- Bilişsel Tutum	0,24**	0,59**	0,80**	0,01
2- Duyuşsal Tutum	1	0,53**	0,73**	0,02
3- Davranışsal Tutum		1	0,85**	-0,06
4- BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM			1	-0,01
5- Okul Başarısı				1

* p<0,05

**p<0,01

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının okul başarısına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 4.20). Bu çalışma bulgularına göre çocukların sosyal beceri düzeyi ile okul başarısı arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 32’de beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 32: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Ailede Spor Yapan Bireyin Olmasına Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Ailede Spor Yapan	N	\bar{X}	SS	t	p
Bilişsel Tutum	Var	274	3,93	0,99	0,39	0,698
	Yok	226	3,90	0,93		
Duyuşsal Tutum	Var	274	3,12	1,12	2,76	0,006
	Yok	226	2,86	1,00		
Davranışsal Tutum	Var	274	3,64	1,11	0,94	0,348
	Yok	226	3,55	1,01		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	Var	274	3,59	0,85	1,71	0,088
	Yok	226	3,47	0,75		

Bilişsel ve davranışsal tutum alt boyut ve beden eğitimi dersine yönelik tutum toplam puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 32).

Beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=2,76$; $p<0,05$). Ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum puanları, ailesinde spor yapan birey bulunmayan öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 32).

Tablo 33'te Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ölçek ve alt boyut puanlarının beden eğitimi dışında düzenli yapılan etkinliğe göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 33: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Beden Eğitimi Dersi Dışında Düzenli Katıldığı Etkinliğe Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Beden Eğitimi Dışında	n	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Bilişsel Tutum	Tiyatro	47	3,72	0,95	1,60	0,189	
	Sinema	118	3,93	0,91			
	Resim	109	4,06	0,80			
	Müzik	226	3,88	1,06			
Duyuşsal Tutum	Tiyatro	47	2,89	1,00	2,05	0,105	
	Sinema	118	2,81	1,13			
	Resim	109	3,09	1,00			
	Müzik	226	3,08	1,09			
Davranışsal Tutum	A-Tiyatro	47	3,22	1,16	3,45	0,016	C,D>A
	B-Sinema	118	3,51	1,03			
	C-Resim	109	3,62	0,96			
	D-Müzik	226	3,73	1,09			
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum	Tiyatro	47	3,32	0,82	2,21	0,086	
	Sinema	118	3,46	0,78			
	Resim	109	3,63	0,76			
	Müzik	226	3,58	0,84			

Bilişsel ve duyuşsal tutum alt boyut ve beden eğitimi dersine yönelik tutum toplam puanlarının beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinliğe göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 33).

Beden eğitimi dersine yönelik davranışsal tutum puanlarının beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinliğe göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=3,45$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre beden eğitimi dışında düzenli olarak resim ve müzik

etkinliklerine katılan öğrencilerin davranışsal tutum puanları, düzenli olarak tiyatro etkinliklerine katılan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 33).

4.4. Çocuklarda Sosyal Beceri ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Tablo 34’te çocuklarda sosyal beceri ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasındaki ilişkiye ait Pearson korelasyon testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 34: Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

	2	3	4	5	6	7	8	9	
1- Sosyal Uyum	0,38**	0,41**	-0,34**	-0,14**	0,73**	0,14**	0,19**	0,15**	0,20**
2- Olumlu Sosyal Davranış	1	0,31**	-0,29**	-0,25**	0,70**	0,15**	0,15**	0,06	0,16**
3- Sosyal İletişim Kurabilme		1	-0,22**	-0,10*	0,67**	0,21**	0,24**	0,24**	0,29**
4- Kendine Aşırı Güven			1	0,43**	-0,62**	-0,09	-0,03	0,08	-0,03
5- Uygun Olmayan Atılganlık				1	-0,50**	-0,06	0,05	0,10	0,02
6- Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme¹					1	0,22**	0,19**	0,12**	0,23**
7- Bilişsel Tutum						1	0,24**	0,59**	0,80**
8- Duyuşsal Tutum							1	0,53**	0,73**
9- Davranışsal Tutum								1	0,85**
10- Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum									1

* p<0,05

**p<0,01

Sosyal uyum alt boyut puanları ile beden eğitimi dersine yönelik bilişsel tutum ($r=0,14$; $p<0,05$), duyuşsal tutum ($r=0,19$; $p<0,05$), davranışsal tutum ($r=0,15$; $p<0,05$) alt boyutları ve toplam ($r=0,20$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 34). Sosyal uyumu yüksek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumludur. Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumlu olan öğrencilerin sosyal uyumu da yüksektir.

Olumlu sosyal davranış alt boyut puanları ile beden eğitimi dersine yönelik bilişsel tutum ($r=0,15$; $p<0,05$), duyuşsal tutum ($r=0,15$; $p<0,05$) alt boyutları ve toplam ($r=0,16$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 34). Olumlu sosyal davranışı yüksek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumludur. Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumlu olan öğrencilerin olumlu sosyal davranışları da yüksektir.

Sosyal iletişim kurabilme alt boyut puanları ile beden eğitimi dersine yönelik bilişsel tutum ($r=0,21$; $p<0,05$), duyuşsal tutum ($r=0,24$; $p<0,05$), davranışsal tutum ($r=0,24$; $p<0,05$) alt boyutları ve toplam ($r=0,29$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve

anlamli iliŒki tespit edildi (Tablo 34). Sosyal iletiŒim kurabilen öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumludur. Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumlu olan öğrencilerin sosyal iletiŒim kurabilme becerisi de yüksektir.

Kendine aŒırı güven ve uygun olmayan atılganlık ile beden eğitimine yönelik tutum arasında anlamli iliŒki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 34).

Matson sosyal beceriler ölçek puanları ile beden eğitimi dersine yönelik biliŒsel tutum ($r=0,22$; $p<0,05$), duyuŒsal tutum ($r=0,19$; $p<0,05$), davranıŒsal tutum ($r=0,12$; $p<0,05$) alt boyutları ve toplam ($r=0,23$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamli iliŒki tespit edildi (Tablo 34). Sosyal becerileri yüksek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumludur. Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumlu olan öğrencilerin sosyal becerileri de yüksektir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri düzeyleri ve demografik değişkenlerle ilişkisinin incelendiği çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgulara yönelik tartışma ve sonuçlara yer verilmiştir.

Matson çocuklarda sosyal beceri değerlendirme ölçeği dikkate alındığında toplam puan ($4,19 \pm 0,47$), sosyal uyum ($4,22 \pm 0,66$), olumlu sosyal davranış ($4,18 \pm 0,74$), sosyal iletişim kurabilme ($3,91 \pm 0,77$) alt boyut puanları yüksek düzeyde; kendine aşırı güven ($1,58 \pm 0,63$) ve uygun olmayan atılganlık ($1,74 \pm 0,85$) puanları çok düşük düzeyde tespit edilmiştir (Tablo 13). Beden eğitimi dersi tutum ölçeği dikkate alındığında toplam puan ($3,54 \pm 0,47$), bilişsel tutum ($3,91 \pm 0,96$) davranışsal tutum ($3,91 \pm 0,77$) alt boyut puanları orta düzeyde; duyuşsal alt boyut puanı ($3,00 \pm 1,07$) düşük düzeyde tespit edilmiştir (Tablo 13).

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini belirlemeye yönelik elde edilen bulgulara göre sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, sosyal iletişim kurabilme ve genel olarak sosyal beceri düzeyinin yüksek; kendine aşırı güven ve uygun olmayan atılganlık gibi olumsuz sosyal davranışların düşük düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Memiş ve Memiş (2013), Öcal ve Kemer kaya (2014), Kul ve Demirel (2015), çalışmalarında ortaöğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçeği toplam puanı ($t=-4,55$; $p<0,05$), sosyal uyum ($t=-3,12$; $p<0,05$), olumlu sosyal davranış ($t=-5,03$; $p<0,05$), kendine aşırı güven ($t=4,37$; $p<0,05$) ve uygun olmayan atılganlık ($t=3,75$; $p<0,05$) puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 14). Erkek öğrencilerin kendine aşırı güven ve uygun olmayan atılganlık puanları kadın öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kadın öğrencilerin sosyal uyum ve olumlu sosyal davranışlar puanları erkek öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kadın öğrencilerde genel olarak sosyal beceri düzeyi erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Sosyal iletişim kurabilme becerisinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği; erkek öğrencilerin kendine aşırı güven ve uygun olmayan atılganlık gibi olumsuz sosyal davranışlarının kadın öğrencilere göre daha yüksek; kadın öğrencilerin sosyal uyum, olumlu sosyal davranış ve genel olarak sosyal becerilerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Avşar (2004), Şenol ve Türkçapar (2016), Çepikkurt ve Fındık (2017) çalışmalarında duyuşsal ve sosyal anlatımcılık becerilerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucunu elde etmiştir. Kalafat ve Kıncal (2008), Memiş ve Memiş (2013), Modiri (2013), Öcal ve Kemerkaya (2014), Şenol ve Türkçapar (2016) çalışmalarında kadın öğrencilerin sosyal beceri düzeyinin erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Sosyal iletişim kurabilme puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t=2,00$; $p<0,05$). 14-15 yaş grubu öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme puanı, 16-17 yaş grubu öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 15).

Sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, kendine aşırı güven, uygun olmayan atılganlık ve genel olarak sosyal beceri düzeyinin yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği; 14-15 yaş grubu öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme becerisinin, 16-17 yaş grubu öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öcal ve Kemerkaya (2014) Bolat ve Kahveci (2016) Gezer ve diğerleri (2017) çalışmalarında sosyal beceri düzeyinin yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Sosyal beceri değerlendirme toplam puanı ve sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, sosyal iletişim kurabilme, uygun olmayan atılganlık alt boyut puanlarının okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 16).

Kendine aşırı güven puanlarının okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=4,36$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre 10 ve 12. sınıfta okuyan öğrencilerin kendine aşırı güven puanı, 9 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 16).

Sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, sosyal iletişim kurabilme, uygun olmayan atılganlık ve genel olarak sosyal beceri düzeyinin okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği; 10 ve 12. sınıfta okuyan öğrencilerin kendine aşırı güven düzeyinin, 9 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Memiş ve

Memiş ve (2013), Ağbuğa (2016) çalışmalarında öğrencilerin sosyal beceri düzeyinin okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 17).

Tablo 18’de Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçek ve alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 18).

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin anne ve baba öğrenim düzeyi ile ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal beceri değerlendirme toplam puanı ve sosyal uyum, sosyal iletişim kurabilme, kendine aşırı güven, uygun olmayan atılganlık alt boyut puanlarının anne mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 19).

Olumlu sosyal davranış puanlarının anne mesleğine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=5,06$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre annesi serbest meslek sahibi öğrencilerin olumlu sosyal davranış puanı, annesi ev hanımı olan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 19).

Sosyal uyum, sosyal iletişim kurabilme, kendine aşırı güven, uygun olmayan atılganlık ve genel olarak sosyal beceri düzeyinin anne mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği; annesi serbest meslek sahibi öğrencilerin olumlu sosyal davranış düzeyinin, annesi ev hanımı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yazıcı (2017) sosyal beceri düzeyinin baba mesleği ile ilişkili olmadığı bulgusunu elde etmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Kendine aşırı güven, sosyal iletişim kurabilme alt boyut ve sosyal beceri değerlendirme toplam puanlarının baba mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 20).

Sosyal uyum ($F=3,78$; $p<0,05$), olumlu sosyal davranış ($F=3,23$; $p<0,05$) ve sosyal iletişim kurabilme ($F=3,44$; $p<0,05$) puanlarının baba mesleğine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre (Tablo 20).

- Babası çalışmayan ve serbest meslek sahibi öğrencilerin sosyal uyum puanı, babası işçi/memur olan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

- Babası çalışmayan öğrencilerin olumlu sosyal davranışlar puanı, babası serbest meslek sahibi öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

- Babası serbest meslek sahibi olan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme puanı, babası işçi/memur olan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Kendine aşırı güven, sosyal iletişim kurabilme ve genel olarak sosyal beceri düzeyinin baba mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği; babası çalışmayan ve serbest meslek sahibi öğrencilerin sosyal uyum düzey yapılarının, babaları işçi / memur statüsünde olan bireylere göre daha yüksek bir durumda; babası çalışmayan öğrencilerin olumlu sosyal davranış düzeyinin, babası serbest meslek sahibi öğrencilere göre daha yüksek; babası serbest meslek sahibi olan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme düzey yapılarının, babaları işçi/memur statüsünde olan öğrencilere göre daha yüksek oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Okul başarısı ile sosyal iletişim kurabilme ($r=0,11$; $p<0,05$) alt boyut ve sosyal beceri toplam ($r=0,11$; $p<0,05$) arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 21). Okul başarısı yüksek olan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme ve genel olarak sosyal becerisi, okul başarısı düşük olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Okul başarısı yüksek olan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme ve genel olarak sosyal beceri düzeyinin, okul başarısı düşük olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Karayurt ve Akyol (2008), Memiş ve Memiş (2013) çalışmalarında akademik başarı ile sosyal beceri düzeyi arasında pozitif yönlü ilişki olduğu ve akademik başarısı yüksek öğrencilerin, akademik başarısı düşük olanlara göre daha yüksek sosyal beceriye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, kendine aşırı güven alt boyut ve sosyal beceri değerlendirme toplam puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 22).

Sosyal iletişim kurabilme ($t=2,75$; $p<0,05$) ve uygun olmayan atılganlık ($t=2,84$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme ve uygun olmayan atılganlık puanları, ailesinde spor yapan birey bulunmayan öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 22).

Sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, kendine aşırı güven ve genel olarak sosyal beceri düzeyinin ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık göstermediği; ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme ve uygun olmayan atılganlık düzeyi, ailesinde spor yapan birey bulunmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Olumlu sosyal davranış, sosyal iletişim kurabilme, kendine aşırı güven, uygun olmayan atılganlık alt boyut ve sosyal beceri değerlendirme toplam puanlarının beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinliğe göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 23).

Sosyal uyum puanlarının beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinliğe göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=2,67$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre beden eğitimi dışında düzenli olarak müzik etkinliklerine katılan öğrencilerin sosyal uyum puanı, düzenli olarak tiyatro ve resim etkinliklerine katılan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 23).

Olumlu sosyal davranış, sosyal iletişim kurabilme, kendine aşırı güven, uygun olmayan atılganlık ve genel olarak sosyal beceri düzeyinin beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinliğe göre anlamlı farklılık göstermediği; beden eğitimi dışında düzenli olarak müzik etkinliklerine katılan öğrencilerin sosyal uyum düzeyinin, düzenli olarak tiyatro ve resim etkinliklerine katılan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Matson çocuklarda sosyal beceri değerlendirme ölçeğinden alınabilecek en düşük (1) ve en yüksek (5) puanlar dikkate alındığında ölçeğin toplam ($4,19\pm0,47$) ve sosyal uyum ($4,22\pm0,66$), olumlu sosyal davranış ($4,18\pm0,74$), sosyal iletişim kurabilme ($3,91\pm0,77$) alt boyut puanları yüksek düzeyde; kendine aşırı güven ($1,58\pm0,63$) ve uygun olmayan atılganlık ($1,74\pm0,85$) puanları çok düşük düzeyde tespit edilmiştir (Tablo 13).

Beden eğitimi dersi tutum ölçeğinden alınabilecek en düşük (1) ve en yüksek (5) puanlar dikkate alındığında ölçeğin toplam ($3,54\pm0,47$) ve bilişsel ($3,91\pm0,96$) ve davranışsal ($3,91\pm0,77$) alt boyut puanları orta düzeyde; duyuşsal alt boyut puanı ($3,00\pm1,07$) düşük düzeyde tespit edilmiştir (Tablo 13).

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum düzeyi düşük düzeyde; bilişsel ve davranış tutum düzeyi ile genel olarak beden eğitimine yönelik tutumlarının orta düzeyde olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güllü, Güçlü ve Arslan (2009), Aybek, İmamoğlu ve Taş mektepligil (2011), Öncü ve Güven (2011), Göksel ve Caz (2016), Özkurt ve Pepe (2016), Güllü ve diğerleri (2016), Aydoğan ve

diğerleri (2016), Sivrikaya ve Kılıçık (2017), Kılıç diğerleri, (2018) Kılıç ve Çimen (2018) ortaöğretim öğrencileri ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında beden eğitimine yönelik tutum düzeyinin orta düzeyde olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Bilişsel ve duyuşsal tutum alt boyut ve beden eğitimi dersine yönelik tutum toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 24).

Beden eğitimi dersine yönelik davranışsal tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=2,28$; $p<0,05$). Erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik davranışsal tutum puanları kadın öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 24).

Bilişsel ve duyuşsal tutum ile genel olarak beden eğitimi dersine yönelik tutumun cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği; erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik davranışsal tutum düzeyinin kadın öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aydoğan ve diğerleri (2016) çalışmalarında kadın öğrencilerin tutum düzeyinin, erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu; Özkurt ve Pepe (2016) çalışmalarında erkek öğrencilerin tutum düzeyinin kadın öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öncü ve Güven (2011), Göksel ve Caz (2016), Güllü ve diğerleri (2016), Yazıcı, Kalkavan ve Özdilek (2016), Kılıç ve Çimen (2018) çalışmalarında beden eğitimine yönelik tutum düzeyinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Bilişsel ve davranışsal tutum alt boyut ve beden eğitimi dersine yönelik tutum toplam puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 25).

Beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=3,49$; $p<0,05$). 14-15 yaş grubu öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum puanları 16-17 yaş grubu öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 25).

Bilişsel ve davranışsal tutum ile genel olarak beden eğitimi dersine yönelik tutumun yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği; 14-15 yaş grubu öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum düzeyinin 16-17 yaş grubu öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Göksel ve Caz (2016), Güllü ve diğerleri (2016) çalışmalarında beden eğitimine yönelik tutum düzeyinin yaş gruplarına göre anlamlı

farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Beden eğitimi dersine yönelik toplam puan ve davranışsal tutum alt boyut puanlarının okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 26).

Bilişsel tutum ($F=2,987$; $p<0,05$) ve duyuşsal tutum ($F=2,88$; $p<0,05$) puanlarının okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre (Tablo 26).

- 10. sınıfta okuyan öğrencilerin bilişsel tutum puanı, 9 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 26).

- 9. sınıfta okuyan öğrencilerin duyuşsal tutum puanı, 10 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 26).

Davranışsal ve genel olarak beden eğitimi dersine yönelik tutumun okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği; 10. sınıfta okuyan öğrencilerin bilişsel tutum düzeyinin, 9 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha olumlu; 9. sınıfta okuyan öğrencilerin duyuşsal tutum düzeyinin, 10 ve 11. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güllü, Güçlü ve Arslan (2009), Yıldız ve Özbek (2018) çalışmalarında 10. sınıfta okuyan öğrencilerin tutum düzeyinin, 11. sınıfta okuyanlara göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Göksel ve Caz (2016), Yazıcı, Kalkavan ve Özdilek (2016) çalışmalarında beden eğitimine yönelik tutum düzeyinin okuduğu sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 27).

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 28).

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının anne mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 29).

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının baba mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 30).

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçek ve alt boyut puanlarının okul başarısına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 31).

Bilişsel ve davranışsal tutum alt boyut ve beden eğitimi dersine yönelik tutum toplam puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 32).

Beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum puanlarının ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=2,76$; $p<0,05$). Ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum puanları, ailesinde spor yapan birey bulunmayan öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 33).

Bilişsel ve davranışsal tutum ile genel olarak beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyinin ailede spor yapan bireyin olmasına göre anlamlı farklılık göstermediği; ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik duyuşsal tutum düzeyinin, ailesinde spor yapan birey bulunmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sivrikaya ve Kılçık (2017), Güllü ve diğerleri (2016) ortaokul öğrencileri ile yaptığı çalışmada ailesinde spor yapan birey bulunan öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik göstermektedir.

Bilişsel ve duyuşsal tutum alt boyut ve beden eğitimi dersine yönelik tutum toplam puanlarının beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinliğe göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tablo 34).

Beden eğitimi dersine yönelik davranışsal tutum puanlarının beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinliğe göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=3,45$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre beden eğitimi dışında düzenli olarak resim ve müzik etkinliklerine katılan öğrencilerin davranışsal tutum puanları, düzenli olarak tiyatro etkinliklerine katılan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 34).

Bilişsel ve duyuşsal tutum ile genel olarak beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyinin beden eğitimi dışında düzenli katıldığı etkinliğe göre anlamlı farklılık göstermediği; beden eğitimi dışında düzenli olarak resim ve müzik etkinliklerine katılan öğrencilerin davranışsal tutum düzeyinin, düzenli olarak tiyatro etkinliklerine katılan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal uyum alt boyut puanları ile beden eğitimi dersine yönelik bilişsel tutum ($r=0,14$; $p<0,05$), duyuşsal tutum ($r=0,19$; $p<0,05$), davranışsal tutum ($r=0,15$; $p<0,05$) alt boyutları ve toplam ($r=0,20$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 4.24). Sosyal uyumu yüksek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik

tutumları olumludur. Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumlu olan öğrencilerin sosyal uyumu da yüksektir.

Olumlu sosyal davranış alt boyut puanları ile beden eğitimi dersine yönelik bilişsel tutum ($r=0,15$; $p<0,05$), duyuşsal tutum ($r=0,15$; $p<0,05$) alt boyutları ve toplam ($r=0,16$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 4.24). Olumlu sosyal davranışı yüksek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumludur. Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumlu olan öğrencilerin olumlu sosyal davranışları da yüksektir.

Sosyal iletişim kurabilme alt boyut puanları ile beden eğitimi dersine yönelik bilişsel tutum ($r=0,21$; $p<0,05$), duyuşsal tutum ($r=0,24$; $p<0,05$), davranışsal tutum ($r=0,24$; $p<0,05$) alt boyutları ve toplam ($r=0,29$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 34). Sosyal iletişim kurabilen öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumludur. Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumlu olan öğrencilerin sosyal iletişim kurabilme becerisi de yüksektir.

Kendine aşırı güven ve uygun olmayan atılganlık ile beden eğitimine yönelik tutum arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 34).

Matson sosyal beceriler ölçek puanları ile beden eğitimi dersine yönelik bilişsel tutum ($r=0,22$; $p<0,05$), duyuşsal tutum ($r=0,19$; $p<0,05$), davranışsal tutum ($r=0,12$; $p<0,05$) alt boyutları ve toplam ($r=0,23$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 34). Sosyal becerileri yüksek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumludur. Beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumlu olan öğrencilerin sosyal becerileri de yüksektir.

Sosyal uyum, olumlu sosyal davranış, sosyal iletişim kurabilme beceri düzeyleri ve genel olarak sosyal beceri düzeyi ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu ve sosyal beceri düzeyi yüksek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kendine aşırı güven ve uygun olmayan atılganlık olumsuz sosyal davranış düzeyi ile beden eğitimine yönelik tutum arasında anlamlı ilişki olmadığı; sosyal becerileri yüksek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının da olumlu olduğu; korelasyon ilişkisinin çift yönlü olması nedeniyle beden eğitimi dersine yönelik olumlu tutuma sahip öğrencilerin sosyal becerilerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gülay (2008), Balyan (2009), Bahadır (2011), İmamoğlu ve Taşmektepligil (2011), Özkan (2014), Yaman (2015), Dalkıran ve diğerleri (2015), Makar (2016) spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin spor yapmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu

sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki çalışmalar paralellik gösterdiği görülmektedir.

5.2. Öneriler

Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri düzeyleri ve demografik değişkenlerle ilişkisinin incelendiği çalışmanın bu bölümünde elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki öneriler uygun görülmüştür:

- Anne ve babanın beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının geliştirilmesi amacıyla okullarda toplum hizmeti kapsamında seminer ve bilgilendirici toplantıların yapılması; bu toplantılarda sporun bedensel ve zihinsel yararları konusunda velilerin bilgilendirilmesi,
- Beden eğitimi derslerine yönelik olumlu tutumun geliştirilmesi amacıyla ders programları ve uygulamaların öğrencilerin istekli katılımını özendirici şekilde düzenlenmesi,
- Okullarda farklı sportif faaliyetler yapılmasına olanak sağlayacak şekilde fiziksel, araç/gereç ve donanım imkânlarının geliştirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağbuğa, B. (2016). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölüm öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(1), 130-150.
- Akfırat, F., Ö., (2004). *Yaratıcı dramanın işitme engellilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akkök, F. (1999). *İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi. Öğretmen el kitabı*. İstanbul: Özgür Yay.
- Altay, F. ve ÖZDEMİR, Z.. “Ankara İli Merkez İlçelerinde İlköğretim Birinci Kademesinde Öğrenim Gören 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması”. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi, Muğla, 2006.
- Alparslan, S. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Altunbaş, G. (2002). *Üniversite öğrencilerinin sosyal destek düzeylerinin bazı kişisel özellikleri ve sosyal beceri düzeyleri ile ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Avcıoğlu, H. (2001). *İşitme engelli çocuklara sosyal becerilerin öğretilmesinde işbirlikçi öğrenme yaklaşımı ile sunulan öğretim programının etkililiğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Avşar, Z. (2004). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 120-180.
- Aybek, A., İmamoğlu, O. & Taşmektepligil, M. Y. (2011). Öğrencilerin beden eğitimi dersi ve ders dışı etkinliklerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 90-145.
- Aydın, A., G. (1985). Sosyal başarı eğitimi ile sosyal beceri eğitiminin çocuklarda öğrenilmiş çaresizlik davranışının ortadan kaldırılmasına etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,
- Aydoğan, H., Bardakçı, S., Arslan, E., Civelek, H. & İşyar, Z. (2016). İlkokul 4. sınıf ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterliliklerinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 110-130.

- Bahadır, Z. (2011). *Beden eğitimi ve sporda kullanılan farklı öğretim yöntemlerinin (işbirliğine dayalı öğrenme ve alıştırma yöntemi) öğrencilerin ders tutumlarına ve sosyal becerilerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Balyan, M. (2009). *İlköğretim 2. kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve özyeterlik düzeylerinin karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir,
- Bandura, A., (1999). Self-efficacy, toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 112-178.
- Barış, D. A. (2008). Sosyal beceri gelişiminde çocuk ve müzik. *Milli Eğitim Dergisi*, 28 (32), 55-123.
- Baysal, A. C., Tekarslan, E. (1996). *Davranış bilimleri*. 2. Baskı, İstanbul: Avcı ol Basım-Yayın.
- Binbaşıoğlu, C. (1995). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Bolat, E. Y. & Kahveci, D. (2016). 4-6 yaş grubu çocukların bazı değişkenlere göre sosyal becerilerinin karşılaştırılması. *TUJPED*, 2 (1), 65-127.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural equations with latent variables*. NY: Wiley Corp.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. NY: Guilford Publications Inc.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (14. Baskı), Ankara: PEGEM Akademi.
- Cachay, K., Thiel, A. (2000). *Soziologie des sports*. Juventa Verlag, weinheim ung München, 19 (21), 43-78.
- Chung, B. H., Cader, A. A., Butterfield, D. A., Watkins, B. A., & Hennig, B. (1995). Electron spin resonance studies of fatty acid-induced alterations in membrane fluidity in cultured endothelial cells. *The international journal of biochemistry & cell biology*, 27(7), 30-85.
- Campbell, P. & Siperstein, G. N. (1994). "Improving Social Competence: A Resource for Elementary School Teachers." Allyn and Bacon, 160 Gould Street, Needham Heights, MA 02194–2310.
- Cartledge, G. ve Milburn, J. F. (1983). Social skills assessment and teaching in the schools. *Advances in School Psychology*, (Ed. T. R. Kratochwilli) London Lawrence 3(4), 74-137.
- Clements, L. A. Haynes. ve diğerleri (1984). A Cognitive -behavioral approach to social skills training with shy persons. *Journal of Clinical Psychology*, 40(3), 68-121.

- Cüceloğlu, D. (2003). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakıl, N. (1998). *Grupla sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, Z. ve Pular, A. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı,2(1)*, 115-121.
- Çepikkurt, F. & Fındık, M. (2017). Takım sporu yapanlarla bireysel spor yapanların sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi, 1 (3)*, 35-85.
- Çilingir, A. (2006). *Fen lisesi ile genel lise öğrencilerinin sosyal beceri ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve Liseli uygulamaları*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Dalkıran, O., Aslan, C. S., Gezer, E. D. & Vardar, T. (2015). Sporcu ve sedanter öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(13)*, 53-98.
- Demirhan, G., (2006). *Spor eğitiminin temelleri*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Deniz, M., E. (2002). *Üniversite öğrencilerinin karar verme stratejileri ve sosyal beceri düzeylerinin TA-baskın ben durumları ve bazı özlük niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Deniz, M., E. (2003). Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(28)*, 501-522.
- Erdoğan, F. (2002). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde sosyal becerilerin sosyo-ekonomik düzey, cinsiyet ve yaş ile ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eren (2001). *Örgütsel davranış yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım.
- Fichter, J. (1990). *Sosyoloji nedir?* (N. Celebi, Çev.), Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.S:21
- Flintoff, A., Scraton, S. (2001). Stepping into active leisure? Young women's perceptions of active lifestyles and their experiences of school physical education. *Sport, Education and Society, 6(1)*, 30-125.
- Forrester, S., Christopher, A., Barcelona B. (2006). Student attitudes toward sports and fitness activities after graduation. *Recreational Sports Journal, 7(3)*, 64-120.

- Gezer, E.D., Aslan, C.S., Dalkıran, O. & Kılıcıgil, E. (2017). Farklı spor branşlarındaki elit sporcuların sosyal beceri düzeylerinin seçilmiş değişkenler açısından karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 78-150.
- Göksel, A.G. & Caz, Ç. (2016). Anadolu Lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 56-164.
- Görücü, A., (2007). *İlköğretim 7. sınıf beden eğitimi derslerinde işbirliğine dayalı öğrenim destekli çoklu zekâ kuramı uygulamalarının öğrencilerin performans, tutum ve öğrenilenlerin kalıcılığına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Konya.
- Gülay, O. (2008). *Ortaöğretim 9. sınıf beden eğitimi dersinde, işbirlikli oyunların öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Güllü, M., (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güllü, M., Cengiz, Ş. Ş., Öztaşyonar, Y. & Kaplan, B. (2016). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Şanlıurfa ili örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 43-113.
- Güllü, M., Güçlü, M. & Arslan, C. (2009). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), 90-142.
- Güven, E. (2017). *12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Programı, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Heinemann, K. (2007). *Einführung in die Soziologie des Sports*. Schorndorf: Hofmann Verlag.
- Holoğlu, G., O., (2006). *İlköğretim 2. kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. (2008). Structural equation modeling: Guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 90-137.
- Hünük, Deniz. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum, Algı, iletişim*. Ankara: Kesit Tanıtım Ltd. Őti.
- Jupp, J. J., Griffiths, M. D. (1990). Self concept changes in shy, socially isolated adolescents following social skills training emphasizing role plays. *Australian Psychologist*. 25(2), 90-133.
- Kalafat, T. & Kıncal, R. Y. (2008). Üniversite öğrencilerinin beden memnuniyeti düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (10), 100-126.
- Kalafat, T. (2006). *Üniversite öğrencilerinin beden memnuniyet düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimleri Bilim Dalı, Çanakkale.
- Kangalgil, M., Hünük, D., Demirhan, G., (2004). *Spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları*. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu.
- Karahan T., F., Dicle A., N., Eplikoç H. (2007). Üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma tarzlarının sosyal beceri düzeylerine ve mutluluk algılarına göre incelenmesi. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 40(2), 93-110.
- Karakuş, F. (2006). *Ergenlerde algılanan duygusal istismar ile sosyal beceri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karayurt, Ö. & Akyol, Ö. (2008). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 11(1), 41-89.
- Kathleen, L., L., Givner, C. C. and Pierson, R. M. (2003). Teacher expectations of student behaviour: which skills necessary for success in elementary school classrooms. *The Journal of Special Education*. 38(2), 94-148.
- Kelloway, K. E. (1989). *Using Lisrel for structural equation modeling: A researcher's guide*. London: Sage.
- Kelly, J. A. (1982). *Social skills training: A practical guide for intervention*. NY: Springer Publishing Company, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, IV(I), 90-160.
- Kılıç, T. & Çimen, P. N. (2018). Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 35-116.
- Kılıç, T., Uğurlu, A. & Cenik, D. (2018). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor eğitimi dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 67-95.

- Kimmel, S. (2002). Improving the social skills of fourth and fifth grade cognitively gifted students. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Florida University, Florida. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Florida.
- Koca, C., Demirhan, G. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation. *Perceptual and Motor Skills*, 98(3), 64-85.
- Kocayörük, A. (2000). *İlköğretim öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmede dramının etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kramer, L., Radey C. (1997). Improving sibling relationship among young children: a social skills training model. *Family Relations*, 46(3), 76-134.
- Kul, M. & Demirel, M. (2015). Lise öğrencilerinin spor değişkenine göre sosyal beceri ve atılganlık düzeylerinin karşılaştırılması. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 1(2), 47-93.
- Koç, S. (2006). *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul
- Lee, M. (1997). *Coaching in sport*. Great Britain: University Press.
- Luke, M., Cope, D. (1999). Student attitudes toward teacher behavior and program content in school physical education. *The Physical Educator*. 51(2), 86-110.
- Makar, E. (2016). *Spor eğitimi gören öğrencilerin, sosyal beceri, fiziksel benlik algısı ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Marlowe. H. A, Jr. (1986). Social intelligence: evidence for multidimensionality and construct independence. *Journal of Educational Psychology*, 78 (80), 121-147.
- Memiş, A. & Memiş, U.A. (2013). Cinsiyet, başarı ve sosyal beceri. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 1(3), 56-125.
- Michelson. L. ve ark. (1981). *Social skills assessment of children*. B. B. Lahey ve A.E. Kazdin (Eds) *Advances in clinical child psychology*. N. Y. Plenum Press.
- Modiri, I. G. (2013). Güzel sanatlar öğretmeni adaylarının sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 80-119.
- Öcal, A. & Kemer kaya, G. (2014). Yetiştirme yurtlarında kalan 6-8. sınıf öğrencilerinin sosyalleşme becerilerinin incelenmesi. *K.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 56-110.
- Önalın, F., (2006). *Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama/ http://www.yaratici-drama.org/index.php?option=com_content&task=view&id=125&Itemid=72*.

- Öncü, E. & Güven, Ö. (2011). Ana-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 32-96.
- Özçep, C. (2007). *İlköğretimde görev yapan beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Özkan, Z. (2014). *Hafif derecede zihinsel engelli çocuklarda beden eğitimi etkinliklerinin motor, sosyal beceriler ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Özkurt, R. & Pepe, K. (2016). Kadın ve erkek lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının araştırılması. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 2(3), 75-127.
- Özlu Ö. (2001). *Ortaöğretim öğrencilerinin matematiğe karşı tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özmenteş, G. (2006). Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 5(1), 23–29. URL:<http://ilkogretim-online.org.tr>. 2006.
- Özyalvaç, N. T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu lisesi örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Pehlivan Z. (1997). *Beden eğitimi dersi tutum ölçeği ön çalışma raporu*. 1. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu, 117–127, Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Powless, L. D., Eliot, N. S. (2002). *Assignment of social skills of native American preschoolers: teachers and parent rating*. USA: University of Winscon, Madison.
- Reed, K, M. (1994). Social skills training to reduce depression in adolescents. *Adolescence*, 29(114), 120-145.
- Rıza, E. (1996). *Sosyal psikolojiye giriş*. İzmir: Anadolu Matbaacılık.
- Riggio, (1990). Social skills and self-esteem personality and individual differences. 11(8),
- Riggio, R. E. (1986). Assessment of basic social skills. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(3), 87-150.
- Salman, G. (2005). *İşbirlikli öğrenmenin hayat bilgisi dersinde sosyal beceriler erişimi ve hatırd tutma üzerindeki etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Schumacker, R.E. & Lomax, R.G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modeling*. NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.

- Sergin, C., Hanzal, A., Donnerstein, C., Melissa, T., Domschke, T., J., (2007). Social Skills, psychological well-being, and the mediating role of perceived stress Anxiety, Stress, & Coping, *ROUTLEDGE*. 20(3),
- Sevinç, M. (2005). *Kendine güven ve başarı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayımları.
- Siedentop, D., Tannehill, D. (2000). *Developing teaching skills in physical education*. USA: Mountain View, CA, Mayfield Publishing Co.
- Sivrikaya, Ö. & Kılıçık, M. (2017). İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 100-145.
- Sönmez, Ö., (2006). *Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinin genel amaçlarının gerçekleşmesi düzeyine ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sucuoğlu, B., Çiftçi, İ. (2001). *Yapamıyor mu? Yapmıyor mu? Zihinsel engelli çocuklar için sosyal beceri eğitimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modellemeleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6),
- Şahin, C. (1999). *Yurt dışı yaşantısı geçiren ve geçirmeyen Anadolu Lisesi öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şenol, E., & Türkçapar, Ü. (2016). Öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 65-123.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics*. (4. Eds). MA: Allyn & Bacon Inc.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Thompson, B. (2004). *Exploratory and confirmatory factor analysis: Understanding concepts and applications*. DC: American Psychological Association.
- Uysal, M. (1996). Anaokuluna giden 5-6 yaş grubu çocuklarda yaratıcı drama çalışmalarının sosyal gelişim alanına etkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uzamaz, F. (2000). *Sosyal beceri eğitiminin ergenlerin kişiler arası ilişki düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Uzbaş, A. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda okuyan öğrencilerin sosyal becerileri ve okul uyumu ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Vaughn, S., Lancelotta, G. (1990). Teaching interpersonal social skills to poorly accepted students: peer-pairing versus non-peer-pairing. *Journal of School Psychology*, 32(28), 75-96.
- Verduyn, C. M., Lord, W., Forrest G. C. (1990). Social skills training in schools an evaluation study. *Journal of Adolescence*, 25(13), 78-127.
- Vural, D., E. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yaldız, A. S., & Özbek, O. (2018). İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana-baba tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 90-146.
- Yaman, T. (2015). *Beden eğitimi ve oyunun hafif düzey zihinsel engelli bireylerin sosyal beceri kazanımları üzerine etkisinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Yavuzer, H. (1993). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, N. O., Kalkavan, A., & Özdilek, Ç. (2016). Üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(2), 87-122.
- Yazıcı, T. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının problem çözme ve sosyal becerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 114-143.
- Yıldırım, M. (2006). *Sosyal beceri eğitiminin lise 2. sınıf öğrencilerinin utangaçlık düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yüksel, G. (1997). *Sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yüksel, G. (1998). Öğretmen adayı öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından yordanması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 90-159.
- Yüksel, G. (2001). Öğretmenlerin sahip olmaları gereken davranış olarak sosyal beceri. *Milli Eğitim Dergisi*, 2(1), 32-45.
- Yüksel, G. (2004). *Sosyal beceri envanteri el kitabı*. Ankara: Asil Yay. Dağ.

EKLER

EK 1. Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu Onay Belgesi

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu
ONAY BELGESİ

Protokol No:	2018-033
Araştırmanın Başlığı:	Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Proje Yürütücüsü:	Duhan KILIÇ
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	24.03.2018
Karar Tarihi:	27.03.2018

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Aslı YAZICI
Başkan

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Başkan Vekili

Doç. Dr. Şaban ESEN
Üye

Dr. Öğretim Üyesi Cüneyd AYDIN
Üye

Doç. Dr. Fatma BAĞDATLI ÇAM
Üye

Dr. Öğretim Üyesi Bilge SULAĞ AKYÜZ
Üye

(KATILMADI)
Dr. Öğretim Üyesi Fethi NAS
Üye

EK 2. Araştırma İzin Yazısı

T.C.
YENİMAHALLE KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68191173-605.99-E.8227031
Konu : Araştırma İzni (Duhan KILIÇ)

25.04.2018

İLGİLİ OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE

- İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) Bartın Üniversitesi'nin 05/04/2018 tarih ve E.1800022347 sayılı yazısı.
c) Ankara Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 20.04.2018 tarih ve 8076532 sayılı yazısı.

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi tez'li Yüksek Lisans öğrencisi Duhan KILIÇ'ın "**Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**" konulu tez çalışmasını uygulama talebi İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Komisyonunca incelenmiş olup ek listede belirtilen okullarda uygulamanın yapılmasının İl Milli Eğitim Müdürlüğüne uygun görüldüğüne dair ilgi (c) yazı ekte gönderilmiştir.

Söz konusu araştırmanın eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde **gönüllülük esasına** dayalı olarak uygulanması ve gerekli duyurunun yapılarak anketin doldurulmasının sağlanmasını rica ederim.

Numan CENGİZ
Müdür a.
Şube Müdürü

EK: İlgi (c) Yazı ve Ekleri (8 Sayfa)

Adres: Yeniçağ Mah. Mir Alay Nazım Bey Sok. No:133
Elektronik Ağ: www.yenimahalle.meb.gov.tr
e-posta: yenimahalle06@meb.gov.tr

Bilgi için: B. KALAY VHKİ
Tel: 0 (312) 344 53 87
Faks: 0 (312) 315 02 00

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 7993-f8c6-3be7-8568-4576 kodu ile teyit edilebilir.

EK 3. Kişisel Bilgi Formu

Kıymetli Öğrencimiz;

Bu anket Ankara İli Yenimahalle İlçesindeki Anadolu Liselerinde okuyan öğrencilerimizin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik tutumları, Sosyal Beceri düzeyleri ile demografik değişkenler arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacı ile yapılmaktadır. Sizlere dağıtmış olduğumuz anket de sizden kişisel bilgilerinize cevap aranmakta, Beden Eğitimi Dersine yönelik tutumunuz ve Sosyal Beceriniz hakkında verilere ulaşmak amaçlanmaktadır. Anketi cevaplarken vereceğiniz cevapların size göre doğru ve samimi cevaplar olmasına lütfen dikkat ediniz.

Ankete olan katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

- Her soruyu mutlaka cevaplayınız.
- Her soruyu lütfen doğru cevaplar veriniz.
- Lütfen cevabınızı seçmiş olduğunuz şıkkın yanındaki parantez içine (X) işareti yazarak belirtiniz.

1.Cinsiyetiniz nedir?

- a) Erkek
 b) Kız

2.Kaç yaşındasınız?

- a) 14 - 15 yaş
 b) 16-17 yaş

3.Okuduğunuz sınıf?

- a) Lise 1
 b) Lise 2
 c) Lise 3
 d) lise 4

5.Annenizin öğrenim durumunu nedir?

- a) İlkokul veya ilköğretim mezunu
 b) Lise mezunu
 c) Yüksekokul ve üzeri

6.Babanızın öğrenim durumunu nedir?

- a) İlkokul veya ilköğretim mezunu
 b) Lise mezunu
 c) Yüksekokul ve üzeri

7.Annenizin mesleği nedir?

- a) Ev Hanımı
 b) Serbest Meslek
 c) işçi, Memur

8.Babanızın mesleği nedir?

- a) Çalışmıyor
 b) Serbest Meslek
 c) işçi, Memur

9. Okulunuzdaki Başarı Durumunuz Nedir? Lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz:

- a) Çok İyi
 b) İyi
 c) Orta
 d) Zayıf

10. Ailenizde spor yapan var mı?

- a) evet
 b) hayır

11. Aileniz spor yapmanıza izin veriyor mu?

- a) evet
 b) kısmen
 c) hayır

12. Beden eğitimi dersleri dışında düzenli olarak katıldığınız etkinlikler

- Tiyatro()Sinema()Resim()Müzik

EK 4. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Aşağıda sıralanan maddeler sizin için “Beden Eğitimi Dersi”ne yönelik tutumlarınızı ifade etmektedir. Her cümleyi dikkatle okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu karşısındaki **kutucuğun içine (X) işaretiyle** lütfen belirtiniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
01. Beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istiyorum.					
02. Beden eğitimi dersini özlemle beklemem.					
03. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir					
04. Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum gelişiyor					
05. Beden eğitimi dersinden nefret ediyorum.					
06. Beden eğitimi dersinden söz etmek hoşuma gitmiyor.					
07. Beden eğitimi dersinin her gün yapılmasını isterim.					
08. Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum.					
09. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük Yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum.					
10. Beden eğitimi dersinin başarıyı artırdığına inanıyorum.					
11. Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim					
12. Beden eğitimi dersini seviyorum.					
13. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım.					
14. Beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım.					
15. Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum.					
16. Beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum.					
17. Beden eğitimiyle ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşıyorum.					
18. Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem					
19. Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor.					
20. Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor					
21. Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum.					
22. Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam.					

EK 5. Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği

Her cümleyi dikkatle okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu karşısındaki kutucuğun içine (x) işaretiyle lütfen belirtiniz.	Bana hiç uygun değil	Bana pek uygun değil	Bana biraz uygun	Bana oldukça uygun	Bana tamamen uygun
1. İnsanları güldürürüm.					
2. İnsanları korkuturum veya bir kabadayı gibi davranırım.					
3 Kolayca sinirlenirim.					
4. Sık sık yakınırum ya da şikayet ederim.					
5. Başka biri konuşurken konuşurum (konuşmasını keserim).					
6. Bana ait olmayan eşyaları izinsiz alırım ya da kullanırım.					
7. İnsanlarla konuşurken onların yüzüne bakarım.					
8. Birçok arkadaşım var.					
9. Öfkelendiğim zaman tokat atarım veya vururum.					
10. İncinmiş bir arkadaşıma yardım ederim.					
11. Üzgün bir arkadaşımı neşelendiririm.					
12. Diğer çocuklara tehdit eder gibi bakarım.					
13. Bir başkası iyi bir şey yaptığında öfkelenirim veya kıskanırım.					
14. Bir başkası iyi bir şey yaptığında mutlu olurum.					
15. Verdiğim sözleri tutmam (Sözümde durmam).					
16. İnsanlara hoş gördüklerini söylerim.					
17. İstedğim bir şeyi almak için yalan söylerim.					
18. İnsanları kızdırmak için onlara sataşırım.					
19. İnsanlara yaklaşıp bir sohbet başlatabilirim.					
20. Biri benim için bir şey yaptığında mutlu olurum ve teşekkür ederim.					
21. İnsanlarla konuşmaktan korkarım.					
22. İyi sır saklarım.					
23. Nasıl arkadaş edinileceğini bilirim.					
24. Bile bile diğerlerinin duygularını incitirim (diğer insanları üzmeğe çalışırım).					
25. İnsanlarla dalga geçerim.					
26. Arkadaşlarımı savunurum.					
27. İnsanlar konuşurken onlara bakarım.					
28. Sahip olduklarımı başkalarıyla paylaşırum.					
29. Diğer insanlardan daha iyiymişim gibi davranırım.					
30. Duygularımı belli ederim.					
31. İnsanlar benimle uğraşmadığında bile, uğraştıklarını zannederim.					
32. İnsanların rahatsız edecek sesler çıkartırım (Geğirmek, burnumu çekmek gibi)					
33. Çok yüksek sesle konuşurum.					

34. İnsanlara isimleriyle hitap ederim.					
35. İnsanlara yardım teklif ederim.					
36. Başkalarıyla konuşurken sorular sorarım.					
37. Arkadaşlarımı sık sık görürüm.					
38. Yalnız başıma oynarım.					
39. Birini incittiğimde üzülürüm.					
40. Oyunlarda diğer çocuklara katılırım.					
41. Sık sık kavga ederim.					
42. Başkalarını kıskanırım.					
43. Benimle iyi geçinen insanlara, iyi davranırım.					
44. Başkalarına hal hatır sorarım.					
45. Başkalarının yanında haddinden fazla kalırım (Bu onları sıkar).					
46. Diğer insanların şakalarına ve anlattıkları komik öykülere gülerim.					
47. Birileriyle şakalaşırken onları incitirim.					

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Duhan KILIÇ
Doğum Yeri ve Tarihi : ALTINDAĞ 07/11/1990

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Antrenörlük Eğitimi Bölümü Mezun
Yüksek Lisans Öğrenimi : Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Devam Ediyor.
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Faaliyet/ Yayınlar :

İş Deneyimi

Stajlar : Bartın Endüstri Meslek Lisesi 2016

Projeler ve Kurs Belgeleri :

- Wellness 1. Kademe Antrenörlük Belgesi
- TFF C Antrenörlük Belgesi
- Türkiye Su Altı Sporları Federasyonu ILS Standartlarındaki Eğitim Programı Bronz Cankurtaran Belgesi

Çalıştığı Kurumlar

2010 İngiltere Liverpool Futbol Takımının yaptığı Türkiye Seçmelerinde Antrenör
2010-2014 Gazi Üniversitesi Yaz Spor Okulları (Futbol Antrenörü/Rehber Öğretmen)
2011-2012 Gaziantep Beşiktaş Futbol Okulları 6 -15 Yaş grup Antrenör
2012-2014 Gaziantep Sanko Spor Kulübü 6 – 15 Yaş grup Antrenör
2014-2015 Ankara Tigem Spor Kulübü 6-15 Yaş grup Antrenör
2015 Gülen Muharrem Pakoğlu İlköğretim Okulu (Stajyer) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen
2015-2016 Gazi Üniversitesi Vakfı Özel Okulları Gençlik ve Spor Kulübü Futbol/Baş Antrenör
2015 Zafer Koleji Yaz Okulları Futbol Branş Antrenör / Rehber Öğretmen
2016 Ankara Etbalık Spor Kulübü A Takım Antrenör
2016-2017 Ankara Gençlerbirliği Spor Kulübü Profesyonel Takım 2002-2005-2006 Yaş Grup Antrenör

2018-2019 PTT 1. Lig Profesyonel Takım U21 Yaş Grubu ve Alt Yapı 5-18 Yaş
Grupları Maç Performans Analiz Antrenör, U7 Yaş grubu Baş Antrenör

İletişim

E-posta Adresi : kduhan06@hotmail.com

Tarih : 17/01/2019